

Árið 1909, hinn 1. ágúst fór ég frá T. T. T. Brydes Verðslun í
 Reykjavíki. Var ég þá afsinnlaust og vissi fátt til bjargar
 í því efni. Á afmálsdegi mínum, 3. ágúst, þá er ég lagdi
 út í 44. árið, brá ég mér, með einbátinu Fugaldi, upp í Borgar-
 fjord og stóð allsengi undir Borgarnesi; ég hafði verið þar
 áður, sem „útseulani“ frá Brydes Verðslun, til að kaupja uell,
 og þó mér þótti fremur ljótt í Borgarnesi þá, virtist mér þar
 engu fegurni mín, enda munu áhyggjan út af framtidarkörfum-
 num eigi hafa bót um, því samant að segja, fór ég eigi með
 neinni vopnum eða viðhöfn frá Brydes Verðslun, þó fyrir
 nokkrunum dögum og mun þess seinnilega verða rætt á
 áðrum stað. Hverð ég ranglæti þarna í Borgarfjardar-
 ferðinni 1909, man ég einn stölu, en litla ánozi í hafi
 ég af því ferðalagi, þó slysalust væri, og viðburðarítt
 hefur það án eitanlegra stölu verið, ein þó ég man stölu
 um það.

7. september þá mun hamið, þessu sandi niðan heinn
 til mín, þangað, sem ég bjó, í Tradarhofsundu nr. 3, með
 þá fyrirspurn til mín frá Þinni sal. Jóssyni niðan,
 að hann sagði, hvort ég vildi veita samþykki mitt

til þess, að stjórnarráðið stípaði mig sem þriðja manni í nefnd
 nafnla, með þeim málaförðum mínum um Karl Einarsson og
 Magnús Sigurðsson, sem í ráði vóru að stípa í nefndina til
 þess að athuga, allan hagræðisbankann. Því spurn þessari
 af málaleitun svarði ég samtundis, alveg á hærðid neit-
andi. É spundi sendimanninum ymsra spurninga áður en
 ég gaf svarid, svo sem þess, hvern hefti sást hann til mín og
 vissi á mig, sem tilhöggu til þessa störfu. Hann sagði: Þjórn
 Jónsson ráðherra bad mig að fara til yðar og ég er því sendur frá
 honum, en Þjórn Kristjánsson kaupmaður var þar viðstaddur
 og heyrði ég í tali þeirra að hann (B. Kr.), kvatti hann mig til
 þess, að einmitt þér yðud fyrir valinu í nefndina, sérstak-
 lega vegna þess að þér vóru þekktur verslunarmadur og að þér
 er hann (B. Kr.) vissi best, vörud á leitum óörygðega manngjöf-
 madur, sem þekktur fjálda manns, eigi einungis hér um allar
 sveitir syðra, heldur og engu síður eystra, í Áness-Þamgar-
 valla- og Skaptafells- systnum; þér vóru hér í ymsum félögum
 og umdud þekktur mikinn fjálda viðstípað manna bankanna
 í þórum. Sendimanninum kom svar mitt sínilga á vort og
 lét í ljósi undrun sína yfir því, að ég, atvinnulaus, stípaði hufu
 slíku góða- og veggsemdar- badi. Taldi hann eigi óþraut mig
 að ég með þessu góða skapad mér á litla og líf vöulega stöðu við
 bankann, enda tilhöggt, að þar mundi verða brætt mig stjórn
 mig bráðlega. Hann sáti því að því offer í þettu sínu: hvort þad vóru

full abvaru min ad neita bodinn og svad ef ja vid því. Daginn eftir kom
 hann aftur og spurdi mig, hvort ef ekki gæti burt á einhverjum glöggum
 og kunnugum manni, sem ef heldi heppi leyni á nefndina og hvort ef ekki
 vildi, ús þvi ad ef ekki ^{skildimur ad} ~~ad~~ takast nefndar stöfnin í hendur, verda nefnd.
 minni til aðstodar. Nefndin þyrfti einu eða fleiri aðstodar manna, til
 að skrifa og reitana, en sérstaklega til þess ad gefa sem boðfar og
 á einanglustar upplýsingar um viðstífta manna bankana og hæg
 þeirra. Og benti á Ólaf P. Eijólfsson kaupmann og Benedikt Svein-
 son, en kó þó fram, ad ef heldi eyni hugmynd um hvort þeir vildu
 taka þetta starf ad sér, enda ekki telad vid þó eða aðra um þetta
 mál. Hinn afvinnur, ad verda aðstodarmadur nefndarinnar og frun-
 adarmadur hennar, svaradi ef játaundi, enda hafði ef þó hugad málid
 betur en daginn adur: Ef sá, ad ef með þessu máti hafði eyni áleggð
 á nefndarstöfunum, ad ef féldi þanna atvinnu í bili og gæti o. t. v.
 fylgt betur með, hverju fram fari í þessu máli en aðrir, enda kom
 ef þó upp í huga minnum, ad þetta banka mál ydi bráðlega pólitískt
 mál. Bankastjórnin (eins og ef ad notkan leyfi) heimsstjórnar-
 menn, en Ríkisráðgjafi og öndverur meid. Þad skil ydi ekki ef þó
 stóru fyrir aðstod minni, ad því vdi haldid stanglaga leyndu, ad ef
 vdi notkun vid starfid nidinn, ad nér ydi veittur aðgangur
 ad herbergi í Hotel La Cank, þar sem ef og voutaulega nefndin
 lesta, gæti minid starf mitt í hægrygg, ad ef lengi í hendur lykil
 ad þvi herbergi, þangað vdu nér forðar allar bákur og ömmur
 þjógg til ad vinna úr, og þyrfti nefndin, þvar sem hún annars

hefði bókstöð sína, settu það við mig að tala að leiðu uppþýfningu
 mine, þá héldi hún slíku fjendi þar með mér, fyrir lokinu minni.
 Þessu daga var svo nefndur í fell stöpuð með Ól. P. Eij. Ólfs syni, sem þessi
 manni og þú kádu sem trúnaðar mætur nefndarinnar; þess var y
 látið gefið, að síðar mér, er stöfuð yfirlit, þann Benedikt S. einninn
 einnig nefndurinn til aðstæðar. Þetta var mér upplagt að gæta allra
 þagmálanna og ástandi í tilgjum mínum. —

Þú mætti spyrja: Hvi vildir þú ekki verða í nefndinni? Af því ein
 áður er sagt um stjórn mála þessu afstöðu mínu og málsins yfir höfuð,
 vortist mér að þú myndir að þú yrðir síðar mér, af þú yrðir myndur
 til þess að hafa ^{í þessu} þjóðáhrifunum og þessu dóm yfir þess
 minnum, sem stjórnunum bankanna, en aðal-ástandan var ein,
 að þegar þú heyrir nafn Þjórn Kristjánssonar nefnd í svo stórum
 sambandi við málið, var þú í engum afá minni hvernig þú stæðir þessu:

Þú þekktir 13. Nr. minn þú hefur höfði sjaldan við hann talað og þú hefur
 viðskifti þú hefur við hann haft og þú hefur minni þessu til þessu,
 höfðu þar veind e. m. þ. meinaus. Þú hefur þessu yfirlit minni
 hann, sem þú hefur höfði engar samningar fyrir að þessu sagt, en
 þú hefur höfði stöfuð einhverjum ^{ad mér} upp minni að hann vortist í minni þessu
 þessu einhverjum, Kappgjarn og öfyrirleitum við mótstöðuminn sína. Þar
 í meðal var þessu:

1. Einhver aðdróttum til hans minni að hann hefur minni þessu
 allur, þó á Eyurbakka, höfði yfir vasa in sem fjölda mætur
 átti, en slost svo stöfuðinn í Jakob Jónsson frá Þorðum.

hefti, en hann þekkti ég sem trúvandan manni og meirlausan þessi
 saga var allkunn í myndum mínum þar eystra og Þinni talid að hefti
 fannst illa við jafnaldra sínu, Jakob.

2. Þy hefti heyrð meir við veigju hans (B. Kr.) við G. Th. Jónassen
 Amtmann og lesid eitthvát meir það, m. a. dóri í því máli,
 og heyrð að amtmannur hefti vóðid þar óm aplega undir.
3. Þy hefti heyrð meir við Steffi hans (B. Kr.) við vandan út af sótn
 á féiradi s. s. fuv.
4. Þy hefti vinnur mínu einu hér í bókunum sagð meir þessa
 einbeinilegu stéttu míni Þjórn:

Þessi meir voru við drygðju í einu meir myndar- og rann-
 ar-heimsili í Þ. Þorgar firdi. Var annar þessi beinidinn þar, mikils
 metinn maður, gladyndur, spaysannur ein þó góttim í vordum.
 Him var kaupmaður ís Þessjavíls, allkunnur fyrir það, hve
 varlega hann taladi meir aðra menn, en við vinn, vand hann óvordari
 nokkud ess ella. Þeir höfðu setid einu frammi í stofnu og vóru
 vóð meir dótíd hreyfir, svo, id þeir senn þekktu þá, gáttu séid í þeim
 vinn, ókunnugir alls státi. Umhúsfund var, þegar á kvöldid
 leid, hvada meir þeir heftu þekkt id leyndu sta og beftu í
 allu framfendi við þá og aðra. Þeir höfðu óspark fram, hve
 fyrir sig og dótíd niðr id mann/vóðum þessa manns eta
 þinn. Þú munda þeir státi ad telji fleiri og vand því þógn
 nokkur í samræðum. Í þógninni kemur húsfræjgi í heim-
 silinu inn í stofuna og sonur hennar í 5 vettu, en í því

þau afur hundra, segir húslandinn við Þorvildu þá kaup-
manninn: „Jó, en hvegiun hefur þú þeynt, sem þú áttir
að sé verstur maður, þeirra, sem þú hefur þeynt, en hefur þú?“
Á einu auguóttis mun hefur nær soarði kaupmanninn stótt og
skvinnott: „Þjórn Kristjánsson!“ —

Ög hafði oft veit þú fyrir mér, hvegiun í þú, þótt stöðid að þessi
maður - kaupmanninn úr Þorvildu - stóldi sagja þetta. Mér var
kunnugt, að þeir voru nágrannar, ög hafði ekkert misjafnt hefur mér
viðskipti þeirra og vissi ekki til að þeim ytri nátturtrúna sondu-
voda. Hér það hann soars handan dem yfir honum þarverandi og
í framandi heimili: í ákæpu þessara menna hjóna og sonar þeirra?
Ett þótt hefur að vera athugasamt við þennan mann og sé nógur
studdist við það sem ög hafði hefur af þessum áður og að er vitid
hér áfram, en sem síðar stærstist af eigin reynd. —

Stefulinn hóf til óþjótta málauna. Ög varu einu fyrst mér sinn, sem
frínadar maður hennar og síðar þom Benedikt Sveinsson. Ög eitth var
það, sem fjótt vakti athygli mína: Þegar nefndin var í fundum og ög
með þeim - minste Benedikt Sveinsson. líta - heyrði ög í nefndinni.
allri og sér staklopu þrjú þessum fjórum, hve óged flet henni var
að þess meira úr góllumun. í stjórn bankans en þeim velt-
ust þeir í rann og vera vera, en þó var ávalt viðhúddid:
„Hann Þjórn Kristjánsson vil kafa þá soora!“ Einkvegiun
sinni spundi ög nefndin: „Hvada ástoda er til að seija efuþag
og skilais: manna vera en það er og hvegiun er þótt í þú?“

Pl. G. Eijalífsson brætti höndislega, Magnús Sigurðsson depladi
 augnum og kíndi, en Karl Einarsson vandi lýstun og sagði:
 „Það kemur yður ekki við og við svörum því ekki, Eysyjá
 þeir Björn Kristjánsson að því.“

Ári var það svo að í jólahefti 13. Nr. sta. Björn Jónsson allan
 þann tíma sem nefndin starfadi og gaf óþví hefti spurn þá
 eru aðu mun þetta, enda sá í að Karl Einarsson hafði gætt á
 mál, að mér kom það ekki við: Logði einstítt annars á gótu
 en efa upplýsingarnar eftir beftu vitund og sannvígðu, en það
 eitt þótti í þá eiga með, að loggja eynu við því sem átt ad
 var og í þá það sem fyrir augum var, og það duldist mér ekki,
 að alla þá tíð sem rannsóknin stáð yfir, var nefndin einn
 og í milli stítt og sleggi: Var því alls ekki ráðandi er að
 því kom, hvernig stagi stau leit út og að hún leit svo út sem
 hann vandi á að síðustu, var einvörðungu Kappjóni Björn
 Kristjánssonan að kenna, en ekki nefndarinnar, né heldur
 náðt uraus gjálfs, Björn Jónssonar. 21. nóv. í álitunum degi,
 flutti nefndin mér þá óvandu fozgu, sem í ekki hefti heft hug-
 mynd mun áður, að á morgun etlu bankastjóran Raudstank-
 aus að fara úr bankanum; einn nefndarinnar sagði við
 mig: „Ári er Þinn Kristjánsson ekki rétt innaukerj átt
 en þessum hógr vandaulega á morgun, því nís er hann lóts-
 nis búinn, að vinnu Björninn“ (Bj. J.) á sítt mál, að láta
 bankastjórnina fara“. En etlu nefndu þeir, með lövgrun

hætti það ath. að skilja, en það varð kunnugt daginn eftir, 22. nóv. 1909,
sem kunnugt er.

Þeir mættust í götu, daginn þar í eftir eða næsta, Tryggvi Gunnarsson
og Eiríkur Þórsson; sögu þá Eiríkur við Tryggva: „Jaja, hvernig
líður þér úr annars, kunnungi, eftir þetta allt saman?“ „Og
áætlega!“ segir Tryggvi, niðr gláður og hressi andi. „Stú! Hóad
er þetta, maður, ég held að það séu engar færur í þér, það
erum kaðlar.“ (Eiríkur hefir minnst þess, að Tryggvi var stór-
ships smíður og úr þeim er mætt til forna og þeir hefðu þó komið þeim
kaðlarum í heyr.)

Stálof midsjuni nóvember bar svo við, að Pétur Lophoniassen varð
veitur og einhverjir fleiri voru förfalladdir frá stofnunni í bankanum
um þess mæðing og þeir voru fremur mannfátta en niðri að starfa.

Kunnungi minna, Pétur Þ. J. Gunnarsson hitir mig þá í götu og þyrir,
hvort ég sé eitthvað atvinnuleaus og hvort hann eigi eitthvað að vísa mér
í góða atvinnu; leit í, sem semilega gæti orðið til framfærðar. Og
tók þú þú fremur dauflaga og sagði að: „Liti vori ég að duffla við eitthvað
er þú gæti lokið fyrir árinum.“ „Jaja, en þetta þolin er þú lítið“, segir
Pétur, þér verðid að kenna strax, það er starf í bankanum og Halldór
Jónsson (gjaldkeri) tók mig að ná: yður og bjóða yður þetta, a. m.
h. í meðan Pétur Lophoniassen er veitur og þér svo þá förfalladdir.“
„Jaja, þakki' yður fyrir; ég skal athuga þetta og láta yður
vita eitthvað um það fyrir kvöldið.“

Í stuttu máli leyfði þú svo, að ég tjáði „efundinni þetta

9
og það mun lauson. Hins það mig að beiða ofurlitid úd, hins stýldi
athuga málið og segja af stað í fyrir höfðid. Hins sagdist etki gæta
á míni verid: Og vori Korminn svo vel í þetta mál, því unni
mín lausn Korminn og hins vildi etki fí nýjan mann til að vinna úd
það. Og sagdi nefndinni: Ef ég fæ etki lauson, verid ég af þessari af-
vinnum í bankanum og þeir verid þó að tryggja mér það, að ef
Korminn kem fasta-maður í bankanum eftir nýjar, enda í tryggvi
að fara frá og Björn Kristjánsson og Björn Sigurðsson að taka úd
bankastjórninni. T samráði við þá mætti því taka til að koma þessu
í Kring og ég etki fí lausnina (Bj. Sig. var eulandis). Nefndin féll á
í þetta og leiddi ummudi þess hvernig geti til þess að þetta gæti
og svo vand: Og var kynnt við nefndar Lófin og jafnframt ríðim
í bankanum frá nýjari 1910 að kalla og var það með samþykktu Björn
Kristjánssonar og á þess að hann vissi, að mér hefði verid það in at-
vinna í bankanum áður en maður nafni Tryggva Gunnarssonar og
fyrir beudingu Halldórs Jónssonar: Honnum var að eina sagt að mér hefði
ist atvinna í bankanum, sem ég myndi að segja af stað á um stund og
hafði hann sjálfur gæti þess til að það vori í Landsbanku, en
nefndin eygar fí etki stýringar gæti mér það. Hann hafði falið
stýringar gæti að ég fæ frá nefndinni eina og á stöð og sagt að þeir
(bankastjórnir) myndu að taka mómum úd í bankanum og
vori ég mátti etki ver fyllingur til þess en áðin. Nefndin
hefði semilaga ytt undir hann með þetta, því ég kem mér vel við
hann nema einu sinni en þú var, sem Halldór Gunnarsson var

dálíðid byrður við mig, út af einhverju sinni, f. d. að ég hefði einhverja bók, sem íd skrifðum í „svarta listan“ eða „Stóra synd“, en það þótti honum ekki nógu virðulegt nafn!

Bankastofn min í Landbankanum byrjaði með því, að ég var einn af fleiri „nýgróðingur“, settur í sparisjóðum og féll mér það vel. Hafði Richard Torfason þar allmitil völd að mér virtist, og fann ég fljótt, að honum var ekki um stund minna þangt og ekki léid á löngu, að astur barist á: Einhverju sinni, sem optar var ós mikil í álitnum dægi — kl. 5-7, því þá var afgreitt í hönnu lagi —, þurfti Gír. gauti Þriem að fá afgreiddu og hafði bedið alltaf stund eftir bók sinni að hún væri afgreidd.

R.T. kom þá til mín og sagði mið hóflega: „Hver er a... er út þú að dunda? Hér afgreidd þú ekki Gír. Þriem?“ Og sagði: Hann verður að leida einn og aðrir, þangt til að honum kemur“

Þetta þótti R.T. svo óvirkil svar af undirmanni sínum, að hann óð að mér með þeim ótrúnum og ærglum í orðum og atferðum sem ég þarf ekki að lífa fyrir þeim sem þekktu hann mikil áhrifum vins, enda orðin hóflega þess verð að taka þau upp hér, en þetta setlisti svo fast í hugar astur beggja, að ekki gæri um heilt fyr en löngu síðan og vað til þess, að hann sat um að, þeir mér allt til mista, lengi eftir það, en síðan verður vikið að.

Gj hafði verið framfarla í flótti þeirra manna: Eyraþátta a. m. k. frá 1898 til 1901, að ég fór þaðan, sem störfuðu að iðgjöldum.

bindindis og þá vitaulega most í Þrosttemparafélaginu: Hæfti oft
 veid og dótí tenglar í minni stúlu, Nýársdagurinn, og góðlu máður
 unglinga stúlkunnar, haldid þar uppi söng í fjötunnar söngfélagi,
 veid þar barnaþennari í 16 ár, komist í kveppsnafud 1897-
 1898 og meira að segja fvingad til að tala að mér oddvita starfid,
 og veid adalmeðurinn í því að skilft. Stofilssepar kveppi hinu
 Jorna, en þar var allt í óreiðu áður en ég og samnefundarinn
 minir komu að því: Þlé-keiðningsstíll fyrirrennara minna, sem
 oddvita kveppsins, þevta, Einars borgara og naif í undan mér,
 st. Ólaf Helgasonar, í óbrotandi fustu. Og sapti mig því in
 nefudinni og frá oddvita störfunum vorid 1898, með samfyllti
 meiri heita nefudarinnar, á þess í hefði annad til að fara
 þessu til tala minni til afsátunnar en það, að ég vildi eltri
 vera lengur, enda hæfti ég þotad ymistloft, sínt og sath, frá handi
 ymsra Ógub eldþinga, þar í medal Gudm. Þ. Leifssonar, sem elti
 mig og vin minni Kristján Jóhannsson með ótrúloustu afsáun-
 um, að eins fyrir þá sót, að við spornidinn sem mest við
 gáfun vid því, að hann meidrotadi héraðsbúa og fjéflætti
 þá, að hann bændist eins ófyrirleitlozu móti bindindis sem
 hann þvdi.

Og hæfti haldid úti stúfudinn sveitablodinn: Skeld-
 ielfi, Ganglara o.fl. men mörg ár, þeim stór-óttinn
 stúfudinn, sem ég lét ganga men Dalþann og uppi
 sýsturna, eftir að hefa læsid þau í ferdum stúksannu

í Eyrabakka og Stokkseyri. Voru það, auk mín og nokkurn
 manna í Eyrabakka, t. d. Kristján Jóhannesson, Þryggjalfr
 gaurla frá Minnaþúpi o. fl., ýmsir prestar sýstunnar, t. d.
 sr. Valdemar Þriem, sr. Jón Steingrímsson í Paulverjaból, sr.
 Þragnir Helgason, sr. Steindór Þriem í Horna o. fl. sem skrif-
 idu á þetta greinar í blaðin, en ég afstífadi þau í Vest. Var
 það einn á bótin í aðra vinnu mína: Finna tína Kemplingu
 - barnastólannu frá M. 10-3 - skrifstofustörf við Refalissverglun
 frá M. 8 $\frac{1}{2}$ til 10 að morgni og frá M. 3-6 $\frac{1}{2}$ að kvöldi og frá M. 7
 til M. 10-11 orpl Kemplingu í hveijnum dögum, jafnvel helga dögum sem
 kinn helga. Þrátt lét ég fara mér í stólaum M. 12-1 og Kaffi
 á skrifstofuna M. 4-5.

Auk þessa var ég organisti bótin í Stokkseyri og Eyrabakku
 í báðum stöðum samtímis og lokað á einu í Eyrabakku.

Af öllu þessu mun það hafa leitt, að þá er ég kom til
 Reykjavíkur, var það á lítið þar að mín vori kenning til bódar-
 nis eina hinu mesti söngsmillingur (!) landsins, sem
 bótin vori á þetta orplspilari (!) og jafnvel söngsfjór-
 ani (!) hinu besta.

Orsökun til þessa álitis mun hafa verið sú, að sumari-
 d 1901 var Steingrímur sál. Johnsen í ferð í Eyrabakku
 og bjó þá einu aðrir "heldni menn" að komandi, í "Húsinu"
 (s. e. Þorgrímusens-húsi og eidar Nilsens-húsi) og stóð
 alla mesunna í fordyri Kirkjunnar og hlustaði á sönginn

Því mættad var þann sunnudag þar, þá er hann var þann
 í fjöld. Eftir mættuna lék hann þess tætid við frú Kjellu
 og fleiri, að sér hefði þótt söngurinn eptri einungis góður
 heldur svo ágætur, að hann teldi "Nesvíðsinga góða", ef þeir
 hefðu annan eins heiljúsing og Eyrbæltisingar. Það dró
 heldur epti úr álit hans um þetta, að frú Kjellu fæddi hann
 í því, að Eyrbæltisingar hefðu undir minni forstöðu og stjórns
 oft og einig alla hátíðasöngva sv. Þjanna Þordleinssonar
 þeirns ársins áður en Nesvíðsingur hefðu byrjad í því.

Þegar svo Gleimur Jóhannesson kom til Nesvíðis
 gæmadi hann mittid af því meðal söngmannanna í Nesvíðis
 hve söngurinn voru góður í Eyrbæltis og hvern efturda
 snillingi þeir hefðu í að skipta í þessu efni þar sem ég
 voru!!

Of það sýndi sjá að menn hér höfðu einhverju meiri
 nasasjón af mér og um mig í þessu, en ég sjálfur hafði
 þess mynd um, því mið komu menn í höfðum og fötunum
 vögelkennglu, báðu mig að standa fyrir söngfélagi o. s. f. v.
 Kennsluma veitti ég eftir því sem ég gat og komst þyfir
 og tótt þó að vera um tímanum. En eptir var söngstjórn
 mín fyrir söngfélagi sjónanna fyrsta veiturinn mér til
 freyðar, gleði eða ánægju, því þar kemmi ég, sattu að segja
 litla þess í: Það komu lengst í því eptir að við höldum
 "General-Pröve" í Þármum, mörgum helstu söngmannum

var badd til að hlusta á, en allt var fáttaust, fálösk
 og vitlaust, svo, að ég hefði aldrei á efi minni stammar mín
 eins fyrir neinu framminstöðu, enda höfði ég alveg við það
 og mestu eltri við neinu slíku framar.

Öftr í só ég og samfordir mín, að meðal þeirra „sem bódni
 voru“, hafði ég átt mikið holla samkeppnis menn og fremlan
 þeir. Þeynjölf Þorláksson og þá er hann fylgdu, m. e. Söngfélag
 H. F. U. M. er hann hafði þá nýstofnað, en Þr. Þ. var þá með
 réttu talinu forasti orgelspelari landsins (í Harmonium)
 og var að reyna að klona Jónasi Helga syni frá Örgarstö. Östafinn
 við Dóm/kiðljúma, en hann fór frá því fyr en votta mátti,
 því hann dó, að míj minni, 2. Sept. 1903. Jónas Helgason var
 mesti á þekkingu, en ordinn gamall og 5 fjórður við orgelid, en
 enginn hafði ein minni sönglistinni jafn mikil gagn sem hann,
 eða gjört eins mikil með tilstyrki Steingr. Thorsleimssonar o. fl.
 til að útbreidda þekkingu landsmanna á söng og hljóðfara tölfi
 og átti hann þó jafnan við illvegna og ófyrirleitinn, ófundan
 og hatursmann að eiga, þar sem Þjorn Þorsteinsson var og síðan
 Þeynjölf Þorláksson í fylgd með honum, ásamt „Hleik“ þeirri en
 hann stóð fyrir hær + bönnum. Og vand brátt þess var, er of
 koss hringd, að þar var eltri við laubid að leika sér, er þessi
 þeirir menn voru: Ammar fransís ókarandi sakleysislagur reflex,
 Kladdur sandur og en, en jafnframt heyrstrekinn, sem hann
 légh varu heilagur, en hinn malir förel og slogur við þá, en

hann þordi til við. Því sagði Jónas gauti Helgason eitthvítt
 er nú þá var roth: „Hvad er nú að tala um hann Þreyriálf
 okkur; hann er að vísu óþreimlyndur, en hann Þjórn! Þegf
 að minnast sem minnst á hann, vesalinn þinn!“

Þreyriálfur Þortálfsson var stúfur hjá landhöfðingjum
 og þótti ell bróðir hans hjá antmanni, Júl. Havsteen. Þú þad
 leyti sem ég þann hér, vanni söfnudinn í Þreyriálf (þ. ó. no)
 Frithirjins söfnudinn þó smár vdi) að hysa um að þá þeju
 orpl til notkunar í kirkjunum sínum og var Þreyri Kristján-
 syni falið að útroga þau. Létu þeir Þreyri. og Þjórn þad „óþar
 útganga“, að þessi „verkþori“ myndu eltri verða allra með-
 þori og sigt Jónas Helgasonar. Því sagði antmanninn,
 Júl. Havsteen á sönnunefndarfundum, þar sem um þetta má
 var roth og þad hveijir vöru tilkoygtil til að spila í kirkju-
 num á eftir: „Þad er enginn hófver til þess hér í landi, nema
 Þreyriálfur Þortálfsson, að sparka með fötumum og stá með
 höndumum“, og átti hann þar við ^{þad} að spila á orplid, þó svo
 óhönduþega keltist til með að lýsa því! Þisturinn, sem
 síðar vandi, létur Jón Helgason, sagði: „Þad gletur mig þegar
 miþ. orplid kemur, að sjá hann Jónas minn Helgason
 komast í þau dandans vanda aði að reja við þad; ég stáll
 eltri að hann loggi þad upp!“ Þrestlopa og góþymannlopa
 hugað og sagt, ef manni í hans stöðu!

Af állu þessu og því athugiðna dró ég mig úr því söng-

lífi Gæjarins. Þó vand það nú svo, að þegar orgelid í Fri-
 skólinum var fullsmíðað, gaf ég kort á því að spila þar og
 verða organisti. Og fékk mér því Harmaninum frá H. A. Andersson
 í Skoebholmi, sem ég var meðaðsmáður fyrir í umri 20 ár,
 með 2 mannaletur og þadal og afði mig svo sem ég gaf í því
 að „sparka með fötumum og slá með höndunum“, eins og hr.
 Amundurinn hafði talið að Gunnjólfrur Þorlálsson einu ^{vari} ~~at~~
 fór mér að gera og mér tókst samuleys að læra að „sparka“ og
 „slá“ án allrar tilspagnar, svo, að ég „sparkaði“ þar og „sló“ í 19 ár
 án þess að fá lof eða lauk fyrir. En það vand til þess, að ég
 hef því með gjölfum mér, að ég skyldi veita öðru því fé sem
 ég mætti missa til þess að koma einhverjum f. Leudingi
 svo langt í lórlámi í því að leika í orgel, að enginn annar
 samtímis yrði honum fræmri í þeirri list. Sá maður
 er Páll Lólfsson, enda stundadi hann náms sitt frá 1913 til
 1919 með mestri dugnadi og hvíldgöfni. Hve djúps ein kenning
 var, vil ég enginn segja, en eitt árid, 1918, Gorgudi ég í
 þessu stigi 8495 íst. Krömur og er ég viss um að hann hefði
 hvortífarid oráðvottaleysu né gálemuleysu með einum epli og því
 þí, en ég vandi honum til hjálpar í þessu efni, all þessi ár.
 Að Páll Lólfsson vand fyrir þessu vali minn, var verlt honum minna
 fræmri en mitt, því Gódi var það, að ég áleit Pál of ^{gamla} ~~þess~~ (20 ára)
 til þess að byggja á slíku námi, sem og hitt, að ég þóttist epli
 veru þeim efnum beinum frá (1913) að ég góti leisti ^{þá} ~~þetta~~ í hendi

ad veita slíkt fé af lánnum mínum, eftir ad við höfðum kortað
 lánmishjálfs Þudbjargar Aina dóttur í tvö ár í kaupmannskólu
 (við Lupus í nefinu) og ferð Tóalfs bróður míns og dóttur í Höfu
 áinu áður til ad lora „sturningu“ hjóðfora og ad verdir í þeim.
 Þessu þessu fé álit og svo vel varið, ad þú vil heldur vita það þessu
 þessu

Söngfóll Friðrikjónna 1903, 9, 18

... nota, en þessu fé og með tilfærslum þessu og ad
 þessu sé ad segja ad þú hefi spilað, endu sagði einu af þessu
 söngmánum kajarinn og vel ad sér í söng og hjóðfora slotti,
 ad þú fori vel með lögin. Anna Petersen sagði, ad þessu einu
 þessu til ad lora hjóð sér, en hefur þessu annars þessu

lífi tejarinn. Þó vand það nú svo, að þegar orplid í Fri-
skiljuma var fullmáttad, gaf ég kort í þeir að spila þar og
veita orguisti. Ég félt mér þeir Harmonium frá H. A. Andersson
í Stockholm, sem ég var meðaðmáður fyrir í nómi 20 ár,
með 2 manualar og Pedal og afði mig svo sem ég gaf í þeir

2, 2
Am
for
"slá"
án þ
hét
ég m
svo
samt
er Pa
1, 24

Ód Páll Þóðfson varð fyrir flestu vali mínum, var velti þessu minna
fræm en mitt, þeir tóði var það, að ég áleit Pál af ~~þessum~~ ^{gamla} (20 ára)
til þess að byggja á stílu námi, sem og hitt, að ég þóttist eðli
væri þeir efnum teinin frá (1913) að ég góti leisti ^{þá} ~~féttu~~ í handu.

ad veita slíkt fé af lánnum mínum, eftir ad við höfðum kortad
 lánmishjálp. Þrudbjargar Arna dóttur í tvö ár í kaupmannskófu
 (við Rypus í nefinu) og férd Tóalfs bróður míns og dvöl í Höfu
 árið áður til ad lara „stærningu“ hljóðföro og ad reidri í þeim.

Þlu þessu fé álit er svo vel varið, ad er vil heldur vita það hafa
 orðið áttu þessu í gættis fólki til þess gægnis sem það vand, heldur
 en ad eiga einu apri af því mi og vita þetta þetta hafa fandi í
 mis við einhver þeim. gada en þessu þeimur þumma ad
 hafa veitt þeim.

Alla þá lív sem er átti ad heita organisti við Frithirjuna,
 var orð í því gert - og semilega með nokkruum rétti - ad
 sýngurinn fori illa: hljóandi illa og vori tillernuleitill
 mjög. Sýngkraftinn voru þó ofkast hinni beztu og bodd
 er og sýngfólkið lajðnum alla árið við langar og mitalar af-
 ingar, allt árið um þring, en ekkert dugdi.

Spilamennska mín var vist ad flestra stórní vidmannandi:
 Er spilaði létt og marxi organistar í sveit: Salmalögis og
 léttar Preludior og Postludior, alltí másthe af meinni leikni,
 því er kapti lítinn tími til ofinga og átti því erfitt með ad
 „les.“ nokku, en fábtrétt og með tilfinningum held er ad ó-
 hatt sé ad seija ad er kafi spilað, endu sagdi einu af beztu
 sýngmánum kajarinn og vel ad sé í sýng og hljóðföro slatti,
 ad er fori vel með lögin.“ Anna Petersen sagdi, ad þeir sem
 komu til ad lara hjá sér, en hefðu beyrjað annars tadar

Söngfólk Frikirkjunnar 1903 og síðan

1. Jóna Þordardóttir, frá Hól
2. Haldrós - " - - - -
3. Gygló Þítadóttir
4. Steinunn Þítadóttir frá Þryggakoti.
5. Helga Einarsd. frá Rangarnesi
6. Elízebet - " - " - " -
7. Sigríður - " - " - " -
8. Sigríður Ástjarnardóttir
9. Margrét Magnúsd. (Grönvold)
10. Endlaug Kristjánsd. (Þeistinn)

4
1. rodd

1. Margrét Hauksdóttir
2. Ragnheiður Jónsdóttir
3. Sigríður Þorstéinsd. (Jónsmor)
4. Sigríður Jónsd.
5. Steinunn Þítadóttir s'iofar

2 rodd

~~Steinunn Þítadóttir~~

1. Jón Kristjánsson hjáltafari
2. Hjörtur A. Harsson
3. Guðm. Þunnlaugsson (Sveit)
4. Einar E. Kvaran
5. Sigrurur Sigrúður (Keflavöð) skul theol) off.
6. Fríðrik A. Fríðriksson skul theol
7. Vellýja Kjöfnun s'iofar

3 rodd

þen
s'iofar
Sveit

1. Daniel Þorsteinsson
2. Sig. Hjörtursson
3. Jón Jónsson (Helgasnar)
4. Vigfús Þorbjarnsson
5. Einar S. Einarsson
6. Sigrún Torfasón
7. Guðm. Oddgeirsson
8. Ánni Jónsson (Vatnli)
9. Valdemar Óðbesen
10. Sisti Jónsson jónsson
11. Oddur Þjornarson s'iofar

4. rodd

Þessi listi er af ári 1903 og síðan, og er sá listi sem var á milli þess og síðan.

áður, voru „andþekktir frá öðrum, af því hve þeir spiluðu
réttan takt, hefðu góða og nákvæma fingru setuingu og klýmu
ösnjulega söngfræði rétt“ af því hefðu notið tilsagna hjá mér.

En þegar Páll Þólfsson kom til sögunnar og fór að spila hvern
kirkjuorgelinn, sé ég fyrir sjálfum, hve ófátt mér hafði verið
í öllu af stímhetti að snerta við notunum.

Vid Friðkirkjuna hafði ég lengstum 250/6. í hveigjum ársfjórðungi
í kaup, en til þess að halda sem lengst sem þógnun söngkrúffum
við kirkjusöngjum, stífti ég þessu fé milli söngmanns og hafði svo
stítt sjálfum, en - stíttu þu! Aðalt var söngurinn jafn-
ösnjulegur og samvæði mér oft að heyrja vini mína, konu mína
sem aðra, sem vildu mér vel, kvarta undan söngnum og vera
að bera þann saman við „þennan englasöng í Dómkirkjunni“
undir Ljóni þessir álfa þorlákssonar, enda ferdá sig á, að ég
stípti öftra þannig á líti mínu og gáðu mitali minn mig sem manni,
að vera að fást við þetta ár eftir ár, án nokkurs endurgjalds
og í óþótt flestra manna. En ég hugaði sem svo; þetta er það
fyrir minni hvern dóm minni lögga á mig, drottinn er sá sem
dómir mig“ (Páll þóttu sagði þetta úr myndun einhverri tíma). Ég
beid þess að einhver mér forari leysti mig af hálmi og þannum.

„En hvi var þá söngurinn svo á afleitun, úr því að þú
varst þó elti loka og en þú segist vera?“ mætti spyrja.

Friðkirkjan, sem söngurinn, auk annara galla, kulda,
slaga og sérstaklega íllu gjörðra hvefinga, var allt heldur

innan með pappa, sem er sú verstí hljómsleiddandi ætt til
 en eða sama sem elli eða vadrúal. Því var það eitt sínu,
 þá er orplúð var nýskönd í hana, að Þeyriálfur Þorláksson
 óstadi að fí að fara þangað með söngfélagsi sítt, „Kátan
 þeltar“ hét það, „fíl að reyna hvernig gáður söngur hefi á
 sig ík í Fríkirkjunni.“ (Það var Eiríkur Þinnur: Góndra snill, ~~sem~~ ^{það} ~~það~~ ^{úid})

Ög var eðli viðstaddur þegar söngfélagið fór í fjölsku
 hann sóttu af þeir, en mætti einum söngmanninum í góðu,
 í leid þadann og spurði nýgj forvitnislega:

„Hú, úr, hvernig reyndist gítanur svo hljómsleiddandi í
 Fríkirkjunni?“

Madurinn svaraði: „Hann Þeyriálfur hoppaði upp af kóti.“

„Hú, jója, reyndist hannu hún þá svo gúð?“

„Nei! Hann sagði, að hún vóri alveg ómöguleg; það vóri
 sama þó allir englar himnanna komu þar saman til söngs;
 það reyndist eðli fremur en að sýngja í barnu sínu.“

„En hún hoppaði hann þá upp af kóti?“

„Ja, óg veit það mí eðli, en íg hélt að þú stóldir það“ sagði hann
 og gekk brossandi áfram leiddar sínu.

Öflin þetta sé óg oft hve hellig þeir voru í minni gærd
 Þeyriálfur Þorláksson, Sigvaldi Söfnason (Kaldalósi) og
 fleiri og stórkí það eðli stjallvæðis en þeir vtröfudu
 við mig um það hve vel mér fórist organistur af þeim
 og söngstjórnin í Fríkirkjunni, „og er þó hljómsleiddandi“

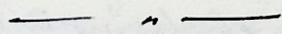
líklegi ekki sem þess "sögn þín".

En svo fór mi, að Þeyrnjálfr Þorláksson var leystur frá
 Organista starfinu við Dómkirkjuna í Reykjavík, 6 eða 7
 árum áður en ég sagði sjálfur ^{á milli} starfi mínu sem slíkum við
 Trékirksjónu, þrátt fyrir beiðni margra manna um að halda
 því áfram, enda mátti ég þar aldrei fullna, né þröð
 vingaðsin fyrir framan mig í gjindunum fyrir framan org-
 elid, með 4 og 5 eða fleiri dreytlijumelta í skingum mig, eins
 og margsamad var, ~~so~~ að hann gerði y létu skólabornis in
 barnastólunum leita sin þangad (fyrir Nivlen Hansen) og sjá
 sig í þeim stad við slíta idju, meðan hann átti að vera að
 kenna leðnumum söng í barnastólunum.

En því segi ég frá þessu hér, að ekki ber allt seppi í sumu
 lagið fyrir einum og áðnum og, að manni stýldu gótu að séu
 að fagna því ekki svo mjög, þó eitthvað gangi andsalis hjó
 áðnum og þó sérstaklega þeim, sem eyna góðu viðleitni, en vegna
 ytri og annara ástóða ekki fá við það ráðid, hve allt smýst
 þeim í móti.

Ég sýndi, þó sjálfur segi frá, að veg sérstaka þolinmæði við
 þessi störf, sá vel hve ófullkominu ég var, en vissi að ég
 var, þó af veltinu mátti vörri, að vinna eftir allri gletu og
 hófaleikinu eitthvað í þá átt, sem ég áleit að vörri gudi
 velþótmanulegt og til dýrðar og að hann mundi líta á störf
 mín í annan veg en mennirnir, þó niðri vörri. Það

álit vil ég láta njósi, að allt þessu sáðu, um Þorjólfr
 Þorláksson, að hann var, sem sagt, niðr góður og leitinn
 í að fara með Orpl-Hannorinu, góðvörngstjórn og vel
 lidinn af samverkansmáttum sínum, en lýndisins þess
 hans og lífennis og þess höfuð, og fludu þessu eðli varan-
 legs trausts eða virðingar og en það til engar glóri eða
 hysfrómar fyrir mig. - Ek sé hann í Amsviten og eðlið í
 af því, að hann hefir leitað aðra slegnum en áður var og for ni
 bókun en áður notid sína, eigi svo lítilla, hófaleit þar, þarri
 óhollum vinnum og félagsbráttum hér, sem hann gaf sig og
 mig og að.



Það hefir semiloga verið orsökun til þess að ég var kosinn
 stjórnari Stúdentaráttar Landa (S.O.S.T.) 1909, að ég væm svo
 mikil fyrir það mál á Eyranbálku og Stokkseyri, en eðlið mitt,
 að ég væri noinn framúrskauti þessu máttu: Og vilði að
 vísu að laundid kosnadi við allt vni, en áleit, að P.T. reglan
 gæti útrýmt því. En ni var þannid komid í og áleit ég
 því, að ef svitri loford minn við regluna, ef ég eðlið fylgdi
 því eftir. Því sagdi ég eit sínu við mættuðum áttum sínum
 í því máli: „Eg vil að þið látið afstíttlaust, þó við
 tengslanar regnuna hvernig þannid gæft; þessu þið vel,
 þá má þið gæta gáttu, eigi sáttu en okkur, og þá er vel;
 en ef þið gæft eila, þá skal ég verda sínu af þessu sem

þreiddu athæddi með því að það sé minnið úr gildi. En ég
 seldi það fram, að ég etla gyltun, mótskóðumannum Gannusius, etli
 þá ódrengi, að þið leggjð náman suður - í vög fyrir þetta
 mátt, á meðan við erum að regna hvernig það gefst."

Með því að koma að í stórritarastöðum, féllu ég að regna, í fyrsta
 skritti, hversu óþygluð það er að koma að í hynni við úreidnum
 og sérstaklega að eiga slíka manni yfir höfði sér; það var stór-
 kemplan þóður latinn Thóróðsen. Og átti að rættu lagi að hefja
 aðal-þáttmálin á hendi: Ávísu í stórstíluojóðum og gjaldkeri,
 sem þá var Sveinn Jónsson frósnidur, góðari og gegn manni, en
 sem sat fastur við sinn keip. Stórstíluojóður voru vitkun
 styrkur til útbreiddis og var styrksins að vitja í stjórnskráðid,
 en þá var þar Klemens Jónsson landráði og Eggert Þriem
 skrifstofustjóri. Líquidur Einriksen var þá regluþæði og þurfti
 vitkunlega að fá hann ein græidd við og við, enda hafði hann
 þringt heimili og Kostnadarinn Jerdalög, en starf sitt rætti fram
 telur en svo að ég geti lýst þér sta þurfti að vera, því það er
 öllum þunnu. Til dæmis um það, hversu en þáður vitfangi
 og óþygluðin í vidskiptum stórkemplanis var, vit ég aðeins get. Þess,
 að ég bad Klemens Jónsson að gótu þess, að ég einu hefði heimild
 til að hefja landsjóðstýrkium og að hann mætti etli græidda
 hann neisinn áðum, ségt þóður Thóróðsen (það tók ég þeim-
 linn fram, vagna þúri kynnna minna af þessum), en mi vitdi svo
 til að Klemens Jónsson fór norður í land um það skid, en

stjórsmáttinn átti að útbjargað, án þess að geta þess við Eggert Þriem
 sem í hafrí mátt fyrir mig (hafti gleymt því); notaði Þórður
 Thórðdóttur frá Lelíförðum og fékk stjórsmáttinn útbjargaðan til Eggert
 Þriem og lét hann standa af handi fyrir einn löngu seinni. Átti
 mikinn þess og þóf af þess í milli, enda getur öll framtíðandi
 nefnd stjórsmáttanna í það sem einn máttur að fá þess
 skippt í lag. Stjórnsmáttur hefur því fram að hann einn hefur
 rétt til að ávísa og ríðstafa fé stjórsmáttu og útbreiddu gjöld
 og þessu engum að gjöra skil í því fyrir einn stjórsmáttinn
 sjálfri þá er á þess vori komið. Þeim hafrí hann eytt,
 svo að stjórsmáttur var til að greiða regluþóttinn né í öðru
 þá er framtíðandi nefndin hafrí orðið að fá að láni og
 sem átti m. a. að bjarga af stjórsmáttu. Framtíð var það
 í þessari samvinnu við Þórð Thórðdóttur, sem már a. m.
 K. stóli geggjafist að og sem gjörði samvinnu á óberilega,
 en sem óg vil mig stóli reykja upp, en þess er það þó
 sem óg get stjórsmáttur látið alveg liggja í þessu gjöldi:

1. Áfsal það eða fórn er hann vildi að P. T. reglan
 ferdi í altari framtíðandi fjármáttanna, með
 því að láta þessu niðru falla, mið því að framtíð
 stjórsmáttur hefur milljóna. lauka. Þessu þessu gjöldi
 "fjármáttanna" í stjórsmáttu viðgjafi, sem stjórsmáttur
 vil í stjórsmáttu, en sem öll framtíðandi nefndin -
 þ. e. o. s. það af henni sem hann þessu mátt

endin, sagði þó ekkert nei við; það munst aldrei svo langt
 að hann væri það undir höndum alla, sigt í reglu leyrum
 stjórnmálafræði.

2. „Stórríkisbréfið“ fróga.

Þegar nú það var rætt, hverjar heljar landsjóðin otti
 að fæi í stað vinfolla síns áður, eða réttara: Hverjig otti að komu
 tollunnar svo fyrir að vinfanga tollurinn myndi með tollunni
 í áttum vörnum, hélt Þjórn Kristjánssonar því fram, að það yrði
 best gjört með því móti sem hann varð í gýsamfjallast var, að
 flokka vörnum og greiða mismunandi hundruðgjald og þeim
 (6 eða 7) flokkum. Eftir því miðt leyft á lítt heppilýga að
 tollurinn væri jafn af öllum, nema máttu helzku nauðsynj vör-
 num svo sem Horni, salti, Kolurum o. s. f. v. M. o. o., að sé
 sem t. d. Keypti gullin fyrir 400 kr., borgaði tilfallt þessa gjald
 (toll) en sé en Keypti ein fyrir 40 kr. — Þetta virtist mér fram-
 kvanda nefndin einnig vilja og á þessu að binda hana, sem stíla, en
 við neitt í þessu efni eða láta neitt í ljósi me þannu vilja
 hennar, störfaði þó svo bréfið sala 15. sept. 1910 til allra
 rimbodnumna stúðnumna, sem var prentað, sem handrit
 og sent til hvers eins í álygðarbréfi.

Þú héldu andbanningar því fram, að stórríkisau, sem nauð
 landsjóðstýkt, mátti í engum hátt sjúna í sér neinu stjór-
 málaöld („vera pólitískt“), en annað eins og þetta var í þessu
 augnum nozi lef til fers og meiru en það, að þingid swifti

hann öllum stykts. Þráfið kemst svo með einhverjum smáan-
 leyfum og flestum óstíljandi þingum, þó einhannál vori, þessad
 sem handrit og sent út í ábyrgdarbréfum, í hendur þávera andi
 ritstjóra ofstakis- andlauningu- bladdins „Lupólfrs“, Hinnaars
 Bjilseus, sem þessad í það ordrétt í bladinu og öllu þá
 öll fjóll að rífa!

Franskuandaneftunin þessad í hendur sínar rekiloga og ég
 vart, sem y rétt var, að meðganga þróganu! En þess smáan,
 sem yfir mig dundu badi í ræðnu yritnu út af þessu
 gjóradu minnu, vudu til þess, að ég hét því fyri mig, að ég
 skyldi ekkri framur þessa nuddi stórkilomnu, heldur segja
 af mér í nosta vori, en þangad til vori sjálfsgaf að bida dæms
 stórkilum þinginu. Eg gaf því yfir lýsingu minnu, að ég ötti
 einu sök í þessu og enginu annar in franskuandaneftuninni.
 Stórkilum þingid sýkuradi mig - sem mér var reynur engin
 þóyd í - sta „lét vud svo blind standa“ eins og svo öft en
 sagt, þógu eitthvert hlíðunsmál en á þundinu, sem
 enginu vill eiga sök í og allis vilja að loquid út af,
 margu vunu þeir þó í stórkilomnu og utan hannar, sem lojdu
 allhast í sig í því að senda þessa yfir lýsingu minna og
 leggja mér ord í munu þvering heppilegast vori „að orda
 hann“, þ. í. ni. Jón Árnason, Þórnur Thorddson, Lúclidi
 Einartta og síðast en ekkri sigt: Ánni Jóhannsson, en svo
 þó að loknu, að ég sandi hann einu á eigin spýfur og

Lát þessu ráða Kasti um það hverjig þessi veiddi af, en
 það fór í þann vegg sem áður er sagt og myndi þú enginn ver
 en of sjálfur: Og vildi ngl. að framkvæmdarnefndin gengist við
 bréfinu að því leyti, að það væri alls eðltri andstætt vilja þannar
 og álit, þó of hefði samid það og sent út á minna ábyrgð, enda var
 þetta í samhengi við það sem nefndin hafði lótið í ljósi við mig
 um haustid. Og hélt þú ngl. ávallt fram, að bréfið væri tillofgun
 minnar vöru eðltri pólitískar, heldur að einu beuding um heppi-
 lega toll-fyrirkomu lag en það sem Þjórn Kristjánsson var með,
 en þar sem bréfið jafnframt var ástæðum til allra Teyplara mun
 að fylgja minnum tillögnum en eðltri þannu, flótti gjörum oflaust
 gengid í pólitískum áttina og því stóð of einu og vildi heldur að
 stórstúlkun bréfi af einu þylli Alþingis hvar stýrta vörðingum
 snerti, en á gangi frá stöðum minni, enda fannst mér eðltri svo
 mikid í þannan stýrta vörð, að fyrir þann sóti ætlu allir Teypl
 arar í landinu að láta miðleinda sig, þverrar stöðunar ein
 þeir annars vöru í landmálum. En náð með það! Og vörð
 myndir of hafði stöðum af (eða öllu heldur á) öllu þannu!

Þegar að því líd, að fara átti að hugsa um framkvæmdarnefnd
 stórstúlkunnar í stórstúlkunspingum í Seyðisfirði, en þannig
 vörð of vitarslega að fara, til að stíla af mér, var hver höndin
 rýpi móti annari mun vatið í Stór-Teyplar og stríffund meum
 þar að jöfnu eftir pólitískum stöðum! Þá var, "þetta
 stöðuminn" som áttu réði: Semir vildu fyrir hvern mun

Hjósu Halldór Jónson bankagjaldkera, dróir voru átsmír-
 ad frá Ludvika Einarsson. Símskræptin rennu oft á dag í tvo eru
 þeirja síðustu dögum, milli boggja flokka í Skótslíkustínginum
 í ^{Seyðis} ~~Seyðis~~firði og milli helzku manna í miðstjórnun þeirra í
 Reykjavíki, jafnt andbannings sem barnanna og Templara
 og hófustu hvern áttum ad ef Halldór komist ad frá sögðu
 Ludvika menn sig úr og þenjju alla adru í máli sér; vitau-
 lozu var svo einnig ef Ludviki komist ad. En adru var
 elsti nú ad tala, því enginn vildi gefa sig til og engin adru
 höfðu fylgi. Einhverjir nefndu það við mig, ad „líkastur
 vorri og mí samt til ad leysa hrútinum af og vildi gefa kort á
 mér“, en ég fventóti fyrir það með öllu og svo var höfð frá
 því og fund ad „þala út kortið“. „Hver vor þess auðeyru?
 Enginn! Reglan er dauðadóm“, sögðu menn. Svona
 heit öngfveiti höfðu þeir elsti komist í. Öfgrundlikt-
 skranging minna og handið áður. Svona var það, kvöldið
 áður en við stöndum með stéppum frá Seyðisfirði, ad allt var
 tilbúið, allum störfum lokid nema - ad Hjósu frá myndar-
 nefndinni! Þar stóð allt við það sama: Engan höft ad fá! Allt
 í vandræðum! En ad fara heim án þess ad nota þurfrumþauðs
 nefnd vorri kosnu? Óljólof, enda Reglan engu ndr og dauð-
 dóm! Óbríðlegur smán! En ad Hjósu annan hvern, Halldór
 og Ludvika og láta sjá til hvers það yfði? Því! Fokkarnir
 svo handvirkir og pólitískir svo grimm, ad þó þeir

mí fyrst allt í Gál og brand! Vildu þeir þá hvorugum
 gefa Kost á sér? Já, fyrir alla muni að verða Kosnir
 og þeirra manns þar og í Rógljauði, hórsu me sig, vildu
 þá sínu Halldór einu sínu Ludvíða Kosnir; þar etlari
 Halldór og þar etlari Ludvíða, heldur þar Halldór og þar
 Ludvíða! Svossa létu fylgismenn þeirra þar eystra og í Reykj-
 víð. — Kl. var orðin hálf tölft. Vildi þá svo til að Pétur
 Lophanéasson tók mig í gófu og segir: „Úti verður þú, þú
 Pálsson, að gefa Kost á þér til að verða Stór Tenglar, eða en
 Róglan í veldi og það skaltu vita, að þú tærd á byrgi á þér, ef
 þú neitar okkur einu, því mi er svo Kosnir, að allt stór-
 stúrufringid vill það, og sér að annað dugur etlari.“ Og
 sagði aftur og aftur nei, en Pétur hélt áfram að teldja og jafn-
 vel hófa mig Kl. var 12 1/2 að ég sagði: „Eg hef aldrei sagt
 já við nein einu, sem mér er jafn nauðugt og þetta er, en það
 er aðeins velþend málsins, velþend Róglunnar, sem segir mér mi að
 segja já.“ Og ég sé etlari eftir því mi, eftir að hafa athugið
 málið nánar: Hvaða bleth, alveg óvendingar, hefði það eigi
 séth á Róglanu hefði Halldór þinnur verið Kosnir, sam sakadur
 var — að mínum álit þú, alveg saklaus — mi stórfeldan gleði?
 Þá hefdu övinn Róglunnar fengið þózilegt vopn, Kos-
 Kosnir mi talsefni: Ad oddli máður Róglunnar vör þjóður
 En hvort hann var það, vora ég að geta sýnt fram á síðar
 í þessari bóki. Ef mér endliót etlari líf eða aldur til að lóta

uppi ein drogid álit mitt í því efni, skál ég aðeins getu þess, að ég
 hefði veinið, en ég veind allan tíð hjartaulega samfordur minn þad,
 að Halldór Jónsson bankagjaldkeri var algjörlega sáttlaus og
 því að hafa tekið fé að óþjálsu ein veinið, sem óvinnu hans
 kveðni þad og vildu vena láta: fjóður.

Hóad svo einn rannsókn þess máls líður og hvada dómi ein
 á þad var lagdur, get ég fyrir því og samvignu minni vottad
 að þetta er samfosing min, enda veit ég semiloga meira
 minn þad mál og gang þess allan, en nokkur rannsóknar-
 dórnari félsk að vika. Þad er aðeins einn milifandi madur,
 sem veit hvernig þad mál var, hvernig hann vildi að
 þad vori og hvern þann málaloki yfir, þó þau yfir etli
 einu gledið og fyrir hann eins og hann áskati og ottadist
 til, en sá madur heitir: Þjórn Kristjánsson!

Utí er Halldór Jónsson dæmur. Málalokið endu þarinn, sem von
 var hárðustu vonbrigði og því flýttu þau svo nið og dand á hana,
 sem hann vand í. Hann var enginn vinnu minn og þess ég
 þess vopni etli að tæru þorinu sögna betri en hún var.

Ég var með þorinu í bankanum frá ársbyrjun 1910 til þess að
 þorinu var vikið frá í febr. 1912. Við tókum sjaldans saman,
 og oft var þad að hann taladi til min, þó sjal dan þad var,
 með þessu reutungi og jafnvel í niðrandi tón, því hann
 hafði mikið álit á sér og lét í því bera að hann var yfir-
 madur minn, en ég undir madur hans; þó var tal hans jafnan

gættulausð og áin skammur-gæta, en lítill dældið mér
 elsti, að hann áleit mig elsti mínum manni, sem og elsti var
 hjá sá eða hans líkum. Hann var stór og kræm i land og
 hafði gegnt embætti sínu í fullan aldarskjóðing og var í milt-
 um metum, elsti sígh meðal heldri manna í löllum og víðar,
 enda „lordur gudfróðingur“, en það hafði elsti svo lítið að segja
 a. m. h. í fyrri hluta embættislokolu hans; hann var í nokkru
 félögum í löllum og átal nafndum, íg heldi 16 eða 17 alls og
 hafði hugann öllum meira á því ein embættisstöfum sínum
 sem voru övð eafid og umfangsríkil.

— — —

Þegar í Norri heim af stórlitlu þingum í Sogðislandi, Norri marjar
 Kennisgjaf míni til mín, hóta í tínd mína og ástundu mér, þil
 luttu!“ Kenna hvad? Þó voru það hvit manni í bantsnum,
 sem íg sá fljótt á, að elsti voru áno þeir með eitt houv, en
 hvad, vissi íg elsti: þeir ástundu mér elsti til luttu og sögn
 fát. Þad voru þeir Gudmundur Ráftson og Áinn Jóhannsson og
 íg fann fad á þeim báðum fram í handid, stótaþega svo lengi hjó
 Gudmundi, enda er hann vist elsti langralinn. En hvad var ad?
 Hvad hafði íg gert, eða sagt? Þad var mér huld, þangad til
 í Október um handid. að svo bar við, þá er íg var að ljúku
 stöfum mínum eitt kvöldid og G. Ráftson situr and eysonis
 inér við boddid, að mér kemur í hug ad Áinn Jóhannsson er þá
 og hefir veid nappur kvöld þarverandi. Eg sýyr þeir Gudm.

Róttson: „Hvar er hann Ánni Jóhannsson? Hann hefir fandi á öryg-
lega menningu í bankanum nokkur kvöld; er hann lasinn?“

„Veiztu það ekki? Hann er að bjarga þessum vesalings-
dreyg sínum, sem liggur í hönnuðleikum í hveijri
Kvöldi“

„Hönnuðleikur? Drekstur hann?“

„Hvað er þetta madur! Veiztu það ekki?“

„Ónei, ég sé hann aldrei og hefir engan heyrð tala um það!“
Var svo því tali slitið.

Stofkennur kvöldum síðar, er ég einn með Ánni inni
í bankanum og sepi við hann í mesta grandaleysi og í
einhverjum ^{mid-}áamburðum:

„Heydu Ánni! Hvernig er það, drekstur hann Þroddur?“

„Hleypur þú Ánni upp eins og náðra og sepi“:

„Þetta er þér líft, helvítis árninn þinn og vesalingsur;
þú símir hver madur þú ert og hvaða embætti þú
hefir að gegna, síðan þú gægt klínk þér í að verða
Stórtemplar. Þakkaðu þú ekki, Gólvad þú ert þetta!“

Ég varð alveg forvita, áttáði mér um stund og
hugsadi sem svo: Hvarna liggur hundurinn þinn;
það er „Stórtemplarinn“ sem í alla sóðinn í óvild-
inni síðan í sumar, er svo sagt í:

„Ertu svo á vitlaus, Ánni, að hugsa, að nokkur
Stórtemplar geti stíft sér af því þó einhver

Strálfarfill lékist honum föður sínum? En það
 get ég sagt þér, að helgi ég vitad að hann Theodor dreyfði,
 þá helgi ég engu síður viljad hjálpa honum þó ég uddi ekki
 Stórtemplar. Og veit ekkest nú dreyfðustaf hans þyr on
 hann Gudm. Ráðsson sagdi mér það minna fyrir fáinu dögum.

Og svo hljóp Ánni að mér, skeyðli hulefan framán, mig
 og ástæði rýps: „Þú býgur því, helvítis þetta!“ og tækt
 út, en áður hann komist til dyra sagdi ég svo hátt að
 hann heyrði:

„Nú sé ég hver þú ert, Ánni, en þú skalt ekki halda að ég
 sé Seyðfirzka vinnukona, sem þú hefur vid og þú fót
 komid af vegi þínum og annars, án allra sakna!“

Þetta held ég, að sé leyfingin í því og upptökin til
 þess, sem síðar kom fram og síðar veður að vísu.

En því var „Stórtemplarinn“ honum slíkt hneyfistumarholli.
 Engin líd fyrir mig að stílla það, nema þund in ein hafi
 segh svoa hástarlega að honum.

Þessi lína veztilla! Stór-Templar! Ekki nema þú og
 hafi sjálfu „Klín þér í að verda það!“

Þessu þessu taladi hann ekki eitthvort til mín, nema
 öngviku skammis og skating, hver sem til heyrði, en
 ég svaradi honum engu, nema því, að minna hann í
 „Vinnukonuna í Seyðisfirði“ og hann „Ánni, sem að
 ekki stál“. Þetta vissi ég að voru honum við-

Skoðinnis-svör þinu mestu, en þar kom stríðni mín fram í
 fullum máli, á þess að geta að afl eiddingum, sem stýlði,
 og fólts í, eins og oft var, að kenna í þessum skapbrest
 minum. Og uppfra þessu áleit í að líni vori hatursmáður
 minn, sem laggi yfir sáneri hefud og sem mér tóki að varast
 eins og sjálfan fjandann. Og gatti þess, að árita hann aldrei
 að fyrstirapti, en var viðhöfðum fyrir hverskonar málum
 frá hans hálfu og enti hann þá og sardi, sem í hafði vit
 til, því ni fyrirleit í hann af öllu hjarta og hugaði mér,
 að í stýlði aldrei láta hann frá höggstadi míni. Og sá, að
 Björn Kristjánsson mat hann mikils og var mér það að
 vísu meinaluust, en því frekar var að í mig í þeim báðum.

Og komdi geru í, að hér vöru tvö ill öfl sameinuð
 og yfði þeim stefud að mér, mátti í við illu einu líast.

Og sá, að þeim var lítið um, að í komi mér vel við sam-
 verkamenn mína og sigt við Björn Sigurðsson bauta-
 stjóra, en hann var mér ávalt ljúfur og lidbeisandi
 í öllu. Og sá, að það glatnadi yfir lína, en í satti
 aðfirnstum vitstíftsmannum og sérstaklega í ég,
 sem stundum vord, svaradi þeim fullum hálsi,
 þó aldrei vissi í til að það otti sér stad, nema í vori
 rangindum beittu eða ósatt sagt um mig og
 verk míni eða þeim sem med mér um.

Þessvona gatti í mín, þó aldrei vori sem stýlði.

Það var kvöld eitt, þá er raunsóksinn í máli Halldór sál.
 Jónssonar var nýbyrjald, að sevidinnadur frá bankanum kom
 heim til sinn í Tradarhótsmið 3. þar sem ég bjó, með þau
 stílaþóð frá bankastjórninni, að hún vildi finna mig. Ég fór,
 og er ég kom í bankann hittist svo á, að ég mæti þá henni. Þá
^{veit hún mig}
^{segir} bankastjóra í dýrumum og var hann að ganga íb, en er
 hann sér mig segir hann með falsveðum stemmu og fjósti:
 „Þar komid þér! Það otti elski að skurfa að senda eftir
 yður í þeim tíma þínu monu eru hér almannat að vinnu í
 bankanum. En komid þér samt inn“

A meðan við gengum inn í bankastjórnar hof. Þar, sagði
 ég: „Þér var óttumugt mi að monu væru að vinnu hér,
 svoona seint, hl. er oddinn hálf-nú, en ef ég í sittþóð af
 gæra, þá er svo sem sjálfþóð að þess þóð“

Ríður 13. hl. þá rupp bótaskráp og tekur þar úp sinn
 af dagþóttum gjaldkerans og sá ég að hún var notkunn
 mánada gótt, þ. er: það sem sýndi var skrifad í hana
 var frá því mi völd 1911.

„Það er þetta þjófuadarmál gjaldkerans, sem við erum
 að reyna að fá einhveru tófu í...“

„Þjófuadarmál?“ segi ég og væð hálf hennar
 við.

„Já, þér vitid það líklega eins og fleiri, að Halldór Jónsson
 hefir falsad bókurnar og stótid óþrymi frá, en hve

sníðlu, vitnum við elsti sem." Þú var hann orðinn nýgj bláður
 og bötti við: "Þér studdu mí reikna út alla vexti af vextum
 og ávissunum í þessari bóti - það eru aðrir með tíu varbótum -
 og störfu nýgj áll feil sem þér finnið, bankanum í Óhá."

"Á elsti að fátt mun annað en það sem bankanum er í Óhá?"
 Spurði ég.

"Jú vitaulega; líta það sem er vísstíffanörnumum í
 Óhá, þú hann hefir þá stólið af þeim líka!"

"En gefur þú elsti stíed að hann hafi reiki með sér eitt hóv
 í Óhá og annað hvort bankanum vía vísstíffanörnumum
 í há? Eða í elsti að taka allt til greina?"

Varð B. M. þá eldri andur í framun, stundi nýgj og
 sagði: "Hvoad er þetta, madur? Haldid þér að hann
 bendi elsti í það sjálfur, ef eitt hóv hefir hallagt á hann!
 Þér stíljid þetta elsti! Eða hoad?"

"Jú ég stílj það vel, en ég vil vita hvoad ég á að gera!"

"Þú, ég er búinn að segja yður þad, og soo gítid þér
 býgjad."

Þú hann síðan út, og sá ég hann elsti oftar það hóv,
 þú Richard Tenjason komu um kl. 11 og hóti þú við bóttinu
 og létu hann inni í stíps og sagði um láid:

"Fruddid þér nottínd?"

"Þad var mí líkí," sagði ég, "en ég er mí elsti langf kominn."

Hvöldid vótu komu og kl. 7:44 og afhenti B. M. mér

bolama og sagði:

"Fundið þér notkun í geðveldi, Jón minn?" og var mi-
eins og hann ætí í mér hvort þeir. Þeir er óhott að segja
að þetta var í fyrsta og líka í síðasta stífti sem hann
ávarpaði mig með því að segja "Jón minn"!!

Ég svaraði spurningu hans þannig:

"Sama sem elskert! Adins notkun áura í útreiten-
ingi á þessa 5 vaxlun og það í hæg bankans"

"Já", sagði hann ákafur, en því er sjálfstær að slappa,
það er eltri verk að skrifa það upp."

Í því bili kom Ánni Jóhannsson inn með bóls í höndi og
sýnir banka stjórnum. Sogi þá Björn Kristjánsson
og uppi óplun af árogi:

"Þarna hófust við það! Þú stól hann eltri slappa!
Hann er fjölfur! "En þafa þinnir fundir notkun." Sogi
hann við Ánu, um línd og þeir þessa frumad dæmnum
og heyrði ég eltri soarid. Við dæmar í Tóðu þeir soo sem
10 mínútur og kóludu hljóth samman, með Ánni gettu úk, en
Björn hlammadi sér niður í hóginda stól hjá mér, stundi
þungan, tóts upp dásimar og rétti þor að mér, til að
þjóða mér í nefid..

"Þei, takk! Ég tek aldrei í nefid!"

"Þú, jója eltri það! Það getur nú veid, ah! ah!"

"Það er einstök verk að tanna", sozi ég, meðfram til

ad rjúfa þógnina. „Eg stífl ekki að hannaðaldráfi hafi verið
fejtur að leggja allar þessar tölur saman; það er allar
þvæns yfir höfina. Svádur verður helzt að stífa það allar
næf til að geta lagt það saman. Eg hef aldrei séð svoa reiken-
ingsforstu.“

„Há? hvod? Hvernig þér þá ekki að leggja saman?
Hvoad er þvænsuun þjá yður? Ef það er rétt reiknad,
þá er sama hvernig það er seth“ segir hann og var ún
bodi síns og annars hugar og talsvent aþur.

Eg vildi svo ekki leggja það tal lengur, enda sá ég
að það yfði til þess að ergja hann.

Svo gengur hann út og ríur í annað herbergi, þar senu
ég sá að þeir sátu, Ánni Jóhannsson, Richard Tólfason
Pétur Lofthorjasson og einhverjir fleiri, iudersokunir í boðum.

Eg hugaði senu svo: Hvi er mér gett svoa hátt undir
höfvi að láta mig sínan hafast hér við? Í bankastjórnar-
herbergjum! Svár við þessu felst í síðar.

Þeirja kvöldið kom ég um sama leyti og híd fyrra.

Hennur þá Þjórn Kristjánsson í móti mér og segir
býstur mig:

Það er óþauft að þér sénd að glugga í boðummar
henna! Þér stílið ekki það senu þér eogid að geta
vda viljid ekki stílija. Við höfum engu þótt fyrir þá
meim senu sínu hlutdragui! Þér megid fara!“

Hafi þú notkunna tíma í sínu orðid feginn að losna úr
 að vinna óþess verk, þá vand þú það í þetta sinn og fót í
 snapti úr og heim og suetti elsti í þessu verki þraunar.

En mið feli þú og soarid: Þ. Kr. hefur þótt vinnu að líti sjálfur
 eftir mér, svo að hann geti séð hvort þú sést „blotdroppi“.

Eftir þetta fylgdist þú notkunna vögrum með ramuótuninni
 meðan þú var í baubannum, á þess og tali vinnu þátt í
 heimi þess að en nú er getid, en elstir vissi þú með
 samni um það, hvort Þ. Kr. flutti bókunna þeim með sér
 í Hoöldin sína elsti; aðeins heyrði þú menn í baubannum og
 utan hans vera að ganga eitthvað með það.

Eitthvort af því var það í þessu máli, sem mig fundaði stórum a
 og því mér, sem lengra frá líður ^{einu sinni sökum þess, að} ~~þú hefur~~ ^{þú hefur} þú
 mið á síðari árinum hefi elsti lengid upplepsingar um það
 en þú feli þá: Og sá, eftir en einu sinni, glas eitthvort ^{það} með hvítum
 vöðva, sem leyfði upp blei óða skrift af blati, svo að þappi-
 um var jafu-hvítur, sem aldrei hefði verið neith í þann
 skrifad. Og man, að Pétur Lophonias sýndi mér glasid með vöðvan
 um í, og hann lét mig sjá áhrifina, sem hann hefði: Hann
 tóti óði míj skrifad blad og gamal-skreifad, helsti notkunna
 droppum yfir skriftina; á sama augabragdi, másthe eftir
 2-3 sekúndur, var allt skrift hofina og þappirinn jafu-
 hreinn og ljádur. Sem hefði hann aldrei suertur verið.

— Og hefi séðan spurð Pétur Lophoniasson hverni þessu
 * Hafi þú séð þessu lítille glas með vöðva þessu, hjá Hálfr. Sóns. í húðb. skólanum, og er sá þess
 C. H. Niebelsdat, Þog þess handal, Nóbomargade 24. "Verðaninnar" sá þú og þessu; þú þú

hefði verið varid, en hann soggist ekki nema til að hann hefði
 séð eða vitað um neinu sléttan lög í bankanum, hooðkífur
 né síðar. Og man hvar við Pétur Stóðnum, hvenor dags þetta
 var og að ég sé það tvívojar: Við stóðnum við annad þvilt, eða
 það þviltid sem sparis sjáðurinn var afgreiddur við, og ygg í enda
~~annad þviltid~~ ^{þviltisins} sem not var dísturinn. Þóð: skiptin var
 þetta um mindraurs leyfi og við ljós. Glaxid tók í að reykja
 1/4 litat, og hefði hj hvort sé það síðan né heyrir namn kala
 um, að það sé mi neinstadar til. En hvaðan kom blóðnum
 sí vitrestja, að Þjórn Kristjánsson hefði haft ein hvern sléttan
 an lög um þetta leyfi og mæltu því í hann, að hann hefði
 of til vill verið að breyta lögnum í bankabópsnum heima
 hjóðer (íttól) í kveldin? Þetta minni mig að blóðin (hvada
 blóð, man ég ekki) voru að dylgja með í þeim tínum. Mástel
 þetta allt séu d'annóran og lot ég aðra um að grafast fyrir
 um það, en á því stund ég fæðara en lögnum, að glaxid og
 áhrifa innihalds þess (votvans) sé ég.

"Hvad hefurdu fyrir þér í því, að Haldór Jónsson hafi ekki
 dreigid sér feli frá bankanum eða viðskipta minnum hans eða
 m. o. o. ekki verið fjóður?" Matli spyrja.

Svar mitt við því er þetta:

1. Haldór Jónsson reiknadi alla vexti af vextum og ávísunum,
 alinum; það athugadi oðra endurstodadi eiginum.

2. Hann skreifadi allar sléttan lögnum hverja úr af annari, frá
^{was um þetta: H.A. Fisk Gradicator for Paper and Clothing, Always Reliable.}
 min samfordur um að B. K. notadi þessum vöðva til að breyta lögnum eftir Hald. Jónsson,
 mig minni, að hann hafi neitad þessu áberndi í blóðnum? eða fyrir rétt? 2/5-36.

vinstri handi til höfuðs þess: 78,94-89,68-146,97-17,42 o. s. frv.
 en ekki í dálka hveija niður undan annari; þegar mi stíkas fótur ein
 mástka í mörgum línum, 20-30 fótur í hveiri, sé þ. hoc seinlof það er
 og áhættusamt að leggja þot rétt saman og millu erfidara en effst
 varu stúfjadar í dálka. Þetta viðgengt er í dag í bankanum, þ. d.
 um Discount og Provision af ávísunum og hefði gj. oft, já, um dag-
 lega vandað um þetta og bedid um að því vðri breggð, en engu á-
 heyrnu fengid: það þessir spara rúm í botnum.

3. Halldór Jónsson kom aldrei í bankann að morgni fyrr en sepp var lokid,
 var allan daginn áður af anníði og rotti um ír bankanum í
 sönnu minnitum, sem honum var lokid.
4. Hann var í mörgum félögum, Stal nefndum og metti þar mambu
 bregð.
5. Hann fékk engu aðstoð við störf sín hveisu miðil sem þau voru,
 nema þá er hann gat kallad í Jón son sinn eða Þórunn Loftthorinn
 til að gegna fyrir sig af hann þessu að bregða sér frá, en þess höfðu
 hvor um sig meira að gera en soo, að þess gætu farid frá þeim,
 nema aðeins þess augnabliki, enda þann aði þjórn Kristján
 þeim að veita H. J. nokkra hjálp og yfir höfuð öllum þeim þeim í
 bankanum voru. Það er því beinlínis ósamindi, sem Þ. Kr.
 eða bankastjórnin segir í mæsoju sinni um þetta mál: "H. J.
 (eða gjaldkerinn) fór meiri hjálp við störf sín, en hann þarf stu-
 þess bedid um".
6. Af framansögu sé þ. að H. J. hafði soo miðlu meira anníði og

stóf í bankanum og utan hans, að það er mannaþing samgjamt
að atlaft til að hann hafi gætt lotid þeim einu og áu aðstudas amara.

7. Hann var sárfrættur og fanga veitlædur orðum af löngu og stöngu
erfiði og stóð í sífelldum stjórnmálaerjum í móti þinni Kristján-
syni: Þeir höfudu hvor annan og töludu aldrei saman, svo ég
vissi til, í þau tvö ár æin þú var með þeim báðum saman.

Eg er samfordur nú, að Halldór Jónsson hefir aldrei vitad svo
gjört sé neitt þar nú að vita, hvernig sjóðnum leid. Eg man
ekki til að endurothodnum mannum bankans teldu hjá komnu, en hafi
það veind, þú var vitauloga höfð fyrir hann, svo vel efsum þinn
mann, að sletta dá lítilli, og heini mátti ekki svo smærri, upp-
had í sjóðnum, að hann reyndist nogur. Vitauloga hefdu elti
vísstíftli ekki gætt að talist þeim.

Eg skal t. d. geta þess hér, að í þriju fyrstu árinu eftir að ég
vand gjaldkani handt bankans, vand ég að leiða endurothodnum
mannina að helja hjá mér, tvisvar í ári. Þetta gjörði ég sjálfs
minis vopna, til öruggis fyrir mig sjálfan. Annars er ég
samfordur nú að þeir hefdu aldrei talid!

Annad dæmi get ég bent á, sem sýnir eftirlitsleysið:
Eg átti að selja tryggingu fyrir stæfi mínu (10 fús. kr. v. d.)
Frá 1. marz 1912 til 6. sept. 1915 eða í þá og norri 7 mánuði
var það vandast, bati af bankastjórn og stjórnarráði, að
tryggja bankanum slétt v. d., og það var ég sjálfur,
sem fór í byrjun júnimánaðar 1915 upp í stjórnarráð og

heimtadi af Klemens Jóns syni, að hann byggi út ábyrðar-
stíjal fyrir mig til að skleifa undir. (15. júní 1915-!)

Höfning mundi kafa farið fyrir mér þrem mánuðum síðar, eða
eftir miðjan Desember það ár, þá er ofsótturinnar höfning
í hendur mér, hefti ég þá enga troggirgu veid bínum að
setja fyrir staufi mínu? Bankaotjórnin fann þá „mínu
graund) í mat sínu“.

Það var Koruleysi Halldór Jónssonar sjálfs viðvéljandi
sjóðnum, en þó sérstaklega eftirlitsleysi Bankaotjórnarinnar
að Kenna, að hann var sakfelldur í þessu banka máli, sem
vitaulega var fylgt eftir með hardri handi af Þóruni Kristjáns
syni, eirunnis til þess, að losna við hann, með slum móttri
svi vörðu, sem pólitískan mótis fadumann og Þjórn Kristján
son vann sigur! Med hatursfullum ofsóttinum og öllum
þeim leunráðnum sem honum eru lajin, fölsö þorum að
-brenni merkja Halldór Jónsson með brenni markis óáðvenda-
innar og það reid honum að fella: Jafn stórlýndur mað
og niðilsnotinn faldi ekki slíkan bruna í ann hans og álit
og þó síður fyrir það, að sá sem í brenni markinu hélt og
veitti honum ^{pólitísku} bruna - og bana - sánið, var ofsótturinn aðverinn
alþrumi og hatursmáður hans, Þjórn Kristjánson!

Þessi er áður gefid hér að framan, hvort og með hverjum hatti og
kornit að störfum í Raudebanskannu.

Fyrsta verk mitt í bankannu var það, og enda ávalt síðan,
þungd til og vart gjaldkeri bankans, að segja spari sjóðsstörfum;
féll mér það vel og elsti sigt að flytja í milli bóka, þ. e. að
fara úr gömlum höfuðbókunum, nöfn manna, inni eignir o.s.frv.

Á þeim tíma held ég að ritkernd mín - sem margir hafa
kallað áferðarfagna og góða - hafi verið einu þess, enda vand-
aði ég mig þá stundum sem þess í gat. Eg máu, að í höfuð-
bók sem merkt var bósi stöfnum V (Vaff) og máste
fléiri, þóttu nöfnin vel skrifud. En þessa get ég hér til
að sýna ofurlitum hégörna spari, þó árcidarlíkur ég
elsti sveiddum þorum en adris!

Fóð jafnan vel á með mér og starfsfólki bankans, að
virkdan þessum Áina Jóhannssyni og vitaulega Þrúni
Kristjánssyni, eins og áður er gefid, þó ríjindaga aldrei
stodist í odda milli mín og þins síðarnefnda fyr-
er eftir að ég vart gjaldkeri.

Mig minni að það vort fimtudagskvöldid 29. febrúar
1912, er ég var ein í bankannu, að ég félli stílabod frá
Kristjánssyni, sem þá var ráðheru og staddu uppi
í Skjómartíadi, að finna sig að máli sem fyrst. Eg fót og
fót ráðherans mig tali á þessa leid:

„Eins og þú minnst er, hefir gjaldkeri Raudebankans,

Haldóri Jónssyni, verid vikið frá Starfi sínu í bili, eða a. m. meðan mál hans er rannsakað. Fundur þeir tveggja hófst. Þú hefur til eða vilja taka Starf hans að þú og láta „selja“ þú sem gjaldkeri í hans Starf á meðan, með því móti að taka hálf lann hans, sem átti eru 2400 kíló í ári og hálf mistalinn þú sem er hármbil annað eitt, eða lítið eitt meira, en þer þú sjálfur alla ábyrgð á Starfinu?“

„Þú kemur þetta notkendum óvart,“ sagði ég, „en hafid þú ekki augastad á einhverjum aðhætti, sem lengur er tíminn vera þar en ég og þú. Kemur þú, t. d. Jóni Haldórssyni, Péttri Tóphórnáassyni eða Guðm. Róttssyni, eða þarf ég að gefa ákveðid svar um þetta mi á Svöld?“ Þaðh. sagði:

„Ég var tíminn að skippa Guðm. Róttsson, en hann bád mig að leysa sig undan því; um hvern veginn er ekki að hafa, en um ástodur fyrir því þessu þú ekki að vita: þú er einhannál, sem mér kemur einnig ind og svarid þarf ég að þá ákveðid áður en ég fer hédan (úr stjórnmálinu) á Svöld.“

„Þója, það er þá best að ég reyni það.“

„Þaðh' þú þú fyrir, þú fáið þá stjórnmálaráðgjafir svo þú getur gefid þessu á morgun,“ sagði hann og varð sýnilega gladdur ind svar mitt, og tótti svo vid: „En ég verid að tala það fram ind þú, að í þessu fellst ekkert loford eða fyrir heit um það, að þú fáið þetta Starf síðarnein, ef það kemur að verdu laust, sv. að skipadur verdi fastur gjaldkeri, því bati er það, að ó.“

víst er nanna Halldór Jónsson gefi leskud við þér affur og svo hitt,
hver þá tædur hér, því elski vend þú hér að lílifu" og brotti úd.

"Ég fer ekki fram í neitt loford eða fyrirheit me neith, en vend
að sjálfsoþm ad ótka þess ad sjáður bankans sé talinn í heidur
mér, áður en þú elli við þorunn og ad þú fái alla þá hjálps og leið-
beiningu við staufid, sem þú tel mér nauðsynlega".

"Já, sjálf sagt! Ég skal láta afhenda þú sjáðinn og bíð.
Bankastjórnina ad veita þú alla þá hjálps sem þér þurfid
með".

Ég waddi svo náðhermann og þó í bankann affur, en þurfslega
sagdist mér hugur me þad sem þú hafdi lofad: Vonadi og var
enda viss me, ad þetta gæði ekki langur tíni. Þannig sjálf
vott einu og laun þau, en þú hafdi (1200kr.) en þú var mistalningar-
fél; mundi þad hvióþva til í móti ákottunni?

Tó þú svo úd gjaldkeruotarfium nokka dög eða daginn þar
á eftir og þafadi aldrei nóinn, en þess strengdi þú heit þú
óttax me kvöldid, ad þú stýldi aldrei stíljá svo við sjáðinn
ad þú ekki vissi í hverjnum dög þú mihill þann var, ad þú
stýldi aldrei greiða til eins eyris í þorunn þversu ni þú
sem mér tógi á þér, ad þú stýldi aldrei meta einattu annars
manns meira en vindingu mína fyrir otarfium og þó stófummar-
innar og einuun sýna óþarfa þurfsi í kostnað þannar,
þó þú hris vogar vildi þagna ad gjöra öllum mönnum keth
til og sýna þeim þurfsi, þ. e. a. s. af þeim ekki ávottu

núg að fyrra bragði eða gerdu tilkomin til þess að hindra þess
 áform mín í mér. En þau áform hefi ég haldið trúlega, þó
 stundum myndu þau mér djöfu, eins og síðar verður að vísu.

Vid þessar heitotöngingur mínar, datt mér m. a. þetta vers í hug

"Vogadú er fyrir vinstkapmanns, að vinna hvad órétt er,
 því guds er aðeins, en epli hans, yfir að doma þér".

Þess skal getid, að Þjórn Sigurdsson Bankastjóri var mér búi
 einbar góður og leiðbeinandi í öllu. Það var hann, sem tók
 ávallt allar beudingar mínar til greina, m. a. það, að þá grundu
 í Kingum, "Kassam" og í bordin og Kunst svo langt, að hann mælti
 það allt út með mér og gættist fyrir því 1914 mun vórid, að þanta
 voru grundurnar frá Américu (L. Kaaber), en þó þó þórn samt átti
 fyr en Hámann síðar! 1925. Þetta, m. a. sýndi, hvo er vilti og
 átti uppsóttar með júsar mættar er að stærjóninnu létu.

Ög sá brátt, að jús fylgjstíjót ("nötur") voru mandsíntögar t. d.
 með vísnum, fyrir iðhlept og innlögnun í sparisjád, þannig, að
 vísstíffmannu þenjju aðra vísitvótunni en ég heldi þinni til smá
 beunvar við doptöuna, of léito þyrfti að stíttögnun o. s. f. o., að vís-
 stíffmannu í sparisjádi stíttögnun undir nötu þú er þú ein tötija
 út (og endu löggdu inn) svo, að of einhver et ladi að stela út löf
 annars manns, seist nafu hans eða ríttvöndin þess þess, er
 ein fremur nötu með vaxta midnum og yfir höfuð með öllum
 vísstíffnum er framferu í Bankamun, en þú ofgríddiðj allt
 einu, sparisjád, vísstíff ávandaðnu öðru og vórn það venju.

legu yfir 40 Corti, en komid gatu til greina daglega. En svo for i fyrstu, med adfu þessar notur, ad ey vadi sjalfur ad borga kostnaðinn vid jarðtun þeirra! En ein þar fyrir löngu taldar sjalfsagðan.

Þess má og geta, ad það var ey, sem lotu félts þvi til leidar komid, ad ávisanabokun voru gefnar út, sbr. rýslugiörd 15. jan. 1915, 1. gr. 3. málgæmi, enda gat ey bent á domi, sem sýndu ad þeirra var þvi.

Var það Björn Sigurdson sem kom þvi i framvagnnd, þvort á móti vilja Björns Kristjánssonar.

Eg hafði oft orðid ad tatan erlenda smámynt, þriggja nikkelpeninga, fausta eirpeninga og yfirhöfuð allt mest, sem menn vildu losa sig við. Vidauðugu var þetta keypt lítil eitthogva en gengid var á þvi, sem þá var miðad við gull, t.d. þriggja nikkels en voru nál 89,40 voru keypt á 89,25. Frankar sem voru 72kr.; voru keyptir á 6anna hver 50n o. s. frv. Þvi var það, ad Björn Sigurdson margitrekari það við mig, ad þoumanft. skyldi ey skri vera ad kaupja: það svaradi ^{enn} kostnaði ad senda það út, á þvi vori reutukaps o. s. frv. en hann var mig og nákvæmum um allt slíkt og jafwel smásmuglogur. Það hl. Adoli mig þvi eigi lítil, er hann kom einhverju sinni til mín og sagði mér - mig minni ad það vori á ákvarðun sinni 1913 - en þá hafði ey verið 800kr. í fressu dotti - ad mi skildi Björn Kristjánsson utan og tati mi alla erlenda mynt til ad selja hana þar. Eg skyldi afhenda alla slíka smámynt, med þvi vandi er ey hefði keypt hana fyrir og fara

Það bankannum (eða sjóðnum) til helna, ein notkunnur
 hagnadar, því ef hann yfði einhver, mundi Þjórn Kristjánsson
 skila honum er hann kemur aftur. Eð afhenti smá peninga
 og féltu minn kaupsvæddid, en „hagnadinn“ só ég aldrei og
 held bankinn epti heldur, en hann hefur semislega eytt
 veind(?) . Ad því leinum banuadi Þjórn Sigurðsson mér ad kaup
 „slétt mist“ offar. Eð áleit mig stóðlugan til þess, en hann he
 fari því, nema þá upp í innheimtur, en það yfði aldrei mistid,
 ad barist með því máti. Eitt hvad Keypti ég min samt eptir þetta
 c. m. H. veitadi ég aldrei ad kaupja það, ef ég sé ad sú er selti, við
 losna við það, t. d. þeir, en áttu ad geinda innheimtur í sömum
 og þeringunni gilda fyrir, enda fólde sumir, ad bankinn gófti
 veitad sléttum geiddlum. Afleidingin af þessu varð:

Í fyrsta lagi einu Hórnalidurinn í Hórn banku stjórna
 á hendur mér í des. 1915, en þar segir, ad slétt sé mist ad
 meta þann skada er ég hafi balað bankannum með því ad
veita ad kaupja erlenda mynt eða uttövað í þessu leið og hef
 bankastjórnin þá semislega haft „hagnadinn“, sem Þjórn
 Kristjánsson hafi áður, fyrir augum !!

Í öðru lagi féll gengid í erlendra mynt 500, t. d. á fyrstu
 þeringunni, ad ég varð fyrir um 1300 króna skada sjálfur
 í byrjun febrúarmán. 1926, en ég stílaði af mér sjóðnum í
 hendur eptirmanns míns, sem veitadi með öllu ad fólde
 sléttu mynt í notkunum hátt til geins. Eð varð ad leyf.

ég enn

Það allt nið, sem von var, og á alla niðri ilfeningum á þyngju,
nógv hundruð þyngju niðri og nokkru lengi framotera framta og
amstæriskeru stöðu, eru í „Hístu handröðum“. og þetta
gæðu ef ég ferri Þórunn þyngju!

En hvi eptri að hafa losað þetta við sig áður?

Bankastjórnin veitadi og kvæðu aldrei hafa gefid sitt
leyfi til þess að það yrði keypt. En hvi eptri að senda það
út? Taka líf? Sama svar: Bankastjórnin veitadi, þó
að hún hefði áður steypt mér að taka meginid af þessu uppi í
rimheimtum þeirra Jónatans Þorsteinssonar og Ólafs P. Eyjólfs-
sonar, sem hvar um sig héldu því mig „áskveidið“ fram, að
bankinum væri skylduþing til að ~~þetta~~ taka þyngju niðri
uppi í þyngju rimheimtum.

Að vísu hefði mátt losa sig við þetta sama daginn, en gengid
féll daglega og bankastjórnin veitadi að senda það út, því vel
gæti stæð að gengid hlotkæði og vand þeir midandráttur á öllum
og leufi lotts mér í koll sjálfum, eins og áður er sagt og má
vel vera, að ég eigi óta hafi átt einhverja vötu í því. En
þetta sýni, hversu háður ég var clutteringum og jafnvel
ilgjörum bankastjórnarinnar, a. m. h. meðan Þjórnus Kristj-
ássonar naut við.

Hvers vegna er eptri þessa atviki getid í „Bláa bókinni“?

Vegna þess, að löfþoddingur sá (Magn. Arnbj.), sem aðstodadi mig í því
máli, faldi það óþarft: Ég hafði látið þess getid í „lyftuasti“

því, er ég m. alls a. genti í vörri málsinu, en lögfróðingurinn
vildi að ég sleppti því: Líkist það svo lítilvægt og því stýrslu,
það þar út, þó ég vori á öðru máli um það.

Stórnun eftir að Landbæturinn hóms, 25. apr. 1915, varð ég
við að bankastjórnin var að undirbúa eitthvert „erindi“
handa mér. Það kemur og ég neitadi að undirskrifa það, og
sá ég í því hverja gildrömu af annari og faldi bankastjórnin
engja heimild hafa til að selja mér neitt slíkt köp, án íklett
stjórnarráðsins. Þetta, m. a. var „ósvifni“ minn gagn varð
b. stj. „Óhlýðni“ o. s. frv., sem svo lítið var um í sölu þess
gagn varð mér.

Summið leið nokkurn veginn við bænda lítið nanna hvar
við stéttis við Eilias Hauðvörsem í Hafur er firdi enanti, 2. júlí
1915 (sjó „Bláa bókins“); þann var vitanlega um „ósvifni“ að
södu frá minni hálfu.

Svo var það 26. sept. það ár, að b. stj. ^{ad:} bótá mér með 5
mínúta fresti kl. 3 e. h. að þá samstundis byrjuðu endur-
skodunararmenn að selja sjóðinn hjá mér. Vitanlega þáfti
ég eftir við því að segja, en lét þess gæti, sem var, að afgreiða
yfir eitli lótið fyr en að einum hlutinu sína líðnum oða
kl. mínútl. 4. Þ. stj. og enduroth. meim þvátust geta byrjað
á þeim hluta sjóðsins, sem í Kjallaramannu vöri. og var sjá
þar talinn og það lítið kl. mínútl. 4 enda afgreiðist þá lótið
og vissi myself eyni þvát í sjóði átti að vera og að ég ekki.

hafa þau yfir í sjódi, en hann var þann dag kinnlega Nr.
 389 þúsund kíló. Þjörn Kristjánsson vildi ekki telja, en
 strefaði einum upp jafuðnum og talid var, en óg hafði laust
 blád liggjandi í gluggakistunni og fylgdiót nákvæmlega með
 talningunni og sýndi hún að loknum að þau væru yfir
 hjá mér í blánum. En þegar Þjörn Kristjánsson hóf uppúr
 með það hvern hann talning var og hún var borin saman við
 sjúðbátina, sagði Eggert Þorsteinsson, sem var annar eiddrothodau-
 rinn: „Þetta er miðis langt frá rétts lagi, en það munar
 þó 37 árum.“

„Þá er ekki rétt talid“, sagði ég, og ég vit að gott sé betur að
 og talid affur, a. m. k. það af sjúðnum, sem hér er uppi.“

Það þótti þeim ekki ómáttislegt verk fyrir svona litlum mis-
 num og Þjörn Kristjánsson flutti sér niðr að losa botnum
 inni í skáp og losu hann, um leið og hann sagði:

„Það er óþarft að telja affur, því það er svo litlu sem
 munar og ekki meira en fjór þeim aff hefir verið undir
 áður, þegar talid hefir verið.“

Vand ég þá all-bernstur og sagði:

„Eg lýsi það ósamvandi, að notkun tóna hafi verið sínum
 eyri, hvad þá meira, undir í sjúðnum í öllu þau stífti,
 sem talid hefir verið hjá mér, síðan ég vand gjaldkeri
 og skrif þess að talid sé affur!“

Þjörn Kristjánsson sótradnadi — og var hann þó að vanda

vel rándur áður - læsti stápmun, læt í síj lyflana og
 bjóst til að ganga út.

Eggest Þriem sagði: „Éi þú gjaldkerinn segrir að rang-
 falid og Kæfist þess að falid sé aftur, þú verður við að gefa
 Björn Kristjánsson varð þú, naundagur viljumur að opna stápmun
 og taka út kolumur, en í meðan hann var að þú, tók Eggest
 Þriem blað það sér í hönd er Þj. Nr. hefti stúfjad talningu
 í og fann mig fljótlega að hann (Þj. Nr.) hafði falid skasta
 upps, svo að 50 aurnum munu aði: Sjóðtalningin halp aði um
 50 aurn. Við þetta munu þó því þeir 37 aurnar sem þeir
 höfdu undir áður, og þeir 13 aurnar, sem ég að réttulagi átti
 að hafa eftir.

Blað það, er upptalning Björn Kristjánssonar var rituð
 á, er síðan í mínum vörslum og vel geymt.

Eg hefi oft hugað til þess síðar, hvernig aflíðingur þú
 hefti haft fyrir mig, t.d. í afsömuarmálinum og hefti ég elti
 andmælt þú er Þj. Nr. sagði um „Undurballan“ etc
 látið telja aftur: Það hefti samstarlega verið bókun
 vopn í höndum slíks manns, að gefa sagt eitthver á þess
 líd: „Sjódurinn hefti elti heldur hefti ávatt vera
 réttur, sda: Skundrun hefti verið oflísit í sjóti hj.
 honum þegar baulstjórn og endurstjórnar man þaf
 falid sjódurinn hjá gjaldkeru“. Við þessu hefti ég vítan
 legu elti rétt gefad sagt, ef ég hefti látið það við-

gangast eftir að Þj. N. lét orð sín falla um þetta, ein og
íður er sagt. En var ni ekki þarna ein af minnum al-
limum „ósviðni, gagnvart bankastjórninni“?

Eg sá strax og vidurkenni fínstoga, að orð mín um það að ljósa það
ósvinnindi, sem bankastjórnin veiddi og hefjast þess, að talid vori
afur, voru djarfusali mikil, sögd af undirmanni við yfirmann sinn
og í áþeyru háttstandandi embettismanna. Eg sá strax og vidurkenni,
að það var hant fyrir yfirmann, að högra undirmanni sinni fátta
nummin svona fullan, ekki síð þegar yfirmadurinn var að
leita að höggstáð í manni, sem honum var lítil um og vortest
gjarnan vilja losna við, en — ég hef ávalt álitid og álit
um jafnmannt að þola órétt og að gjöra öðrum órétt, enda
þykist í aldrei hafa gjört neinnum manni órétt viljandi að fyrra-
bragði, en affur í móti talid það helga skylda mína að veita
árásnum og órétti annara í lengstu lög, jafnvel þó ég hafi elski
kornist hjá því að líða sjálfur eitthvað við það: það hafi
kostað mig óvild annara, ~~st~~ eigin áhyggjur og oft fjárhags-
legan skaða. Ell mín vörn í ofsóknarmáli bankastjórnar
Landbankans var byggð á þessari rötforða skodun minni, en
hvartri fleira, stíflýði öða stríðni, enda en ég að edlisfari
göfkyndur og fríðmannur og tek þú niðri mér að þurfa að
leita hövdu, en þó em udr mér að létu undan, ef ég þykist
vera samföðdur min, að ég hafi á réttu að standa, en niðstöðu-
madur minn í ringu. Þetta má hvar sem vill lá mér og

líta í þessa umboðni mína, sem sjálfshól, en ég veit, að verst
 af öllum er það, að láta troða sér um þor að óskilju og gjörast
 svo niðrill hófill, að tapa vindingum fyrir sjálfnum sér. Eg
vil elsti þerra það, get elsti gjört það og skal allri gjöra.

Ári leid að jólum. Réið var til húsínda, en ávalt sá í gblík
 í lofti. Svó var það fimtudagskvöldið 16. des. 1915, en ég var
 - eftir því sem ég best vissi - einu í baubarnum að vanda, við að
 fara inn í dagbót í hófuðbót, selja upp sjóðinn og leita að ein-
 hvern stæðlignu sem erdíd hafði um lagið, að ég gæta fram í
 baubarn og vart þess var að einhverir menn sátu í svartu myrkri
 sinn í hveinu herbergi norðan til við ganginn. Eg fór í vaukúsið,
 sem var yst, tinst í móti ganginum, lauk rúð þar af og fór svo
 aftur sínu leid. Hefði ég þá óþótt - enda kafi ég jafnan kaffi
 laufa heym - manna mátt inni í baubastjórn herbergjum. Því dættu
 þá í heym, að háttost sé að grunnast eftir því hvaða menn það sé, se
 st síja þarna í myrkurinn. Lýti ég þá upp norður hurðinni við
 vaukúsið og spyr hvort nokkur sé inni. "Já, það er ófráður," var
 svarið; það var þúttu. Þóttu þu. "Hvað eru að þerra hér í myrkurinn?
 spyr ég. "Elsti með!" Svó þeir ég að no þu heid, lýti upp og
 spyr: "Er hér nokkur maður?" "Já, það er ég!" svaradi sá
 inni var. "Hvað er það þorsteinur Þórsen?" "Já." "Hví sést þu
 hérna í myrkurinn, maður?" "Eg ég veit mi elsti, það tók því
 elsti að hveitja, því ég er að fara." "Er nokkur einn inni hjá
 baubastjórninni?" "Já, það er víst einhverir þar inni, en

og veit ekki hverji. Þeir eru víst að fara. "Eru þeir binnir að vera þar
 lengi?" "Eg veit það ekki!" Þá dró tölundur þeir Gudm. Hoffsson og
 Þorsteinnur mjög hljóðlega og vinkist mér þeir vita eitthvað meira en
 þeir vildu segja mér, en ég sá, að mér kom þetta lítið við og gjörði
 mig fyrir, að ég gæti komist að því síðar hvernig nokkuð vori í seydi;
 annars fannst mér þetta vera óþarfa hugsoni, byggð í myndum míni,
 en ekki líkadi mér það einu þess og því gekk ég að síðustu og
 þráðju dyrum og lauk þar upp. Gangar lagði dauða ljósglökun
 rímar úr afgeiddu stofu míni sem var í hálfu gátt og sá ég
 þar eitja Ánna Jóhannsson niðurlitast mjög og spærði: "Hver
 er hér!" "Sérdu það ekki, að það vandaðar þing mun það?" var
 svar hans og hvortki vinnalegt né blátt. Húsi, jóju, sittu bara
 eins lengi og þú vilt, þú hefur líklega þess við að vera í myrkurinu!"
 sagði ég og hló kulda hlátur, en þó lúg og fór síðan inn.

Þú mér þó ekki að verða mun sál: Hálfgerð myndir þínar og síg
 mig í líti og ég hugaði: "Gud er annars nógu stórum líkleg að
 vera hér svoona seint, eða hilt þú heldur, minn mun þessa þetta.

Hveru þú... ekki þeir eru að gera, að hika þarna í myrkurinu. Það
 skal ég vanda upp í Þorsteini Jónsagði í morgun. Það er bara
 óþarfa myndun! Ekki, eitthvað er það og ekki lítast mér það!"

Þú fór ég inn, tóti bókur og þarinnu senn stjórnast ^{og lét það} ~~vandlega~~
 inn í þarinnu stúpsinu, lósti vandruga og hugaði mig
 heint, en lengi hugaði ég um þarinnu stúpsinu í myrkurinu
 fram eftir nóttunni. Þegar gat ég til í huga minnum, en sá

eftir á, að ég fór aldrei síðast þinn nettu. Eg sagði þessu minni
 frá þessum morgnum, en það hefði ég ekki átt að gera, því þú varst
 niðri við mig, enda var þú stöðuglega hadd við vaxu minna í bókun
 min. Þú sagði: „Eg þori ekki að þú sést þarna einu í Hvöldin, en
 þarftu þess? Hver veit nema einhver hafi á þig og gjör þér
 mein! Vertu ekki að ég sé síðer frá með þér, ef þú þarft endilega
 að vera þar, og þá þá þá þá (Lólfsson, sem hér var þarinn þann veður
 viltu ekki nefna það við þann, ég er viss um að þann vilði vera hjólf
 Hvöld og Hvöld, svo get ég verið stundum hjá þér. Eg þori ekki að láta
 þig vera þarna einu!“

„Hvada vitlessa! Vertu þann á Hvöld! Það gerir mér enginn neitt og
 getur enginn gert, því ég veit allt af því af þóðnum líður. Eg vil sýna
 hjá mér, enda þarf ég ekki að vera þarna einu einu lengi eftir-
 leiddis og hingað til, því ég er líninn að ganga vel frá öllu einu og
 vart er! Það svo til við mig, en nokkuð hóð Hvöld þessu ég stafa
 undan því að Þáll Lólfsson soti hjá mér, en stafa víðast mér
 þann hafa mikla áinngju af því, nema þá að fullnægja ötu
 þess minnar í þessu efni.

Þetta dag sýndi ég með mikilli forvitni þessu þessu:

„Hvada var á sagði þetta á Hvöldin?“

„Ekki neitt, það er vissi til!“

„Já, þú veist það og þú veist til með að veigja mér það!“

„Ei, ég veit ekkert.“

„Þú veist vist! Éða varstu stafi inni hjá þessu stjórnun?“

"Hva? Eg? -- Ja, ég kom framgæð í bili og stóð lítil vör"
 "Hvað varstu að gera þar?"

"Eftir meith!"

"Þú ert verður að segja mér það þorsleimu! Svarti það mig nokkuð?"

"Nei, -- það suetti þann mig."

"Hva? Um hvað var verið að tala við þig?"

"Eg má þad mí varta. -- það var um launin."

"Um launin? Á mí að fara að breyta þeim? Nei, þorsleimu
 minn, það hefur verið um eitthvað annað en þetta og líklega
 suetti meira mig en þig. Þó þú segdu mér hvað það var, er á
 var það nokkuð háttulegt fyrir mig?"

Varð hann þá alvarlegur og sagði: "Eg segi eitthvert og nú
 eitthvert segja". Þetta hann svo í turtu, að ég hafði eitthvert
 meira upp í höndum. — — —

"Hva sá ég, að eitthvað var illt í efni: Ánni Jóhannsson
 leit svo ánoyjulega til mín, en þó svo karthvíslega og með
 svo lymsterkenndum svipi, að ég hróddist þann. En ég
 forðadist að tala við hann eða aðra um þetta og setti í mig
 höfna til að láta eitthvert sjá að ég vori einhver þó ég í hann
 og væru vori laghróddur við eitthvað, eitthvað illt og óþykkt."

Það var eins og þú vori hvíslad að mér: Verdu hugrakkur,
 en var um þig. Þetta þú fyrir öllu og öllum en mest
 þó fyrir Ánnu Jóhannsdóttur. Hann lifir og þú einhverju, sem
 þú ekki veir. Hann er svo sáll og ánægður með eitthvað, sem

hann hefur, þannig í verki" eða stular að minni frá framgangi.
 Sérðu ekki að hann leikur í alsoddi; hann er jafnvel vinalegur
 við þig og vill tala við þig, svona orð og orð? Ó-ji, en ég sé nú
 samt auga brækingu á honum. -- Hristu hann sé nú binnu að setta
 þig við Björn Þreistjónsson. Settu? Við höfnum aldrei verið neitt
 óváttni eða hvað hefi ég gjört honum í móti? -- Erindioþréfið?
 Hátíð leiða sjóðinn affur? -- Hvada vill þu! Það hefir enginn
 óvott (eða óvild?) orðid út af því. Það er líka svo langt síðan. --
 En svigsurinn í honum Ána? Sérðu hann ekki? -- Ó-ji, mér
 sýnist hann hvortí eltri né veri en vaurt en, jöju, -- ekki en ég
 mi frá því, -- hann er annars fjandi ljókur, eða hvað? --
 E, ventu ekki að þessu úti þetta, maður. Það er allt fórn
 innmyndun, - jú, en fundurinn? -- Þorstheimr mátti stjórta veigja
 og hvering en svigsurinn í Ána minn? Gætta að skobra til hans
 augnum svo hann ekki verði var við og sjá mi vel, hvering hann
 lítur út -- ja, -- ekki er hann fallegur! Verðu mi ekki að
 þessari villreyndu maður! Innmyndun, óþarf þu að dótta! Ána
 lítur barn vel út! En - varadur þig! Gættu þín, og það vill!

Þannig lagadar hugpanin eldu mig og óþundrost í mér allar
 daginn og ég reyndi að hugsa um allt annað og framur öllu
 um affgreiðtuna. Samt var ég eind og vind að líta til Ána, til alls
 og alls um daginn (fórludaginn) og hann lést til endla ángstis-
 og ydi meins var eða visari.

Þetta nóth ásettu mig sönn ómörlegu hugpaninnar en

huggaði mig við þetta kvæmt: Sjóðurinn er eins og hann ó að vera!

Þingyndarríman er á enjum köttum byggðar. — — —

Klukkan 2 á laugar daginn sá ég sjón, sem mér brá við að sjá:
Þjórn Sigurðsson gekkur raskleitt til mín, grár og þruggurur í útliti
og segir: „Heyið þér, gjaldtæri! Þaukastjórnin vill gjarnan
að þér gætur Hornis til viktals við hana í dag kl. 5, hér í Bank-
annum. Halkið þér ekki að þér vilhúð gera svo vel að vera hér þú?“

Eg áttáði mig eitt augnablik og sagði síðan:

„Jú, sjálfsgæ, en - en, ég er svo þreyttur og larsinn í dag,
að ég vilði helst að það nætti leiðs til morguns; ég treysti mér
ekki að vera hér lengur í dag en þrangad til aðgreidstu er lokid“

„Þója, svo gætur það verið. Eg skal tala um það og vita hvað
hinn segir. En hvenur gæti það þú verið á morgun, yðar vegna?“

„Hvenur sem er, ef ég verð heilbrigður; segi um klukkan eitt,
því það verður enjum næsta á morgun.“

Hann fór og Horn aftur eftir litla stund og sagði:

„Þója, Klukkan 1 á morgun gætur það nú ekki orðid, því
Jón Þinnarson er vakt við lókinu þá, en gæti það ekki
verið Klukkan 5?“

„Jú, minn vegna og ég skal verða hér á þeim tíma, ef ég
verð heil heilsu. En má ég spyrja: Hvað er erindið?“

„Já, það fáið þér að hægja þá“ — og brotti hálf til gendarleyn —

„Er nokkuð alvarlegt á ferðum?“

„O-nei, ekki held ég um það. Þaukastjórnin vill bara tala við yður.“

— Það er samant að segja að þessi lúskíki var fyrir þáttum
 einum, aðeins til þess, að ég hefði einhverjum tíma til að átta mig
 á einhverju, en í hverju vissi ég samaslega ekki. Þó þetta er sem svo
 "Þú er þó að telja samt hópitoga hvern einn, að gæta allar bólar
 og vera viss um að allt sé í lagi. Því þetta, "vítal" verður gagn-
 rýni í öllum þínum gjörðum, en þvíu sattu um leiðum."

Þó her aðki mig sem allra þótt ég gæti og reyndi að taka á
 allri þeirri tíð og stillingunni sem ég hefði til, en nóttin var ein
 samfeld andvöðunótt: Þó sé svo margt og óvæðt svipi þó svo
 Árna Jóhannssonar og Þjórn Kristjánssonar einn og vopur í
 myrkurinu. Þó reyfði upp fyrir mér allt sattu og lojdi, sem
 samvizkan sagði mér um mig sjálfan, en þann á burtu og betur
 að hún var mér fúðanlega góð og gæðfeld, og svo er þó þótt
 að taka því um að hún um þess, með stórkæmi hósanni! — — —

Á sunnudaginn 19. des. til 5 e. h. Þaði er all-sundugt að dýgum
 í bankastjóra herbergjum og sagði hátt og hjallt: Þótt hóld!

Því var leikið framur dæmflögu en þó svarad með sömu orðum, svo
 að ég heyrði.

Á miðju gólfi stóð lemp þad. Vid adru hlið þess, þá er út af
 þryggumunni vissi sattu þeir menn: Vestast Þjórn Sigurðsson,
 þá Þjórn Kristjánsson (í miðid) og lokur Vilhj. Þórnsson, en
 þe gætt honum vid huna hlið levd þins sat Jón Gunnars son og
 vid hlið hana fyrir miðju levdi stóð stóll, sem mér viltiðk

atladur adkommgæsti (p. o. m'er). Því framán hvort baukt þjófr
 lán stóran fólísarbeið, en því framán vel hjálms þriem lá
 stóð bóð (í fólís-stað) opin, og virtist hann eiga að vera ritari
 fundarins, sem á hann var. Jóh Þinnarsson set andum höndum
 og enginn þeirra fjögurra var neitt til sakarlogo upplitsdjarfir.
 Þetta gaf mér til efni til að sjá á mér engu andsoðinu né
 lítill þogni, hvað sem í badi vori, og sattu að segja þann sj eðli
 til mikillar virdingar er mér bori að sjá þarna, þó mér
 hins vegar dyldist eðli að allur óvirdingarvottur vori
 óviseigandi, a. m. h. ó nuddan mér vori eðli mér í óvirding
 signd en svo, að sj heldi hverjum ó dem hr einstakum manni
 samboðin, en viddir síðri þann sj til megnustu fyrirlikningar
 því stéttum rannsóknarrétti, en andsoðlogo var seftur
 þarna og virtist eðli vera ofhláðum réttlætistilfinningu
 né djúpri samvirkni ást áð mammid. Egsá í anda nokkuru
 komar rannsóknarrétt frá misöldum mínu, þar tán annarðla
 mannsæftar, er nóf höfðu völdin, léku sér með líf og
 vel ferð saklausra manna í handi sér. Þó sj hins vegar vori
 vissu að þennan rétt seftu þann bleiddi manni, er eðli
 þyrðu að taka mío af lífi, þó hin seti föst í gildrumi.
 — Þjóru Sigurðsson stóð upp og gætt á móti mér
 mjoð vinnjannlegum og sagði:
 "Þerid þou vel, gjaldkeri og fáid yður hér seti!"
 "Vei, þatka' yður fyrir! Eg þerf eðhent seti!"

"Jú, þeirð svo vel að sitja á meðan þeir standa und!"

"Óg þeir ekkert að fyrir að þeirfa að standa lengi und og get
vell stadd hér á meðan!"

Þj. Sig. þordi til minn stólmur og sagði: "Þeirð svo vel að
setjast!"

"Já, þakkt' yður fyrir, óg þið þad þegar mér eignit þu
sjálfum þot' fyrir mig!"

Þeirð hann síðan á sinn stöð, þot upp bel' og ein og las
eris og frá en skipt á Bláa bókinni y en óþarft að rita
nu þad hér, nema hvað þas en farid á sk' smun sta var
og ekkert sagt frá því, að þegar Þinni Kristjánus eignit þotli
svar, í þarlogu en hann eða þeir á hlendur til, þá hal
hann sér á vís til að þeim Þinni Sigurdsyni ^{og Vilhj. Þriem} og hvíð' aði að
þeim: "Hann á ekkert að svara þessu svoru í þarlogu

Hann á bari að svara þá, eða nei," og þegar hann sé,
Vilhj. Þriem skreifadi meginid af því sem óg sagði í
"prótókollinn", sagði hann: "þú átt ekkert að skrifa annað
eftir honum en þad sem er annaðhvort játrung eða neit
und svörumum sem við leggjum fyrir hann." Sagði þó
Vilhj. Þriem einu sinni: "Hvað þýðir að vera að stey
notkud nu þetta, ef maður á ekkert að skrifa þad sem
maður inn segir?" og var þetta eini ljósi þeim þessu
inn í allri yfir heyrslunni.

Jón Gunnars son lagði ekkert til málanna, annað en

það, að hann sagði einu sinni er í svarati:

"Þetta er ekkert svar!"

Að öllum 19 spurningum upplösum og svörum
stóð í upp og leyfti frá þokanum, svo sem í gat. Var í
þá ordinn all-veidur og sýndi þessum herum fremur
líttum virðingavott, svo, að Þjórn Kristjánsson sagði:

"Þeir eru ekkert stál aður hingat til þess að strökka!"

"Hafi í talad líggi, þá samid þér það!"

"Ég taladi ekkert meira líggi, heldur um strökt."

Þannig var samtalið síðast orðið nokkuð afauvert
við málafund og var andsót að ekkert mundi það draga
til samkomulags eða setla.

Loks sagði í:

Ég sé, að bankastjórnin hefir tekið sér fyrir hendur
að halda leyfi lofan fund með Starfsbroðrum mínum,
sammum harða úvinveitdum en í og selja nokkuru
Konnar rétt til yfirheyrta, að þeir hafa borid fram
á samindi og loagnar sakir og að mi leyfir bælla-
stjórnin sé að selja hamsóþnarrétt yfir mér, eins
og vori í ginnadur um glos. Ég stóra í banka-
stjórnina að samna það að í hafi greitt 20 þúsund
krónur sír bankanum á þess að taka þvittum fyrir.

Ég stóra í bankastjórnina að nefna manni's meun, sem
í hafi greitt fé til í þessum hátt og segja til hve-

und þetta hefur átt 2 er 1 tav."

Allis þógn og óy endur tótt á stóranis minnar þri-
vegis, en þeir þógn!

En spurninguna sem að þessu laut, var óy hroddur
við og hana einu; hún vögar vissi óy eltri til að minn
hefði orðid þetta á og beuti þeim á, að óy hefði ávallt
fengid ávísanir kvithadæra sama daginn eða daginn eftir,
þó komid hefði fyrir að óy hefði beugid frá úr áin færa
að viðkomandi hefði verið beinum að kvitha á því augnu.
bletri sem óy hefði beugid ávísanirnar úr.

Þjórn Sigurdson var alltaf að reyna að mitta mat um, en
óy sagði, að það vori eltri óy, sem hefði fjand's þappast við
meinu, heldur bankastjórnin sjálf, eða álta heldur Þjórn
Kristjánsson einu, með dæmumanninum frá Seydís fjöridi, hr.
Árni Jóhannsson, sér við hlid, sem affer hefði komid þóðim
sem ní vora meðvitni hans, til að beita á áttar sakir á
mig. "Og gleid ní það sem yður sýnist í þessu máli"
sagði óy að lyktum um leid og óy gletti úr, "en verið vissir
nu að loynar sakir gletti ar eða annar e fella yður
sjálfe, en eltri mig!"

Daginn eftir spurdi óy þá Þjórn Sigurdson, Jón Þinnarsson
og Viltjalm Þórisen hvern í sínu lagi nu þessar 20 þúsund
krónur, en þeir sögdu við eltri nu þóð vita; það vissi Þjórn
Kristjánsson einu og e. f. v. Árni Jóhannsson, en við frá vildi

ávisunin var óvittud, en Jón lét hana samstundis ganga til Anna Jóhannssonar, innan bartha- eður stöðunar mannsins, sem þá þegar sá að ávisunin var óvittud og skrifaði það í bók hjá sér, sem atþingasend. Farna daginn eða jafnvel áður en máðurinn, sem þeimigana fékk úti á ávisun var kominn úr ír bankannum, náði Jón Pálsson í hann og lét hann skrifa ávisunina. Á þessum hátt eru það orðnar nú 20 þús. Nr. í þessi 3 ár, þegar allar ávisunir ar, sem Anna Jóhannsson hefir gefit slíta atþingasendin við, eru sáldar saman."

" Já, en hvað er þú óvittud af þessu eru þú?"

" Enginn sýni. Engin ávisun óvittud og allt í bók þú."

" Eru þér viss um það?"

" Já, svo segir Björn Kristjánsson, sem einn veit um þetta, við hinar höfðinu enga hugmynd um það og stildunin etki við það var átt með spurningunni þó við skrifunum undir, enda vildi Björn Kristjánsson etki segja okkur það og mér etki heldur, fyr en nú, að ég fæði þessum stila bókun frá yður "

" Þója, það er ágott! Þið fáið varla að hrosa manningu fyrir þetta!"

" Nei, það dættur víst engum í hug að gefa það!"

Álls. s. : Þreiu dögum síðar var þetta atvridi sount s. áður eitt meðal þeirra, en bankastjórinn

Horði mig fyrir til stjórnmáladins og skrifadi allt og „sam-
einnad“ inni þá heit, eins og kunnugt er!

Samu daginn (20. des.), eftir að ég hefði fengið þessa skrifni-
gvað 20 fús. sk. smerti, var svo við, að maður nokkur heaðt
otta að rímslega víxil sínu að fullu. Eg sendi eftir vísitíminu
til bankastjórnaðinnar og las nafnið í vísitíminu og só strax
að þetta gæti stafi verið hinu rétti vísitíll, enda veitadi maður-
inn að eiga nokkurð í hönnu: Öll nafnið allt önnur en hann
Kann aðist við og einnig upphadinn.

Eg gætti ~~hafi~~ ^{þi}ttu inn til bankastjórnaðinnar og var þá Þjórn
Kristjánsson þar einu staddur og niðursösktinn: að leið
að einhverju. Segi ég þá all-smíðup við hann:

„Maðurinn vill ekki boza þerman víxil, enda er hann þorinn
óvirkinnandi.“

„Kú, jója, það hefir þá orðið í ógæti hjá mér að finna þann
réttu, en hér er hann. En gefid þér ekki falad mef þetta
með Hurtesí?“

„Stétt, ógát“ er ég nú stafi vissinn að bankastjórni telldi
afsökunaverk hjá mér, ef mér gæði það á að.“

Þangað var ég stafi korninn. Þegar Þjórn Kristjánsson
kíptu á mig, lekur í vísitíll handlegg mér og setur
hnefann á höggi hendu í Galid á mér og rekur mig
í daga og segir: „Farið þér á! Vinnid það sem þér
eigid að vinna og gleid það með förmennustu!“

68
Eg leit við þorunni bróasanti og fór út, en sáru tilkominn
hefi ég í handleggnum enn, á þeim stað sem Þjórn Kristjánus-
kleip mig, ni, eftir 14 ár! Eða réttari: þér finnst ég kann-
sársamt um enn!

Þástu daga var ekkert til lívinda, en frá morgni til kvölds
heyrdi ég í nokkuð 2-3 daga ganginn í stúfveðlinni innan úr
bambastjóra herbergjum, en mest þó á aðfangudag jóla. Eg
varð samfunda sendimanni bambastjóranninnar úr úr bembum
num Kl. kíndloja 5; ég var á leið þeim til mín að tala mig
til lívinda, þá kvöld séngur ekki að verða og varð Kl. 6, en
ég var vagnisti Fríkirkjunnar. Tveim dögum síðar sagði
sendimadurinn mér, að hann hefði verið með stórt og misst
bréf frá bambastjóranninni til Stjórnarráðsins og sagdið við, að það
hefði eitthvað verið mér viðhorandi (þ. e. „Moran“).

Þá ég þó, að ein var Þjórn Kristjánusson samur úr sig: Hann
hafti áður kvöld aðfangudag jóla til þess að jafna gílluna í þren-
mónum, þeim Anna Helgasyni (fóður Júlíusar) Benóníj Benóníjssyni
(mí fíðsala) og Joni Hannasyni, sem bjó (síðar) í Arnar megi, en hann
léf selja í vaxthald um jólin, grunada um skuld; en það
sem Þjórn Kristjánusson hafði sáluad. Færst hjá þorunni
sjálfum og mannum úr vort þá látni lussin, stóð eftir
jólin. Aðrar orsokir lágu þó til þessu, hafa tveir af
þessum mönnum sagt mér: Benóníj stóð fyrir verkistod
og selldi leður fyrir Þjórn Kristjánusson, en mátti ekki selja

leiddi mérinn manni hér í bonnum, heldur þessum íd um land
 og átti einhantlega á vinnu ís þeir og þeir sem með honum voru eða
 m. ö. o. Kaups þad af honum. Þú var leður-ekla í bonnum og
 Þjórn Kristjánsson þóttist viss um að stórnid in hér í bonnum gótu
 ekki lengid ledur annarskadar en hjá Benicúnj og félögum hans,
 en gat þó ekki sannað þetta. Hann hafði því stækkað grunn um
 að þeir stölu leðrinu frá sér. Vitandi var þetta ney ástæða fyrir
 Þjórn Kristjánsson að leggja í hefudir og seta fyrsta heli þori til að
 reyna að gera þeim einhveru mistek.

Gintverju sínu spurdi ég Áina garula Helgason (þad var
 eftir 1916), en hann er einn hinn orðvarasti og vandaðasti
 maður en í hefiforsetti og allnumur hér í ló sem o. líður:
 „Hvada reynstú hafid þér af Þórn Kristjánssyni og
 stapsnumum hans?“

Áina Helgason sagdi: „Þjórn Kristjánsson er með afbrigðnum
 fóstrogginum maður; ég held að hann atki flestum mönnum
 illar og óhrimar hvatir. Hann er svo kaupsfullur, að ég
 held að hann viti ekki sjálfur hvad hann er að gera í
 stundum, en hann er fljóttur til sátta, ef hann hefir
 umid eitthvad á vid niótstöðumum sína, en heyrir þolinu
 nið og langvoklinu vid þá sem vinna sigur í lövum og
 blenduani stapsnumi o. odliðfar hefí íg ekki forsetti.“

Þetta, að vilja ekki selja „náungannu“ oða Koppri-
 nauðum sínum vörur, sam iðkít var fyrir að vörur

70
eðlíti eða yfir eðlíti. Fáanlegar fyrir en eftir lengri
líma, t.d. með miðvetur skipstærð eða síðar frá útlöndum
minni í aðferð þá, er sumir kaupmenn höfðu um þor
numdi eða fram miðri síðustu aldamót, að halda vörum
um óseldum um lengri tíma, um þor voru allstóðar
amaustadar ófánlegar, en selja þor síðan margföldu
verti. Þerman síð hafði t.d. Þorleifur gamli Kol-
berinsson á Háeyri: Strak í haustin eða löngu fyrir
þor, er óþor var að ferðast til Reykjavíkur, vagna hard-
inda og snjó, lét hann veijulega sýkur, klaffi, tóbaki,
eldspítur, Kerti o. fl. vörur, ófatar, sérstaklega þá er
hann hugði að þor voru í förum við Refólisverglum
og „Kestri þor upp“ í stórum slumrum löngu fyrir þor,
en lét þor síðan fatar fyrir margfalt vert, því hann vissi
að þor voru ófánlegar amaustadar og húsvegar að þá var
mörgum þorft á að fá þor, en ónægulegt að ná þeim frá
Reykjavík, enda mun hann hafa hagnað sína meir í
sléttum viðsteifnum, en alls eðlíti í því, að hann seldi vörju-
lega dýgara en t.d. Refólisverglum og síð af öllu seldi hann
óvandaða eða svitna vör. Slétt þetta sléttist eðlíttar um
slóðir á þeim tímum. — — —

Í Bláa bólinni er þess getið, að stjórna ráðid spundi
kaupastjórnina, hver voru á stöðum til þess, að þeim

hefði skipt að svo fyrir, að starfsfólki bankans skyldi ávallt
breiða yfir bakur og stjórnt bankans, þá er gjaldkerinn þessi
enn, svo að hann sé þau eða lósi.

Bankastjórnin svaradi á þá leið, að orsökun til slíta
fyrirskiptanna væri „atviki“ notkunar, en komið hefði fyrir
í bankanum, sem veid hefði þess valdandi, að Bankastjórn-
in feldi nauðsigisloft að gjöra slíta fyrirskiptanna.

Stjórnarráðið spurdi, hvada „atviki“ þetta hafi veid.

Þá segir bankastjórnin, að það hafi elki veid gjald-
kerannu viðkomandi. Elki átt við hann að noim lepi!

En hvada „atviki“ var ni þetta?

Máður notkunar, er hanna átti í Vestmannaeyjum, var hlotu-
bréfaeigandi í H/ð. Ísland (útgeðarfélaginu), tók lán í
bankanum og setti hlotubrífis að handveði, sem tryggingu
fyrir lánum. Vorid 1915 sendi máðurinn upphad lánsins
og borgar það upp og átti því eða veidur nu að þá handveðið
(hlotubrífis) send sér til Vestmannaeyja.

Ári líður í sunandi og maunin fer að lengja eftir hlotu-
bréfunum og skrifar bankanum að þau séu enn eltri
komin, hverju það seti o. s. frv.

Jakob Møller hafði slita lán til afgreiditu og einnig
þetta. Hann getur að hvort lánið er greitt eða eltri og
sér að það er að fullu greitt, en þinnur hverji handveðið,
og gjörin línd fyrir, eða minnir það jafnvel, að hann hafi

sent það beina leið til mannsins, á samt Skrifkudu stulla-
 bréfin eins og vera bar, en finnur þó eigin bréf eða stíl-
 ríki frá bankanum til mannsins, en samn mál hans. En
 þú gjörð hörd og löng leið að þessu og elstest þinn. Men
 svo langt, að Björn Klístjónsson faldi nokkurn veginn úst
 að Jakob Bröller hefði stólið (!) bréfinum — trúlega til-
 getið, en hitt þó heldur, þú hvada gagn hefði hann haft af
 því? — og allt komst í upprám í bankanum úst úr þessum
 kluta bréfinum. — Þóttum eftir að eigandi þessu hafði sent
 bankanum nokkurn vinnu bréf sitt um það, að bréfin vörð
 eftir komin, fór hann til Seyðisfjardar og var þar langt fram
 í hausti. Þegar hann kom heim til Vestmannaeyja liggur því
 honum úd um það, frá póstaforstöðunni þar, að hann eigi
 ábyrgðar bréf í pósthúsinu í Vestmannaeyjum. Þar lágn
 þá bréfin og hafðu legið síðan um sumarið rétt eftir að hann
 fór austur í Austfirði, því enginn hafði hirt ábyrgðar bréfa
 er á get að skrifað fyrir því, nema hann sjálfur.

Þetta var nú „atvikið“ sem allir því, að bankastjórnin
 faldi nauðsyn vera til, að breitt vörð yfir allar bekkur og stíjo
 bankans, ef gjaldkerinn leitadist úd að hnyssast í þau!

Vitandi afmáðist þjófsorðið af Jakob Bröller úd það, að
 Vestmannaeyjamáðurinn skrifaði bankanum um það að
 hann hefði gengið handvæðid og all stíjótin í góðulagi,
 en þar vera hans verid því veldandi að hann fékk þau

elski fyr en um vefurinn, þá er hann kom heim. En það er
 víst, að engum öðrum en Þóni Kristjáns syni kom til hugar að
 vona Jakob Müller á ábendingu da hindauleysi, hvort í þessu
 efni né öðru, þriðjann var einu him allra besta stafró-
 madur bankans, þrá og stýrðuvaldinn og einu af þeim allra
 bestu samverkamönnum, sem ég hef nokkurn tíma átt af
 þeim ein margir, bæði hér í Reykjavík, hjá J.P.T. Þeyda í
 8 ár, í bankanum í 18 ár og í Eyraubotku í 16 ár. —

En — að bankastjórnin stýrði þessu að grípa í annað sinn
 hálmstrá sér til varnar í ofsóttum máli sínu gagnvart mér,
 sýni það eitt, m. alls annars, að „fjátt hefja verið min fjá-
 drætti“ í þeim efnum, enda má í öllum þeim 19 kornatíð-
 um en hún tilforis gegn mér, fjúru eigna veigumessu nokk fyrir
 hverju einasta þeirra, sem þessu: Allt ein vitleysa, upptönni
 og ósamindi, upptönni af Áuna Jóhannssyni, og mér en nokk
 til þess, að annar ein ofsóttis-haturstýrð einu og Þóni Kristjáns-
 son- gætur með ofríki sínu þvingað alla bankastjórnina (sem
 hann sýni svo oft að hafi verið átt í einu máli, enda sýndi hún
 það í virkilegheitum m. a. með undirskriftum sínum, að
 hún var það) til þess að gjöra sér og henni jafn mikla
 háðmy og hún gerdi, en um þetta gjöri ég háð fyrir að geta
 gætt nánnari stýringar, ef mér endist aldun til: Kvening
 í því stöð, að all bankastjórnin og fjórir menn aðrir wuð alls,
 létu leidda í stólar górnur og ógöngur gagnvart mér einum.

Ein af þessum bankastjórnarinnar í höndum míni var sá, að ég hefði lánað
uppbótisbók til bankans henda í breytingum og þegar ég hélt því fram, að hún
hefði aldrei í mínum vörslum verið frá því fyrsta að ég værd gjaldkeri,
uppi í stofu bankastjórninnu að hún hefði átt að vera það.

Ég værd gjaldkeri 29. febr. 1912 (settan) og það árið 14. marz s. á. að
mínum. Á síðustu minnum, í tíð Halldórs sá. Jóhannssonar var Magnús
Gudmundsson sá, er gegndi málaförslumannsstörfum fyrir bankann og
gegndi Halldór Jóhannsson þá uppbótisbókina. Í júlí s. á. fór, að níggjafi-
lega mínir, Magnús Gudmundsson norður, til að gegna Skagafjandareyft-
tölu þá Póli Jóhannsson lögfróðingur (mí í Vík) við málaförslustörfum fyrir
bankann. Fyrsta uppbótisbókinni sá ég hélt fyrir bankann. Fór fram í ága-
máundi það ár (máste síðar) og þá tóli Póli Jóhannsson uppbótisbókina
í sínum vörslum, því hann sagðist þurfa að fylgjast með í því,
hverjir hefðu orðið hærstjórnandi á löfnum þessum er ég seldi. Ég
sá enga ástöðu til að halda í bókina, en gegndi þó bankastjórn-
innu (Pjónn Sigurðsson og Jón Gunnarsson) hjá þessum öðrum bókinni
attí að vera gegnd. Þeir höfðu bádín, að réttast væri að Póli
Jóhannsson hefði hana undir höndum, enda attí hann að innheimta
samtökant heini, en attí ég.

Nú gjöfði bankastjórninnu fyrir spurnu til Magnúsar Gudmund-
ssonar um það hvar bókinni hefði verið vörn að vera (í hana
tíð?) og hann svaraði í þá leið, að hún hefði verið gegnd
hjá sá. Þetta var að vísu sattu, en þegar lítill er leidd til
þess, að ég hélt ekkert uppbótis bókina í tíð Magnúsar Gudmundssonar

eins og áður er sagt, var svar hans villandi 2 da e. m. H. Ófrell-
 noggandi, en það notaði Þombastjórinn sér og sagði að bólin hefði
 elski einnigis átt að vera hjá mér, heldur verid hjá mér, þú er þann,
 svo Þóti Sveins son vandi að gefa yfir leisingu minni að hún hafi verid
 hjá sér, en þá var áttur á sama brunni að hún átti að vera hjá mér.

Þetta minni í sögnum minni úlfinn og laustid, sem nedar stóð við
 bólinu, en ganggadi þó upp vatnid fyrir versatungu úlfinnu.

Hefði bólin verid hjá mér — þetta var óvenkilig sturfbót, eins og
 þar, en bólin nota í skóla —, þú hefði hún vitauloga einu brunni
 hjá mér, enda verid gefud í sturfbóti minni, eins og svo margt
 annað, en erklek hún var fyrir í sturfbótinu sér í gefandi
 þeimingunni í.

Dagbólin („kladdinn“) var og í sturfbótinu og þann þar, en höfuð-
 bólin í þeimingastífunni og þann þar elski; en eins og í hefði ávalt
 áður þar, forði í allt ír dagbótinni inni í höfuðbótina. Hvóðid áður
 en þann. Dagbólin var þar gjórsauloga þýðingarlau, þar sem
 hver skapur og þala var inn forð í höfuðbótina. Þombastjórinn
 hafði eflant séð og stílid, að þetta var sath og rath, en þá finnur hún
 upp á þar að telja dagbótina einu þýðinga, minni en höfuðbótina,
 af þar að dagbótin sé „frumbót“. Vitauloga var hún þar, en hvada
 þýðingunni hafði hún sam slík, ír þar sem komid var? Híd einu,
 þann min þetta matti segja, var þar, að elski hafði hún verid þess
 samant við höfuðbótina fyrir þessum einu dag; samlesturinn
 var á valt þendur veita viltan dag eftir, áður en afgeidita

leggjandi, en ríttleil fundast sjaldan, nema þá að það kom fyrir,
 „Útbúið í Alver eyri“ átti að vera „Útbúið í Stafirði“, „Vedddeild II.“ átti
 að vera „Vedddeild III.“ eða þeir munu líkt, en aldrei að naimur Staf
 rnuuadi í lötnu eða samulapningu. Þeir þá, „Kertróllerandi“ sig
 sjálft við höfuðbóts bóts ar aus: Þar gat aldrei minna einum eyri!

Ein af mínum „synnum“ var það, að ég þautadi orzel! Það hafði ég
 mi regulan gert frá þeir 1887. Að ég teladi í sína um stóku hluti o.s. frá
 samulapningu var sá, að það gæði ég afar sjaldan, nema þá að vör fólki
 til hófðs bróður míns, sem hafði þessar þautandi á handi fyrir mig, að átt-
 leyfi en þó, að ég skrifaði þautandi bréfin til útlanda og þá ávalt heims
 hjó mér, enda gat ég ekki gjört það í bankannum, ef ég vildi þaga eftir til
 af bréfunum, þeir hófuðs bóts míns var ávalt heims hjó mér.

Hvada ástæða var þá til þessarar kora? Satt að segja stíldi ég hana
 aldrei og stíldi ekki einu. Hugast getur, að bankastjórnin huggi sem svo:

Vísstífformáður bankans þautar og selur hljóðfari. Stund getur á hvern
 þyphi þáð ávísigandi að Stafsmáður bankans gjör þáð einnig og haf
 helifari til að eja fálkurnar eða ömmur stíldi hana um stíldi efni. En
 mér er óþótt að segja, að þá var enginn sá sem útoyadi og seldi hljóðfari
 að hana stíldi við bankann, enda var ég einu um hljóðfara sálma
 frá 1910 að ég kom í bankann og fram að 1915, að hljóðfara sálma var selt
 í stofu um það leyti. Þeir, Þeynjálfrur Þortlésson og Ásgeir Ljungma
 son, sem með svindlunum með sátnu sínu í hljóðformum 1907-19
 og síðan stórsvindlarnum hundra. Eináttson, voru allir ír sögnum 19
 að Þeynjálfrur Þortlésson fór til Ameríku, Ásgeir Ljungma undar um

ordinn gjaldþrotu löngu áður - þrotabú hans „gef“ 0.29 ann af hverj-
 um 100 krónum - og flúinn af landi burt. Síðan, eða eftir 1915 (þótt
 Endur. Gíróldsson) offer að selja hljóðfari, en flútti sem sakamáður
 frá öllum saman 1927-1928. - Þarhlús Þorsteinsson þakkaði að vísun
 hljóðfari um langan tíma, en ég vandi aldrei var við að innhústið
 kom til bankans með hans nafni, eða með hans hafa borgard
 hljóðfari sín strax, eða sagu mér samíð að Kröfur fyrir þau komi
 eltri til bankanna.

En hér er einn eitth danið um fátöft bankastjórnarinnar hvað
 venuleg ástakmann efni hún hafði á hendur mér. Hitt er annað mál,
 að hún vildi losna við mig með einhverjum háðnum, en af hvaða
 ástodnum, en mér gjörðsamlega heilið er í dag. Og get ekki hugsað
 mér, að hún hafi haft neinu á kváðnum manni í huga, en hún vildi
 veita umbættid, né heldur að neinu í bankastjórninni hafi verið óá-
 noðdur með störf um, nema Þjórn Kristjánsson og þriðjungs af
 þeir að ég lét hvergi hlut minn fyrir hönum og signdi hönum aldrei
 neinu undirlogjuvörp, heldur svaradi hönum - másthe stundum
 með síttli þau sem ég á lítið hafilogu, virdingur, þegar ég á af
 reyndi hve þerfiloga hann misstildi stöðu sína og notaði óvíd-
 sigandi meðal til þess að kenna sínu fram, það í gagnvart mér
 og öðrum: G.Th. Jóhannsson (1890-91), landverma og sandasáttama rétt
 fyrir alþingiðin, bankastjórihluti 1909, Halldór Jóhannsson 1912,
 Jóhann sál. Jóhannsson 1913-14, o.fl. o.fl., sem allt hafið hinar
 órlagaþingstu afleiðingar fyrir viðhorandi manni og málefni, sem

flæstum samfundsmönnum hans og þeirra var og er fullkunnugt með

En - um mig má aflautt segja hið sama sem um flestar „sýr-
mannastíjur“: „Blindur er hver í sjálfs síns sóti“ og stóð ég í auga-
kátbreytna að legga minn málstáð, heldur tviðja þó er síðar kunnur
vilja athuga þessi mál, að gata þess:

1. Að ég hafði erindi og ábyrgðarmiklu störfi að gegna, sem ég vilði
kynna að kalla þínu loft, svo umfangsmiklu og ábyrgðarvörðum, að
í þeim tíma, sem ég gegndi því, hefði seinni leiga stafi verið til
sama tíma annað eins í þessu landi, enda var það almennings-
álit um land allt.
2. Að ég átti langstumu við óvild og erindleika að tala frá banka-
stjórnarinnar hendi, svo, að hún gjórdi sér far um að láta það
venda mér þínu erindarit og ábottum eit sem unnt var, m. á. m.
því, að þann midstarfsmönnum mínum, þó legrir vildu, veita
mér nokkra hlæpskvæð sem við lá, ad tala svo um eða kætara,
láta vera svo óumtíð í afgreiddum, að hvernig, sem vilst
var í löfa lagid að grípa þeringu af bordinum og jafnvel úr
skuffunum, enda kom elsti oft fyrir, að því, vegna ófullnægjant
umtíðsáðar, var binnslis stólið svo að segja úr höndum mér-
þó ég hins vegar vilji geta þess, að ég hefði engu áttödu til að
gruna neim samstarfsmannum mínum um veitt í þeim öfunum
að tilhögnun í bálkforgru og öðru var þannig, að ónoðulegt var
að finna mistællur er á verdu, ef þó elsti fundurk sama dag
og ad um 20 menn, sem unnt að afgreiddum, gátu, vilji

í árósljandi (sem í tel. tilteki) valdið því, að ég værd að borgu stórar upphæðir að Hvöldi, sem stéttlið hafði orðið í hjúþeim um laginn, t.d. rúmar 2000kr. eina laginn, sem aldrei fundust og oft um og yfir 1000kr. og fimfundust slíkar stéttliðir, var það undan tekið um laust áðrum að kenna en mér. Það sýndu þeir sjálfir þegar þeir fundust, mástle skundum eftir margu mánuði; eina fundust aldrei.

3. Að ég værd að vinna stíðalaut frá kl. 9 1/2 að morgni við sjálfa afgreiðsluna, í hosi um dozi, fram til kl. 4 og þar yfir, standa í sönu sporinu allan þann tíma og eiga í jónu afzilogu fjarkí við menn síns og þessur og síðan leit að stéttliðum laug fram í Hvöld, oft og einn til kl. 10-11 eða laugur, án þess að fá að fara, eða mega fara, frá Stafrí minna noma kít á meðan íg ít mat minn, en stáð til þess, valdi Bankastjórnin (Þjórn Kristjánsson) heppilögastan við. Vanhúsdýman í niði ganginum sem lá (og mástle liggur enn) í afgreiðslustofunni austur að úti dýrum í pósthúsinu, því þar var aðsetur Bankans eftir 1915 um þessu tíma. T. d. má saka, að þó síðar voru, þá var umsetning Bankans sjaldan minni en 1-2 milj. á dag og einn dozi minn og eftir (í sept. 1924?) að hún var 8 1/2 miljónir þann dag, þ. e. að seju inn- og út- samantekt.

4. Að ég værd, t. d. í Okt. 1915 og 1916 að þessu einu áttum afgreiðslunnar í Bankanum, þ. e. u. v. vaddeldar- og vaxtamiðsöo og spari sjáð- afgreiðslunnar, auk alls annars, en áðru

hafði þó bankastjórnin látið annan mann afgreiða vaddið
 og vaxta. afgreiddur frá 1. Okt. til 1. nóv. ár hvers og greiðt þors
 kaup fyrir það sérstaklega, sem að vísu skyn indur í mér. Þegar
 um hundradgjalds borgun var að ræða eða þangað til lúmsin voru
 á kvöldin 6000 kr. handa mér og 5000 kr. í mistalningarfé, handa
 báðum gjaldkerum, en af mistalningarfémi félti ég 3000 kr. Þó félti
 mitt voru 4000 kr. í árinu eða meira (eitt árið réimar 7000 kr.), en
 þinn gjaldkerinn félti 2000 kr. Þó hann tapaði ekki einum eyri og
 gæti þannast tapad, þar sem að einu var um að ræða 100 „Korti“
 þ. e. inn- og út-borgunir í gíslgjöldi, sem auk þess, kontraktir endu-
 sig gjálfar, en ég vandi að hafa gjafi 40 „Korti“ daglega eða gætt haff
 ef viðstíffin voru svo fjölbreytt, sem regndar mun aldrei hafa verið.

Þessi misnumur og aðstada virðist mér ranglát, en hvað þýddi
 að kvarta eða óska mubóts af óvildar mönnum? Engin áhrif
 eða ein að gjöra mér það allt svo, að ég ^{erfið} hlyfi, fyt eða síðar, að höfða
 undan of svo ofan á allt saman þessar sovirindilögu of óláru!

Hvers vegna mátti all bankastjórnin elsti með mér, þegar
 ég sótti um gjaldkerastarfid 1914?

Og hvernig orskim væri aðallega þessi:

Eð ég vandi var við, þegar mælti búningur var hafður
 af stjórnmálaflotkerminu 1911-1912 til að hafa sem meir
 áhrif í Hjósendur að fá fylgi þeirra, að ég tapaði mér ein-
 hverja óvild Hjórus Kristjánssonar, þegar ég mæltist með

fró - með höfð þó - að fella nokkurn þátt í stjórnmálum, meðan
 ég gegndi gjaldkera starfinu. Hann (B. Kr.) átaladi einu sinni
 að oftast um þetta við mig og var þá afar bláðniáll og kurtis og
 sagði, sem sath var, að ég þekkti svo marga góða menn systra, þ. á
 m. bróður mína, sem voru léklojir til að hafa niðil áhrif á
 Kjósendur og að ég mundi geta haft einhver áhrif á þá (bróður mína,
 o. fl. Hann svolengt, í eith stíplid, að hann bad mig að búa til vís
 konar dulmál, bólstafi og foku, en nota meðli í sinu til
 til þeirra og sem engin aðrir stildu. Ég taldi mig hafa oflitið
 við á sténum hlutum og málitist undan því. Þá bad hann mig
 að fara austur og tala við þá og fleiri tilfönu menn, badi í
 Árnass- og Raugárvalld-sýslum, en ég hlidradí mér hjá þó, með
 þó að segja honum, að ég gæti ekki fandi svo langi frá starfi mínu,
 enda klypti það að vitnast, í hvaða einu lagjörðum ég vori, jafn-
 vel þó ég tókí sumarfri mitt til þess. Þetta mun hann hafa
 séð, sem vitanlega var niðil, að voru undanföngur sínar og
 fór hann svo ofan af því, svo eðbert vand af ferðinni.

Énn kygg ég, að B. Kr. hafi ég þótt ég ekki foku nojileg
 tillit til hans og stöðana hans árið áður, en ég sem stór-
 ritari stórskúlu Íslands (I.O.P.T.) sendi málvandanbréfið
 foga til allra núboðsmanna stór-templars um það, að
 þeir skyldu stúla að því að vinfanga tollinum yrdi náð
 um með hundradgjaldi o. s. fr. en tillöjur Þj. Kr. gegnu
 að vísu í ^{sonni} ~~átt~~ og þá sem endanlega vand og úr er enn

x/ Coda

ad mörku legði notað. Eld ói bygg ad honum hafi elski líkvað
 þessi afskrift mín, Góði sem undirminnað hafi í bankanum og
 þann þingmanns, ríði ó þá af því, ad hann sagði einu sinni um
 mig, er við vorum einir midri í Kjallara bankans ad logga þess
 inga inn í aðalþjóðinni. „Vís, þér erud ad fáit við nýjar
 toll-álagur, eða er elski svo?“ Og fóti þetta sem spang og
 sagði: Já; ad vísu er það svo, ef þér eigið við það sem ój stíng
 aði í mubundarbréfið, en ój er nín elski einu mu þot, því fram-
 komdanefud stórskúmmar, er þeinu állum fylgjandi, hvort
 sem hín vill halda þeinu til streitu eða elski, en ój er hildur
 um ad hín sé eitthvað fariu ad línast á þeinu, síðan bréfið var
 lást í Langólfi. „Það er líka stýnsamark,“ sagði hann og
 var það mál þar með in sógnun milli mín og hans og ój hötti
 alveg við ad skifta mér af því, en vagna þess, hvernig fram komu
 nefud stórskúmmar veltu við bréfinu: Þétt alla stömmunum le-
 á mér einu, hysaði ój um það eitth, ad herra aldrei varri stórskú-
 málinu framar, þogar ój vori lúns við stóritara s fóduna, sem me
 var ad gímsu legði erfid og armódufell; en það fór á adru leid í
 stórskúmpinginn 1912: Þegisferdi, sem kemur up er: Gy vart
 Stór Þinglar eftir allt samau. Og er þessa getid, og með hvað
 atómduum það vart, á áðrum stóð hín ad framan.

Ad þessum ástodnum og e. l. v. fleimur eru lítil fjórloggi, og
 lítil móllogun, ad ój hef eflaust elski hugað ad þot gótu ordid
 meinum ad ógagnu eða til neinnar óvildar, um þjórn

Hafu farið að svífast um eftir að minni gjaldkeru, til þess að geta
 búið í og mátt. við, þegar að því komu að starfnum yrði, slojið upp"
 og einhver ofspáður í þáð og hann fann manningu: Jón B. Waage í
 "Fstaundt baula, sem B. Kr. sagði, að vori ^{allra} manna heppilegastur, vegna
 þess, að hann gæti gefið baulastjórn Raudt baulans upplýsingar (um) og
 leiðbeiningar um ýmsloft fyrirkomulag í Fstaundt baula, viðstífti
 manna og stuldir þar o. s. frv."! Þetta sagði B. Kr. öllum með-
 stjórnum sínum og Svein þeirri (13j. Sig. og Jóni Gunnarsen) sögðu
 mér þáð sínu í hvorum lagi. Við áttuð og heidni og allar myndur
 um þetta, er fram fóru meðal baula stjórnum, hét B. Kr. farið
 við þessa stöðum sína og þar að einu þeirri (Vilhj. Þriem) mátti
 farið með Guðm. Rófsyni, en hinni, 13. Sig. og J. G. (sá síðari þó fremur
 líklega, vegna B. Kr. og til þess að stýggja hann í einu minnst) mátti
 með mér, vart allnihil sundur þykkliga milli þeirri út og þessu og
 kom svo langt, að B. Kr. brá Jóni Gunnarsyni um þáð, að meðhald
 hans með mér vori spættid af því einu að við vörum báðir
 Odd-Fellowar! Sagði, að hann (J. Gunn.) vori ástjórur í O. F.
 Kléttu"! Þó að Jóni Gunnarsyni fundist þetta grálega
 mátt, sem þáð og var, og hin heppilegustu ósamirði, þó fell
 hann þetta svo illa, að hann var um eitthvíð fallinn frá því
 að fylgja mínu máli fram og snérist í sveif með Vilhj. Þriem
 um Guðm. Rófsyn, en Þorini Kristjánssyni þótti þáð. atki bót
 í máli og brá honum (Jóni Gunnarsyni) þá um bleydistlys
 og jafnvel ótrúmanniðu í stöðu sínu"! Þá átti Jóni Gunnarsen

úr vordur að tala: Hann var að meðgjast við Þjórn Kristjánsson
og vildi hvarfi sín né annars vegna stýggja hann. Hann vildi
láta það ásamt að hann væri í „O.F. Málfrú“ (!) og var þó
milli steins og sleggju í málinu.

Þó þess þunfi sigt við, stul ég þessa þoss, að Jón Gunnarsson
talaði ekki eitthvert hvar þú fléiri við mig um þetta mál, alla
þú heit sem þeir voru að melta það með sér. Og það hann einu
fylgis og hann lofadi hvarfi mér né aðrum fylgis við mig. Það
Þjórn Sigurðsson soni sagði mér við og við hverjum máttid stóð í mill-
þeirra og það með, að þú heldi hann mér fram sjálfur, að það vori
þoring sín að ég ætli jafnvel heimtingu í að þú stóðna, þar sem ég
hefði verið settur í hana í rúm 2 ár og að sínu álitu - og hvar
einuig - stáðid óaðfimanlega í heimi.

Eg ótlaði einu sinni að fara heim til Jóns Gunnarssonar, sínu ljó
þú í Ringhóltsstræti 23. og leita hófanna hjá honum um þetta, en var
það áður með Þjórn Sigurðsson, sínu mádi mér frá því og sagði:
„Ei, þú stuldu ekki tala mátt við Jón Gunnarsson um þetta mál,
ég veit í hvaru stóðid hann í við sjálfan sig, vegna þess sem þú
hefði milli hans og Þjórn Kristjánssonar. Það vori Jóni Gun-
narski á leitum, ef R. M. Múnið að því, að þú hegduð tal að sum
„Eg geri það fyrir, að Jón vilji engum annan en yður, hvar sem hann
svo hann að þessa þessu til úreltanna heima og lefðu verda
það svo, að við háðum engum um þetta, Gauri og Hjörnu, heldur
stjórnartáðid“.

Annars lét ég mér alls ekki aurt um að selja eftir stöðnum
 öia „agifera“ í neimnu. Þrest áhrif í því máli hugg ég að hafi
 hafi komi ein niðurséð í bonnu, komu, sem ég taladi aldrei
 við og þekkti mig og lítið, það var frá Þórunu Þómassen, líf-
 systri ráðherra, sem þá var, Hannes var Hafstein. Þá kominn
 maður þessari kom, sagði mér, að hún hefði sagt við bróður
 sínu (H. H.) þegar meðmalin hún fyrri voru komin frá
 Caubastjórninni, þar sem hún (Caubastj.) lagði það á vald
 stjórnarráðsins að velja einhverum öðrum fyrir gjá umskiljanda;
 „Þér þyfir líflegt að þú notir þér sjálfdomid, sem Cauba-
 stjórnin gefur þér og veitir starfið þeim mannum sem sjálf
 sagðastu er að hljóta það og ég heyrir að allir vilja. Þú þáls-
 syni“ Hafista Hannes Hafstein sagt: „Það get ég ekki!
 Þeir verða að mela með einhverjum á vordurum manni og þeir
 stulu verða að gera það“!

Af þessum fviðdringsskap kom Caubastjórnin sér ekki
 saman um neim: Þafit alog upp og sagði að sér vori semia
 um þá alla, þeir vori allir góðir!

En Hannes Hafstein þindi þá svo, að þeir lokti með þu með
 mér einum - namu Veltjalms Þriem, sem enn sagt við
 sínu hepp! Hannes Hafstein velti mér svo stöðum 7.
 mai 1914.

Þarna er o. t. o. em ein ástodan til þess, að Þ. Þr.
 hefði fundið hann verða að „láta í minni þokann“ min vögu.

En - svo kemur aðal ástodur, sem ég vissi að þú
og veit einnig, að var það einn állur fargangur kom af stíu
Eg hefði óvilt þagad yfir hönd og síns myndir og listi
málanna (Korummálanna), ef þú veignast, að ég finni
neinu sök hjá mér ó því efni, heldur veignast þú:

1. Að málaforslunadur minn (M. A.) faldi óþarft að vilja
í neinum að því efni: Það vori skilappad og hlárts og síðt
bætur og fjórnum til neinnar gleði eða veigs-aurbo. og
2. Að ég fandi því að leið, að Þj. M. vori svo heilfugur,
að hann lét þá mál bitna í mér eða neinum öðrum í
brotanna eða utan hans.

Málid var þannig vaxid:

Þú laud þótti 16. nóv. 1914 komu 53 þringa bók
og 10 ávísanir til bankans. Þessum eftir, 17. nóv. afgreidd
ég heilningum af þessu og var Jafnabrot málid mér. Áður
en við lýgindum að afgreidd, höldum við þó þú og ávísanir
og alla þringuna sem í bókunum voru. Að höldi höldum
við það sem þú afgreidd var og þar það höndun upp á eyri við það
sem við höfum afgreidd um dojun. Öðra dag afgreiddum
við svo afgangum og allt stóð náttúrulega heima.

Svo leidd og leidd, að með þeim apríl 1915 kom bók frá Jóni
Þropps í Ólafsvík (eða Sandi), sem segir að Guðrún nokkuð
Guðmundsdóttur í Ósi (Guðmundsdóttir?) veitti höfðum þú
þringuna, sem hún hafði sent bankanum með nóvemberpóst

Spær þessu það sæti og bídu að senda skrifumina sem fylgja. —

En var verjan, þegar ábyrgðarbref bændu Bankanna, að
Pudni. Loftsson satti þau í pósthúsið og skrifaði fyrir þau það; að
því einum afhenti hann ávalt bankastjórninni bréfin, aukin
skrifadi nafni sendenda, minna bréfa og upphodinu í smá-
kompu (bóti) hjá sér og sendi þau svo til mín, ein þess að hreyfi
við meins. Eg tók svo bréfin og afgreiddi ötra, en þessi bréf
komu til mín daginn eftir að bankastjórnin hafði tekið við þeim
svo seint að daga til, að afgreiddust henni var löngu liðinn þann dag

— Þegar þessi frey komu mér einhver vanvil á bréfi Gudrúnar
Gudmundsdóttur. Ósi, brá Gudni. Loftsson ötra við, þó út á
pósthúsið og aðgöfki hvar hann hefði skrifað fyrir öskubréfi.
„Já, hann hafði skrifað fyrir því, og það var því samuð að það
var honum rétt. Þóttu til bankans. Því var þó hann til
Bankastjórnarinnar, til þess að hann skilja hvar hann hefði hafa
þetta bréf með höndum. En; það var ein þótt á bréfinu
þar með nafni Gudrúnar Gudmundsdóttur. Ósi, minna bréfs
ins og upphodins 40 - fjórðung - minna — og síðan elatri
sögunna meir. Bréfið hefir ekki ségt síðan!

Eg og Jakob Moller athugumuna nákvæmlega allt sem við höfum
gætt hugnað okkur, að að hefði getað orðið af öskur hálfs og höfðum
hvernig meita minni til að hafa séð slíkt bréf, nafni, minna
ná upphod; fundum meira að segja öll þau blöð, sem við höfðum
reklamada á stað öskufad á þessa daga — því sjá geyndi og

geymni eum, hversu einasta bróðruneptil er í hafi með
hvirðum, alla þá tíð sem ég var gjaldkeri - og þar var stótt
athugasamt við, enda mundum við hve allt stúd vel heims
bodi kvöldin. Hjá ofleum var ephelst athugvert.

Í febr. 1915, rétt áður en Vestkanyörður átti að fara, kullar
A. J. Johnson, sem þá afgeidili ábyrgðarláms-vepji nafni
Guðrúnar Guðmundsdóttur í Ósi og fór mér blád til að afgeiða
40 kr. afborgun og vetti fyrir hana. Eg leki við bláðinn og segi
"Guðrún Guðmundsdóttur: Ósi! Hver er með peningum fyrir hana
(og myndisath að segi á eðli eftir því þá stili, að noth vori við
þetta að athuga). Segir þá A. J. Johnson: "Ég veit ég ekki, en
bankaotjórnin sagði mér að afgeiða þetta svona og sagði að
þú vissir um peningana".

"Eg? Sagði hún þetta?"

"Já", sagði A. J. Johnson, "Annars kemur mér það stótt
við, þú getur sjálfur talið við Bankaotjórnina um það."

Eg brid ekki bodanna: Ég gekk rahlættinu til Banka-
stjórnar og voru þeir þá aðeins hveir inni. Þjórn Kristjánsson
og Veltjálundur Þriceim og segi ég þá við þá í all. a. l. varðgæmu
toni:

"Johnson segir, að Bankaotjórnin hafi lagt fyrir mig að af-
geiða lán Guðrúnar Guðmundsdóttur: Ósi og sagði að ég
vissir um peningana, 40 krónur. Er það sath?"

"Já", segir Þjórn Kristjánsson all-þunglínur á svip,

"Sver annar ekki að vita um þá en þér, sjálfur gjald-
kerinn, sem tekur við öllum peningum, sem til bankans
koma, eins þessum sem aðrum!"

"Eg hefði ekki tekið við þessum peningum!" sagði ég
og stíllti mig sem ég gat, að verða ekki leiður, "og þeir höfa
aldrei í mínum höndur kornið, ég veita því að afgreiða þetta láni,
því en peningarnir koma!"

"Það getið þér ekki!" sagði Þ. Þ. og stíllti mega
til með að borga þá! "Var hann þá orðinn svo ostur
og illur á svip, að ég óttadist hann og só, að ekki væri til
næms að fjærka við hann um þetta, heldur tóla og sjá hvernig
frum þvi, en sagði um leið og ég gætti úts:

"Það er þaukt, sem bankastjórnun segir og ég borga aldrei
eins eyri af þessum peningum!"

Notkun seinnar kallar A. J. Johnsson einn nýtt nafn
Guðmar Guðmundsdóttur í Óri og fór mér sama stjálid
og áður og 40 krónur í sedlum um leið.

Eg varð himinlifandi gláður við og sagði: "Hefi bréfið
þá fundið eða hvaðan koma peningarnir?"

"Það veit ég ekki!" sagði A. J. Johnsson, en Þjórn
Kristjánsson fékk mér þá!"

"Hé, jója!" sagði ég. "Það var ágóða, en hvernig stí
standi þá á því að bréfið hefði ekki fundið fyrir? Hvar
stí það hafi fundið?"

"Það hefir víst alls ekkli fundið" sagði G. J. Johnson,
 "Eg hugsa, að Cauchastjórni hefji boðgjöld þetta sjálf!"
 "Hú! Því þá það? Þráfið hefur sjá fundið og það er þá
 ekkli meira um það," sagði ég, og afgeridli skitkunum.

Swipnum og augnastíði B. Mr. get ég ekkli ljóð, en sýsa
 hann nokkuð daga.

Svo var það einn morgun, er ég kom inn til Cauchastjórna
 til að lesa samann víska-úttögnir o.s.frv. við dagbók minna
 og leði þá er Cauchastjórni fotti um þetta, að B. Mr. séri,
 með niðilli þyhlju:

"Ettu þér hottur að hlýða fyrirskipnum Cauchastjórna-
 inum, gjaldkeri, með þér að fara ekkli um sjóð-urphöðin
 út og inn eina og fyrir yður hefur verið lagt?"

"Hú, ég er ekkli hottur þér, þó það sé alveg óþarft og
 ekkli sjáumlogt að það geri neitt gagn, en ef þú ert óþarf-
 skrifin."

"Hvöð meinið þér? Það er andséd á öllu að þér gætið
 ekkli hlýft í neinu. Það er yðar óhlýðni að kenna að
 Cauchastjórni hefir neyðst til að byggja þeninga fyrri þá
 sem þér hafið drogið meðir yður með ríngum móti!"

Varð ég þá all-reidur og sagði:

"Hljóð þér, Cauchastjórni Sjóni Kristjánsson, bendla
 með við óráðvæðni, eða við hvað eigið þér með þessum
 ordum?"

"Það er yðar óráðvendi að kenna, að bankastjórnin hefði
orðið að borga þeirri peningum sem þér áttuð að borga!" sagði B. Mr.

"Hljóð þér tala þessi orð svo fleiri en Velhjálmaur í Hríem
heyrir? Þér talið ósatt og óþreifst þess að þér samid
það sem þér segid", sagði ég niðr alvarlega og þetta var
B. Mr. en hann sagði, afaríður:

"Farið þér út, farið þér út til yðar vinnu og vinnid
vel yðar nið hri munnstu og áu allra svika! Farið þér
út segi ég!" og stjókadi hann dálitid vid mér nuð leid
og óþorfadi munda og sagði hálf-þlethrislogu, því þú
varst ég svo hissa, að mér var ótt reidi kunnin:

"Það eru svívirðileg ósammiseli, sem þér berid fram,
- og þetta á að vera bankastjóri! Bankastjóri að Larua!"

Larua held ég, að hundurinn liggi 70 of inn". En
eris og áður en sagt, gat ég ekki trúið því, að þetta gæti
gæfist svo nuð sig síðar meir, sem mér nú - og skundum
áður - virðist að það hafi gjört.

Ógætla nú og alceris, hvort þi fyt né síðar, að gera
neina tilraun til að selja mérnum frá nu, að ég sé sak-
laus stað sekur nu þad að hafa á nokkurn hátt drogid mér
þessa munnoldu þeirringu eða aðra: Þat hvern trúiast þú
hann vill nu þad og þad eitth nógja sem ég gjörð í þá stöx, að
neita þú handlogu að ég hafi sént neina óráðvendi í þessu

212
aða neinum aðri.

Aðeins vil ég benda á:

1. Að ég faldi við þá og tel em, að þó að Cauckastjórinn
borgur þessar 40 kr., þú hafi hiu alls eldri í neinum
háth dregid sér þá.
2. Að ég legg þad under elvín allra heidvirdra manna, þú
þeim þykt léklogt, að ég, sem hafi 500 hundruðum
þrisunda og jafwel milljóna Króna með höndum daglega
í Cauckanum, hafi gerst svo lítilþægur að draga mér
einar 40 kr. frá fatokri eldri. Þetta er ég viss um
að Cauckastjórnin hafi heldur eldri gert!
3. Að ég lauti strak á, að þegar bréfinis var saknað og
engum var högt að kemna hvarf þess, að beina þó
við, að upphadins voru borgur frá Cauckanum sjölfum,
hvorki Cauckastjórinn né neinum, sem við bréfin voru
rituð, jafwel þó Cauckanar botu með 100 þ. kr.
hefti, svo séd yndi, hafi bréfin séd aft með höndum, með
þú að þora þad inn í korpuna sem Cauckastjórinn
þordi all bréfin, þetta sem ömmu, en sem aldris sásti.
4. Að ég hugdi og hygg em, að bréfin hafi lauti stórra bréfaþrúgu,
ávallt lík í höndum Cauckastjóranna og þindu. Þinnu dyruvni
hafi í ógáti flýgt frá með bréfaþrúgu - í eldum.
5. Að ég hefði farið í mál við þ. kr. strak, ef ég hefði getað
samlað orð þau, sem voru megnastu aðdróttum um stund,

er hann læt falla í viðtalið við mig í Gæði, Steffni, þegar
 Velhjálmur Þriem var einn viðfaddur. Hins vegar er ég
 í efa um að Velhjálmur Þriem hefði vottad orðin þó aðeins
 annar maður hefði heyrt þau ásamt honum. Ég tel hann
 ekki neiri manni en svo, að ég tryði honum til að vera í móti
 því að hafa heyrt þau, nema samantalegt vori með lösum vott-
 um áðrum, Gæði þad og annað, sem talad vori í þau á þessum!
 Með þessari nussögn þyfir mér honum réttilega lýfð og vil
 sem minnst á hann minnast, þó ég hins vegar með ándæm
 viðurkenni að hann einn virtist kenna vel fram við „þrófild“
 19. des. 1915, hvort sem þad hefur verið af því, að honum hafi
 þá þótt óvöfui B. Mr. heyrta fram úr hófi eða séð þad og heyrt
 af svörum mínum þá, að þau gætu e. t. v. orðid mér til ógagns
 ef verkast vildi fremur en til gagns. Hvort háid hefir verið ég
 ekki; hygg hið fyrra réttilega. En eitth er víst, að við höfðum víst
 allrei neinar sérlegar mætur hóor á áðrum, þó samveru stundir
 okkar voru að allum jafu aði fríðsamar og af stíffalettar um
 fleira hluti, nema þad sem hann vitist vilja reyna að kenna
 sattuð í 17. janúar 1916 milli míns og B. Mr. af hvaða lögu sem
 þad var spurnid: Þar held ég að hann hafi kenid fram sem
 sendi maður B. Mr. er þeir sáu í tveit óefni kenid varmid /kot-
 unum frá sólnunum nokk á undan, og er þessa getid áður.

Þegar frakkinnar bárust við svo gar út um þad, að bankastjórnin
 hefði kott mig til stjórnmáttadins, vísan manni eiginlega ekki

hvarðan á síj stöð vordis: Sumir heldu, að ég hefði o. t. o. mi-
söd mig eitthvæð í sjóði bankans, enda var það, um það leyti,
altri óalgeugt, að þeir, sem fé annars höfðu umli höndi,
gjörduvót fingralauji og gátu ekki stílad réttum sjóði, t. d.
gjaldkerar ýmsra stofnana, banka og sparisjóða, póstsjóða og
jafnvel sjóstrumenn laubans henti slík stýssa. En ég held
að þeir hafi fúlad þeir um mig; samt sem áður krafðist ég þess,
að bankastjórnin tæti sjálf^{ut} allan efa um þetta, og gæti út yfir
lýsingu í blaðunum um það, að um eitthvert slíkt vori að hól
heldur vöru þórumar leggjdar á öðrum mistlíðarefnum.

Meinu þingu mi fljótt að vita hver þau voru og fannst mér um
þau veigaleitil. Að vísu vissu menn, að ég var stundum al-
hardur í horn að tala, ef mér fannst ég órétti eitthver, að ég va
strangur við sjálfan mig og aðra, en aldrei óvilgjarn á upp-
hafsmáður að neinni mistlíð.

Því var það, að fjöldi manna heintadi, að mega gefa mér
vottorð um framkornu mína við sig; þessu þóer neitadi ég,
enda sá ég, að það samadi lítið í málinu og gæti orðid til
þess, að gefa gnum um, að ég hefði sjálfur þaut að slík vott-
orð. Eigi að síður voru mér send mör stjól af slíkum^{tey}
sem ég lét engan sjá né vita um, en á þó eoru í förunum
minum.

Meðal annars af slíkum tæi, barst mér eftirfylgjandi
símskræpti frá nokkrum Gyðabrákingnum, dags. 1. Janúar

1916:

Herra bankagjaldkeri Jón Pálsson, Reykjavík
Hindralind frá Gb. þannu 1/1-11. 5.50 sídd. af 8
Sinn steypi frá Eyranbálka nr. 2. vrd 51. þannu 1/1-1916 11. 3.30 sídd

„Þess leió y við sendum þér okkar bestu nýjarskuldju lýsnu við
undrun okkar yfir þessu bankastjórnarmann (samnumbet Morgun-
blað 30. des.) þar sem við þelkijnu þig svo vell að þú gagn-
stóða, sem þar er boóid á þig.

G. Gudmundson Auóúó Jónsson S. Gudmundsson
Gudm. Willson Eudjón Ólafsson “

Emfræmum þarst mér eftir fylgjandi

„Auóúó

til Jóns Pálssonar bankagjaldkera.

Af þér heintu auóúó, flón, sem álru vilju ráða.
Það er rétt að þybbast. Jón! við þessa banku snáða.

Ragingslegis tilbaldar, ráða álru vilju
þó þeir álri þelki þar þáð sem adru stílja.

Yfingang og asnastrófs ófar er að þóla.
Af bankastjórnun birtsoark ryll burtu þaefni að stóla.

26
Þó að þú ^{lestir} sést þú sérstaklega af þessum hinna harketu,
þer staltu hófuð þitt, hvergi einu eitur ventur!

„Þjámsdýpanna“ kólnid soth þer þér fyrir líta.
Ófauifjög asnapreth aldrei lápu sk....!

Óvinsældis.

Þetta er að einu eltri mítt „stáldstegur“, en ég veit að hann var
af eindigni og virðlegru sendur mér frá Kennararannsóknunum
gautu (1877-1878) og samverkamanni um mög ári (1886-1902) Endur
Endrunindssyni bóksala, sem alla þó líd, sem ég var í Gymskóla, var
annar helstu húsbonði minn þar og gætti mestur viltseu gautu
með allri yfirráð við Ráðgjafarverkslun, en þeir voru hversu einn manni
sem hann að stjórna og gerdu það með reglu og réttisyni í öllu.
En þú get og þogga þessara þlagga hér, að ég vil eltri láta ef þú þér
glatast, þó bláinn sjálf hann að tynast.

Þótt ég sé hér með lokid „endrunminningu“ minnu frá banku-vegi
minni lokid að sinni; þótt eru hvortu mér til mikillar gleði, né
öðrum til upplýggingar. Það kann að sýnast, af framan situr,
að ég hafi drogid daktari hlidina fram í ljósi, en ég átti
einuig kost á að sjá bjartari hlidar þar, og skal ég mér,
með þánu orðum minnast að einu fátta atvika, sem ég tel

ad hafi orðid mías til góðs, ásamt því, sem ég með samni
get sagt um samverkannum mína þar, Komur sem Karla.

Um það leyfi, sem ég fór í bankann (um nýjar 1910) var ég
í ábyrgðum, fyrir ýmsu manngfélög, sem numdu um 180 þús.
krónur. Þessar ábyrgdir losnadi ég við, því ella hefði ég
eðli lengid stöðuna 1914. Ýmsir vinir mínir, fótu ad sér
ábyrgðirnar, s. d. Oddur Gestason bójarfógti á Hafirði, við
„Einfubátsfélag Faxaflóa“, fullar 40 þús. kr. Þá fótu ýmsir
Góðtemplarar ad sér ýmsar ábyrgdir (nær 50 þús.) er ég var
í vegna Hotel Landa o. fl. o. fl.

Þe ég aldrei þakkað Hamusi Hafsteins fyrir það ad hann veitti
mías stöðuna, þó eðli vori vegna annars en þessa.

Þá niá ég og þakka Guðni Arnórssyni fyrir það, hversu
óklutdragt hann leit á boði bankamálinu og iusturadi,
— ad allra réttsguna manna dómi — í þeim; svo og Magnúsi
Arnbjarnarsyni lögfróðingi, fyrir ágöta adstod í þeim máli.

Þogtu samverkannum mína til ég þessa.

Froken Agústu Þjórusdóttur, þussmar, ni frá Thors.

— „ — Vigdísí Eðingvinsdóttur ni lögfróustjórafrú.

— „ — Sigfríði Þorngjólfsdóttur, sem ann er í bankanum.

Jón Halldórssen, ni ríkisféhendi.

Jakob Mollen, alp. m. og ritstjóra.

Gorsteins Jónsen, bróður Magnúsar prófessors.

Eudmund Loftsson, ni skrifstofustjóra.

Kamari S. Floridal, sem er í bankanum.
 Þeynjólf Þorsteinsson, sönnuleidis og séðast en eldi s;
 Valgardgaull Claessen, landspéherdi og
 Þjórn Sigurðsson bankastjóra, Hilmar Stefánsson, b. fl.
 Allt þetta fólk sýndi mér góða samvinnu og virni og
 eru ekki að gleyma því.

Þú vilst þú minnst í það, að þó stada min vori orfu og
 áþyngdar mikil, lórdi þú margt í bankanum:

Að þekkja góða menn — og miður góða.

Og lórdi að þekkja lífið; þú lórdi, hve undursamt þú
 það er nauðsynlegt hvernig manni, að vera sjálfstodur, höf-
 samur og fastur fyrir, ef einhver vill afregul eða, en þó
 munfrum allt, að vera vörðingur fyrir stöðu síni og láta allt
 lídast til, að grípa til hjár þess, sem manni er trúð fyrir,
 heldur vera ávallt við því lórdum, að standa stílt á því og
 gjöra grein fyrir ráðmenntu síni. Þetta kalla þú þó
 engu dyggð: Það er lífsnauðsyn manni sjálfum og hafi
 þú séð það og reynst, lórdum áður en þú komst í bankann; þú hafi
 alíkt uppi við það, því roglusamari og ráðvandan foraldra
 gat þú elti átt, en föður minn og móður, eða var þeim
 viðbragdid í því sem fleiri góðu. Þeir á þú þó meit
 allra manna lán mith og gófu að þakka, en þó meit eigindi
 minni, sem svo lengi hefir verið samkalladur verndarengi
 minn. Henni get þú elti lýst, sem þú vildi og vera bær. —

Eg foddist í þerman heins fjúrtudaginn 3. ágúst 1865, M. 9 að veldi. Hafði móðir mín verið þann dag allan að slá og taka þengin upp úr svo nefndu Markhultsflóði í Selsengjum, í sólgeyrtu væðri og hiti, en vandi að fara heins Klubbhúsa áður (M. 8) til að stíla af sér Kröganum. Heins að börnum er $\frac{1}{4}$ tína gangur eða vel frad fyrir frísta auðmann, en hún var $\frac{1}{2}$ tína á leiddinni og sendi strax að Efraveli (hinnir liggja saman) og bað Helgu gömslu Gunnlaugsdóttur að vera hjá sér. Hún var því ljósmóðir mín.

Þriðja sunnudag, 6. ágúst, var farið með mig út í Þreisthús í Egnarboabba, til að láta séra Þjórn sál. Jónsson stóra mig; hann hafði verið í kirkjunni um sunnandag og hafði ekkert fótivist. Hann dó árið eftir, 1866. — Eg átti að heita einhverju nafni en Jón, því elsti bróðir mínur, hét Jón, eftir afa okkar, (eða „í höfud“ á honum) Jóni Skurlaugssyni. Hafði þá Konnið til mála að ég hétu eftir afa mínum, en því fylgdi einhver hjúfrú: Það átti að vera eitthvert „stánsmerki“, að láta 2 börn heita eftir sama manni. Var því skundid upp í því, að ég yrði látinn heita Guðjón, en móðir mín vitdi hitt nafnið, og var því „kastad me“ þessi tvö nöfn, Jón og Guðjón, og kom Jóns nafnið upp í sæðinum. Sagt var mér, að móðir mín hafi verið konni á lokur og tekur til vinnu sinnar við hagskapinn næsta fjúrtudag! „Söngurlegur“ heinnar höfðu ekkert verið lengri en 4-5 dagar. Svo var hreyttu miðil og var hún þó smávarin og oft heilsulín, a. m. k. í síðari árum.

Soo man óg ekki eftir neinum, fyr en óg var rínum 2^u ári.
 Þá kom það fyrir, sem nú skal greina og óg heli búið manjar af fram-
 þeimari dag.

Á Selu var gómul kona, Kristín Þóstaðóttir, Kóllud Stetta-
 Kristín, því hún var dvergur að stóð, en ekki að margu áttum.
 Hún var ^{langa} löngum systir mín, systir langömmu minnar Margrétu
 Þóstaðóttur, ömmu móður minnar og systir Þórsídar Þóstaðóttur
 í Fróhólsnum, konu Jóns Þóðarsenar ríka, langafa konu minnar.
 Þessi gamla kona var mér svo góð, að óg mátti aldrei of þeim óg.
 Á Efraselu var búið nokkur, er Vigfús á Stjórnsum hét, allur
 boogi móður og vinur foreldra minna; hann var dálitil er tínu
 og talssvort dreykþjeldur og hafði það til, að láta minnum bozða
 við það að hröpa upp ur einu manns hejði: Ah! eða Ahh!
 Kvöld eitt kom hann að Eydroseli talssvort hendur og sá mig
 ganga með minnstóttunum, þar sem óg hélt í þili þáld Kristínu
 gömslu. Vigfús finnur því uppsá því, að stúða með minnstóttu-
 num líku og segja: „er þú skal óg tala þessa stímu þú þér!“ Ah!
 Við þetta hafði óg orðið svo hróddur, að óg sleppti mér alveg og
 varð óhruggandi alla nóttina og óg semileysa að þessu ánu, því óg
 er mig óg gjarni að láta mér bozða við.
 Vigfús lifði löngu eftir þetta og var óg löngu hróddur við þau
 og sérstök. Þegar hann hróppaði „Ah!“; þetta vissi hann og
 sagði sjáldan „Ah“, ef óg heyrði eða var nálæg, því hann hóf
 leuzið niðlar ákúrur fyrir kiltaki sítt, kvöldid góð &.

Stótt manni og eftir mér í 5. ári, því þá (1870) dó elsturvinurinn
 minn gauri, Flutka Kristín. Hinn var vorinn lítið í stömunum
 og fjar hafði í eirðiloga vilja vera hjá henni, en félts vitantaga
 elski. Þegar hinn var mistuð, hafði í fríðlaust vilja komast
 í stömun, til að sofa hjá henni og þegar hinn var jöndur, varð
 að fara með mig að Eyfarseli, svo í gæði þess elski var, að hinn
 vori flutt og heimilinn. Hér var sagt, að í hafi, og að óstoppin
 all - og lengi spurst um "Dinn minn" - en hinn var hofinn!



Ef man eftir ein stóttan góðvæðingunum frá 1871-1873 og sér stótt.
 Þá hvernig vörð var í afmælislegi minnum: Hwass í norðan (71-) gótt vörð (72)
 og Hwass í landsunnan með reyningu (73). - 1874 var Hwassvörð í norðan
 2. ág. (og líkt, en leguana dögum eftir); var í þá (2. ág.) við Stokkseyrarvíðin
 og man hvers vel þeir sungu þandunnir, Þjarni sat. Bróðir minn, fadir minn
 Jón bróðir hans, sem þá var í Ósagarman, Lúti í Hamni móðurbróðir minn,
 Jón Þorkelsson og Guðm. bróðir hans, þá bróðir í Ósagarman. Þegar man
 í gæti, nanna: "Lofid vörn drottinn hinn lífussanna föður í höðum".

Þresturinn var sé. Lúti sat. Þóvaransen og þótti mér hann tónu vel.
 Stótt ári man í gæti eftir, nanna því, að þá (22. febr.) dó Sosselja
 Einisdóttir anna mín, og elsturvinurinn Þáimboji Stefánsson
 í Buznum, dó 9. des. - Það ár (í jan.) kom Þórdís Þjarnadóttir
 (bróðir minn) til okkar og ólsta uppi með okkur uppi frá því. Varð það
 hlutskipti með, að vera nokkurn tíma þótti hennar og bróðra minna, Lúta
 og Þóalfr, h. d. í vextinum (í nýggj ári), þegar Karlmann allir voru í

verinum (i Stokkseyri) og móðir mín, með sínu vinnum konu, Guðrúnu Eir-
 dottur, góðri Ólunni Lásdóttur. Föru þó þá, of leyfi ok, i Kartmann-
 fót til gegninganna og sátum við þótt allan daginn; gótti ég þá
 barnanna, bjó um rúmin, sópaði gálfin (moldargálfi, með lötufinu)
 og eldadi mat til middegisverdar, sem þá var 11. 3-4 og komu þó þá
 inn i hili. Þekki ég minnið hvers fyrir synztimennstunna alla og jöf-
 mér niðilltar gleði. Við sjó ok þá fadur minn, bróður minn, Pálmar,
 Jón eldri og Jónnir og svo Þósi gamli, sem þá var um 30-35 ár og
 minn hestasti maður. Síðan kom Ólafur gamli Jónsson smíður, frá Haf-
 lida koti, nið all Karl og mosti barna vinur; hann dó i Seli 2. Okt.
 Stokkseyri var Þórdís Hauksdóttir (d. i. des. 1877) og Guðrúna Jónsdóttir frá
 Seljatungu (dó i Töflun).

1876. var safnad fé til orpelsins i Stokkseyri heilign. 400 kr. þurfti að
 safna, en minn komn 399,98 aur. Ið er einn til söfnunarskrána frá 27. jan. 76
 Orpelið var veitt i hvíta s. d. og það ár, 4. júní; var sr. Jón sál. Þjórnarinn þá
 orðinn prestur þar, en Þjarni sál. bróðir minn orpanti. Eftir átti að synni,
 milliróð, kunnir þó vel, en komst aldrei undir, að ei ádi néttu lagi.
 svo var ég „milsíki alskeri“ þá! - Það ár (16. júlí) dó Lúgveldur Ásgim-
 dottir, móðir konu minnar og man ég hvo almenningi söttuðum var
 við fráfall hennar. Hinn jótti afbragðskona, og man ég að Þósi Kallandi
 hana Lúgveldi „fagurleinu“.

Ársta ár, 1877, var ég latinn i barnastéttunni i Eygarbakk og
 var við veiglu hans um haustid. Kennari var Guðm. Guðmundsson
 bólbóndurinn (síðar bótsali) og var ég til vitnar i Gardab, hjá Þósi

Atíkulásyni og konn hans, Hallfríði Ódds dóttur frá Snaðlakoti. Hjúð þeim
 ást úpp Ásgrímur Adólfsson, bróðir Þunna og fóru þau ást til Ameríku
 1886. Skólinn stóð í 4 mánuði. Mær leiddist og ég þý lórdi lítid, en
 gat þó lórdi: „Í Kverri“ fékk ég t.d. 2 daga vitrunnar hóttu einum
 eða 6, en hins 4 lögðu einum eða 0!

1878 var Einar sál. Einarsson frá Raxárdal, faðir Sj. Ólvar Ólafssonis,
 hjó Ólvar, með lítit orzel og var að lora á það hjó Þjanna sál. bróður
 minn. Hafi þý aldrei séð Ólvar Ólafssonis handur en Einaris, en hann
 lórdi þó vel á hljóðforid og var lengi og gærni: „Ólafur frá“.

Þetta ár (28. Okt.) dó föðurafa-systir min. Þórunn Ólafsdóttir í Þótu; var
 hún föstra Þjanna bróður minn og kona Þjanna Þjórssonis bókbindara,
 eins hins mesta áptisnaams. Það ár (26. maí) dó Guðrún Þorleifsd.
 móðir Þessa. Ólafur Jóns son frá Vabba, dó 4. apríl í Tóttum; hann var
 faðir Samúels sáðlans. í Þorhjúði.

1879 (14. sept.) var þý ferndur og hafði „þessi lórdi út“! Með mér voru
 fernd þessi börn: Sj. Minriksson í Rannakoti, Ógjalður Ógjalðsson
 frá Framnesi (drukknaði 15. maí 1891), Guðrún Vigfússon frá Valdalakoti og
 Agústa Gestadóttir frá Framnesi.

Á vetrarventidinni vand ég „Gættustórður“ uppi 1/2 hlut, hjó Páli
 sál. Pólasyni Þorvarensson (drukknaði í Seydísf. 10. sept. 1894?) og konn hris var
 í sjó þá verid og var sjóveitur mig. Þáid mér hálfilla og var þó for-
 madurinn hinn áptasti niður, en hettusótt gætt á ventidinni og
 vand ég alveg heppnastlaus í báðum sýnum langan tíma, en Sj.
 sál. Þorvarensson, bróðir Páls, latsnaði mig í viku, með honúgöppa meðónum.

109
minn vord (1879) og naitu vor, var of til ráðra hjá Sigurði Gylfásyni í
Kadla Stöðum, meita áskisnum og annálundum Formanni. Þar lín
mér svo illa, að fadir minn ottladi að taka mig þaðan til að eftir annid. Þy
var vitauloga handósi þur sjómadrut og það Laun Veruhandur gamli
Jónsson í Efra seli og þótti honum, sem var, í þessu meira frá borti, en
mér þau, þar sem iud vorum gendi, jafnir, enda vauðliti hann síft
að regna að þessu mér lífid þessu þótt, en Formadrinum og Hinrik sélt
í Rauakoti sóttu allan ónþjungs strafs minn á sig, svo of var þess.

Sigurður þessir 3 menn, hver munur er á því að vera barn góður og
illur í gandi unglunga og gleymi í þessu aldri, hverjum fyrir sig.
Veruhandur var daglegur gestur hjá foreldrum mínum og vau þess
níkrið að byggingum, því betri byggingum, vinnusamari og velti
lagnari, gat elti þar um stáðir, en Veruhandur var of í hann
veru allgóður Karl, en hann var frá tóttur og ófús ladi þóttu minn
af því, að þafa svo mikil vot af óðnum eitt snáða og í þessu og líti
í þessu þessu stóttu svo mig, heldur þess, en hann lét það þessu síttu
í mér saklausum og grét í oft unclan klórnáttu hans, því í þessu
var mig viljgur til vinnu og gendi allt eitt og í þessu og af þessu, en
vitauloga manuleysa hin mesta. Veru gatti mér að þessa mætt og þessu
nógu beitu í stóttum minn (200 þúska), þessu og syftu þessu; það vor
þessu samkolluð Klauassaganga fyrir mig að verða að fara til annars,
jafnvel stundum til Veruhandar, til að snúlija beitu á nokkru
öngla, sem mig vau ladi beitu í til að geta beitt lóð minna.
Oft svo of þessu í sjóblíðum í Kadla Stöðum alinum á þessu

hofþálfurinn, með strigaþokka ofan yfir mér og forþuþingling einn undir
 höfðinu. En allt þetta kom í mig seigju, þreki og þróa við að gefa aldrei
 eftir, hvað sem á teygðadi. Og átti langfræmin til að ná í mat og var þó
 oft glotlunguáður eftir að hafa allt öllu upp, vognu sjó velkinnar, sem
 atlati alvöð ad klára mig, en þá gaf þórs gamla í Kadlastöðum, kona
 Þorunnarsins og Maddama Sigridur, dattja Þryggjólfs sál. í Þor, mér
 oft góðan bita og soppu, því þeim þótti það minn undurvort min, þann
 litla þín frá Seli, enda voru þó hvor annari mér að munngeðum.

Veturinn 1879-80, var Tálssál. Thorarsonu formáður minn, ein og áður
 er sagt, en því fór þann mig, þannur ein að, að ég hafði notið Kemuzlu
 Sigurdar sál. bróður hans og Þítla prests föður þeirra, hantíð 1874,
 oðr fram undir Jólin, þangad til sr. Þítli dó. Þandi ég þá ofur lítið
 að stérja og reikna og man sér stállogu eftir því, að þá er Sigurdur hafði
 langdíd sér út í Bálka, setti þann mér fyrir að reikna dani í Þríms-
 bóki þar sem ég átti að deila (að mig minni) 402201 með 201, en er þann
 komn aftur, hafði ég setið norri allan tíuam. við það að deila síðustu
 tótunni 201 með 201, án þess að „finna út“, hvo oft ég gæti stétt
 þessu eða hvaða tólu ég átti að setja í kvótann. Þetta sýni,
 að ég hafi þá verið koninn í deilingu og einn hilt, hvo mikill
 standfræðingur ég hefði verið þá.

Við lát sr. Þítla féll svo stóralvörðinn minn niður þangad
 til ég fór í barnastólann í Eyrerbálka, 1877-78.

Heimili sr. Þítla og allt hans fólk var hið elsturlögasta; sjálfur
 var hann sí-þöngur og háttur, kona hans og börn áætustu mannsþingur.

Veturinn 1880 til 1884 réri ég með föður mínum sál. Þjána sál. bróður mínum, sem ólath ná sojja, að eðri ágætisformadur.
 Síðan réri ég í Þotólus hófu, hjá Jóni sál. Þotólus syni í Hótelsum
 veturinn 1885 og 1886. Var ég þá vinnumannur hjá Þjána og hafi
 Eiríki Jónsson frá Þjóluhjálsu, mí bróðri í Ási, sem lagsmann.
 Veturinn 1887 réri ég hjá Adolf, sem síðan varð leiðgeðafadur minn
 og síðan hjá Jóni syni hans, mí kaupmanni í Stokkseyri. En
 þetta tímabil eitt hild inddalasta og atvinnu (sjónisvíska)
 hin á ljósauðgasta. Þelagshöfundurinn, samvinnu og vinnu-
 bróðri svo stæmtilagt, að ég gleyni því aldrei. Svo var og um
 drott mína á vaxningum í Egnarabálka og meðal barnanna
 þar og á Stokkseyri, enda sé ég aldrei meina af þessum mínum
 um, yngri sem eldri, að þeir elski bróðri vid mér og bróðri
 tali sínu að yngri þvi, en fyrir þvum meðan vid vorum sama
 Veturinn 1882 til 1884 réri ég í Þollagöðum; 700 fyrir árin hjá á-
 gætismanninum Þjána sál. Þotólus syni, en síðasta vorid
 hjá Þjána Þotólus syni, allra besta manni, en drýgla fella
 ríj.

Á meðan ég var á Seli og í Þotu (1880-1888) réri ég einnig
 í haustrum og þá affast hjá Jóni Þotólus syni, Þalmari bróður
 mínum, og Adolf og Jóni syni bróður mínum. Af þessu sé þt.
 að ég hef elski valid mér formennina og labari andannum, þv
 þvum voru, eins og regndar flestin formenn í Stokkseyri, um þv
 mundis og jefnan áður og eftir, þvum ágætustu.

Þell þann árs, er ég var í Eyraarbakka, hafði ég niðl. og elkenungla
 handi, en af því að ég var búið barnið annari þar - Kenni frá M. 11
 3 - og hafði skrifað stofustofur við veyflunina, frá M. 8 að morgni til 9 1/2
 síðan frá M. 3 til 7 að kvöldi - en á þeim tíma hafði ég einnig komið
 í handi heims hjá skilseu 1 og 2 tímu á dag við að kenna dætrum hans,
 Guðmundu og Karu - þá varð og elkenungla að Eyja M. 7 og fram eftir
 kvöldinu, til til. 10-11.

Á sunnudögnum sýttu mig í Kirkjunni, hélt uppi söngfélagnum og
 gegndi stofnum í Eyrarbjórn línes sýtu, með þeim Kristjání Jóhann
 sýni og Þurjóni Ólafsoni - Við vorum saman í stjórni ejaðsins í 10 ár -
 að þessu hléi ég úti og skrifaði að mestu einu 3 skrifaðum blöð-
 sem ég kalladi Ganglana, Kveldulfi og Þergmálið. Þy skrifaði þau
 í tvöföldum inntökum, á fólio öðru, og sendi annað ein taktið upps-
 um sveitir, hiti um Það þann og las það upps í skrifstofunni
 Til þess að vanta frókanu styrkis frá Eyraarbakka með að skrifa í
 þessu blöð, lét ég það heita svo, að ég vdi stóli öllum um ritstjórnina,
 þeir voru stundum 3 ritstjórnarinn eða 2, annar mín, en lítill styrkur
 var mér að þessu, því þess skrifaðu niðrú lítið í blöðin. Meistar
 styrkur varð mér í því efni að þeim prófumunum, st. Valdemars Þien
 st. Steindóru Þien, st. Magnúsi Helgusyni, st. Joni Steingrímssyni
 í Paulveigaból og Þurjólfí Jónssyni frá Hinnarinnu. Skrifuð þessu
 í þessu blöð um gins mál, er síðan hafa komið í framkvæmd og
 meik um stjórnumstu. Meðal annars mála má nefna: Þóðaveituna
 Þrentsindja í Eyraarbakka, kaup Eyraarbakka í Óseparnesi og Þóð-

gæfils-þorfinni, leidinga bókur í Skólaeyri. Var þessum máli um vísit
 hræft þar fyr en nokkur stadar annar stúdar, svo og Stíflingur Þorlaks-
 eyrar hræft í tó hreppsfélög og fóru þau stífla fram það eina ár, en
 ég var í hreppsmenningu og öldviti heimar 1897-98 og út af þeim máli um
 leingi ég eldi í látnu með að losna úr hreppsmenningu og tókst mér
 það með „brögðum“ einum: Ad fá samnefndarmann mína, alla,
 nema einn, hit að skrifa undir yfir lýsingu um að þeir gæfu mig
 lausán, jafnvel þó systunni minni (Sig. Ólafsson) feldi hefid, að það öðri
 leyfði lausni í máli.

Þú muntur í og eldi mí norri ein þessi skrifuðu bláð: þau tóku út
 að komu aldrei aftur í minnar höndur. Þó í ég nokkur þeirra.

Þrágt gæti ég, ef þú minn leyfði, skrifað um í míni bók í sambandi við
 öldviti skrif min, þó skult vör og þessu þau alls eldi þriðsamta gæti:

Ég var, af um 70 Eyrbækingum. Þóður fyrir systunnefnd, fyrir það,
 að ég feldi það samþykkt í almennum fundi, að Þorsteinur Þorjónsson, sem
 var gjaldkeri hreppsins, þessu fólkuum fyrir starf sitt, en hefid þó
 ábyrgð í hreppssjóðnum. Ég leuti í máli við Jórgen Hansen Kapp-
 mann, út af bókum hans, Reglus, Ferdinand og Jórgen (vini mín-
 um og nágranna mí). Þóðri þessi máli varam og með fylgsta rétt-
 lefði: Systunnefndin úr Steindadi, að skult vör að þessu að fúna, þó
 gjaldkeriinn þessu fólkuum og Hansen var dæmdur í 20 kr. sekt
 og vör hans „dauð og óm rétt“.

Aldamótanóttinni 31. des. 1900, gleggi ég aldrei: Þiðra brögðin
 vör svo fólgu og innkennið: Hóvandi not, svartu myrkur

110
og ofsariqning kikk. Mitt en þá birti 500 egg og leggdi með þó
Björnu stími minnlega hálf-stálhads lungu um loft, handur og
haf, enda var þá sungid glatt af svöðnum G. T. Lúisins laug
frá i nótt, allir gladdir og fagnandi nýju öldinni, en enginn
lívaði máður við vin, enda var G. T. félagid frá i mestum blóðum,
sérstaklega eftir að ég o. fl. stofnuðum Nýjársdaginn 1. jan. 1899, en
var gýgnakósinn og barnastíttinn einnig i miðum blóðum.

É, tvo margar indalar stundir frá þeim tíðum réttast mi- og oft
nýs fyrir mér. Þá var störfad, glatt og sungid, og getur stítt, að ég
frá tína til, aður en ég hverf hédan, að minnast fæst er i það. Þá
ég að róa undan ellinni og minnast i það allra helzka sem fyrir m
þar á minni gófusömmu aftrakt, til þess eins að menn sjái, að þá
er sálmúttast af öllu, að vinna að hverju því, sem orðid getur orð-
nu mömmu til góðs: Það heyrar sig Góð! Hitt vil ég efti, að men
alátt neitt að aftraktverkum minnum, þau hafa epti einn veind; ég
efti einu þu neitt umad eða meira, en stýl dan band mér og epti það
Árið 1901 fór að stýggja i lofti: Þá, eins og myndar áður, varð Þindur.
Lúifson i vögi minnum og annars, sér státt. Kristjánus sál. þá annar
sonar og, atlati að þu mér illt (og orkar bádum), en guds néni því til
góðs. Á þess að reki þá ljótu sögn héra, vil ég aðeins getu þess, að
síðan ég komst i Kynni við Björnu Kristjánus son á eftir Þindumuli til
sgru, helpi ég oft hugs að og sagt: „Hvernig hefði heinn minn orðid,
ef Þindumundur hefði veind upp i dögum Kaligula eða Chesús og
haft sönnu völd og þeir, eða Björnu Kristjánus son verið þáfi, t. a

eins og Jóhannes 23. að aumar eldur og heft sömum völd og yfirráð?
 Elldi svo að stíltja að þeir hafi verið jafn vilji manni og þessir Keisarar
 eða þáfar voru, heldur hiti, að hefðu þá getað fullnógt epli sínu og
 stöpsmunnum svo, að ég hefði eldi viljad lifa á slíkri öld. Aumar
 vil ég benda mönnum á, að eða mynd og afiferil Tilgæfuser 2. Sjávar-
 hönnun og lífi svo á mynd og afi Björn Kristjánssonar. En það eldi
 sögð? - En þessu er bozt að gleyma og afsaka svo sem munst er. Ég
 vona, að mönnum þygi ég eldi sjá neina hefningu, þó ég bendi
 á, að þetta eru þau einu og sínu, epli máli, sem ég get gefid þess-
 um samfenda mönnum: lífsleid minni, en ég þarf eldi að kvarta,
 því ég stóð allstadar með þáttum í höndum, eftir vandræðu mína
 við þá, en það er eldi vilsnumunum mínum að þakka eða manngöðum,
 heldur góðum málsfád og hann hefir mér, með gudu og góðra manna
 aðstoð, lefist að verja.

Eins og áður er sagt fluttist ég frá Eyurbólha til Reykjavíkur, 6.
 júlí og með hverjum afurum það varð, er gefid um í Reykjavíkur
 blaðnum frá þeim tíma.

Var ég frá stovnum laus og um tíma til húsá hjá forvinni minnu, Sig-
 geir Torfarsyni og konu hans Helgu Vigfús dóttur. Um haustid, þó þar
 kona mín var komin sudur, fluttumst við í hús Ólafurssonu Lauga-
 veg 21. og fór um haustid til Th. Thorsteinson og þeirra gæmlu Loðgu;
 hjú þeim var ég til nýjars, en í febr. 1903 komst ég, sem bóttari
 að Þreydosvegnum; þar var ég til júliloka 1909. Vorið 1903
 fluttumst við í hús Ariutjarnar bólbuidara og varð þá organisti

við Friðirliðinu. Vísit eftir fluttum við í Laugásvog 27 og vorum
 þar til vorum 1907, en þaðan í eigið hús, Tradarbotssund 6 til
 1921, þaðan á Frakkastíg 12 til 1924 að við fluttum 2 í hús í
 hús okkar á Laugásvog 59.

Þú ertu þú að slíta viðtvíða sögnum í sundur og taka svo við og
 við, til þess að skýra frá ymsu í sundurlausnum höfnum, enda
 er ofi minn hér í Reykjavík svo þunni, að þó erft er að skýra frá
 þeim, nema frá helgum til endurminningu fyrir mig og máttu
 til gæmna fyrir aðra.

Í stjórni Sparisjóðs Árnessýslu komst of 1892; þá með Ólafi Árnasyni, sem var verjamastrjóni Guðni. Þóleifssonar í Háeyri og minni mig, að Guðjón sál. Ólafsson hafi verið sá þridji. Árið eftir eða svo, komst Kristján sál. Jóhannesson í stjórningu í stað Ólafs Árnasonar. Endur skodunarinn (þ. e. a. s. yfirvendum skodunarinn) voru þeir lengstinn sra Ólafur sál. Helgason og Sig. sál. Ólafsson systunnadur, í þau 10 ár sem egi var við stjórni sjóðsins tvidinn.

Samvinnu okkar stjórnaðu sjóðsins, var hin ákósanlegasta. Kristján Jóhannesson var formidur stjórnaðinnar, en Guðjón Ólafsson gjaldkeri. Stórfur sjóðsins gægdum við ódal-
 logo í sumudögum kl. 8-10, en einnig alla daga vinnunnar þannig, að við hver um sig, fóturnu í móti innlögnum og af-
 borgunum studda og vaxta, hvar sem í okkur "ádröf" og skrifum þad í vasa botnu okkar, þangad til við gáfum afgreitt þad að sumudagskvöldum til. Við skrifabokker manna fóturnu við hjá þeim og gævum til frekari afgreiddu þá, en gáfum lausa kvittanir fyrir öllu
 öðru fé í teili. Bókurnar og aðal kvittanirnar send-
 um við svo vithomendum síðar, eða létum þetta
 bíða þangad til þeir sökk þad, udr er þeir voru í
 ferð. Aldrei vand nein óánoþja út af slíkri af-
 greiddu: menn voru nýgj árognir með hana, þeir þeir
 þurftu aldrei að bíða eftir henni, með þessu móti.

Þá var veiturinn við sjaldnast nafni í sumundögnum, og oft var það þá, að við höfðum margar þúsundla hver meðferðis, þógar afþreidda leyfði, því miðlu meira var það lagt inn í sjóðinn en út var tekið.

Kristján Jóhannsson var nýj gloggur reitningsmánu og reitvafi oft flótturasta dómur í tugunum; hann var og nýj aðgötinn, á reidantogum og háviss í öllu, og svo var Endjón samvirkni samur og strangur við sjálfan sig, sem gjaldkeri, að einu sinni, við upp gjörd á reitningsinu, þógar hann vanti einu eyri í sjóðinn, leitadi hann að hornum í margu daga, en þó hann fann hann; og samvinur minni við þessa aðgötinn, haldi ég því margt og mið gott, sem hann mér að haldi síðar, elti sig þá, er ég var orðinn gjaldkeri Kaupsbankans. Það var niður meira þeim að þakka en mér, þó strangur ég var við sjálfan mig með það, að sofa aldrei svo að kveldi, að ég vissi eigi uppsá eyri hva mið átti að vera í sjóði, og ef á vanti þá, að gefa því í sjóðinn. Þessa gotti ég einnig alla þá tíð, sem ég var gjaldkeri og ég er elti eftir því mér, þó annars hefði fandi ulla þyngd mér, elti sig í of sómar árinum 1914-1916.

Þá og allanótunum (1898) stóð svo ó, að við Good Temp. arar þungum lóð leigda hjá Refoliusvergi í Garðól

til þess að leggja þar samkomuhús (in fjölnir) í stað þess, sem við áttum: Háeyrar lóð, en það var veðsett sparisjóðnum með fyrstu veðsetti fyrir eftirstöðvum (frj.) nál. 1900 kr.

Þú vissum við og a. m. h. íj eltri síð, hve Gudm. L. Liefsson var orðinn andvígur og illur í öllu og að hann mundi eltri hlífast við að gera orðum allt það illt er hann gæti.

Sumudagskvöldið eitt, er við vorum í sparisjóðslyónar-ferndi, sagði íj við frá Kristján og Þudjón:

"Þú er ákveðin að byrja í að rífa húsíð (G. F.) á Háeyri en það er hér að veði og hitt húsíð, eða hús nýja, eltri svo langt komið að við getum veðsett það. Hvernig eigum við að bjarga þessu í hili, svo Gudm. L. Liefsson geri orðum mí eltri allt óvinsulegt."

"Við látum það bara vera svo," sagði Kristján, því eltri svo sem 8-9 daga, er nýja húsíð svo langt komið að við getum stétt um veð, enda er nóg veð fyrir þessu í öllu því efni, sem komið er á staðinu, að við getum verið rólegir og forsvaræð það. Hottan er enginn og það fer enginn að gera neitt í þessu þessu auðinu húsna; það má bara enginn eftir því. Hæri vor það líka bjána skapurinn, að fara fast um þetta þessu stutta tíma, þógar meira en nóg veð er til fyrir því, þó það er eltri formlaga frá því gengið í meðan."

„Já, en gamla húsíð verður rífið, hitt eltri veðhætt og

Flúsið var svo rífið í þriðju dögnum 3. Okt. 1898, ~~missið~~
og efnið flutti vortur eftir; en þinn stífti sér af því og Gudm. Lúteifsson
sást þar aldrei nálaup. Eg var því farinn að hugsa um svo:

„Óstótt hefti úi veind að láta stuldinu standa. Það hefti veind af-
mítil forþryggju í gærd Gudm. Lúteifssonar, sem ég lét mér til
hugar komna á sunnudögnum. Harri er elsti svo eldinn, Karlinn“.

Stófa frimudagskvöld var ég í gæggi um göturmar, með
vinnu vinnmu, Gudm. sál. Oddgeirs syni og Eistu Jónssyni.
Veidið var dríkt og hía slagalegt, en þin ljós og fath í ferð, eins
og vant er.

Þogju þá Gudm. sál. Oddgeirs soni:

Hvad, stendur nokkur til hér í kvöld? Eg hefji séð svo mikið
af ferðamönnum - óvenjulega mikið - að ég stíel ekki tvö
því velður og hénna komna tveir; áðan sá ég þrjú aðra;
hvad á að fara hér frá? En nokkur fundur í kvöld?

Vid kommu eins og af fjöllum, ég og Eisti og stieldum ekkert
í þessu; jafnvel ekki það sem Gudm. Oddgeirs son var að
fala um.

Nokkur síðar matum við þorvardi sál. í Sandvík,
vel kemdum. Hílsnu kommu og gærdum um
ferðalag hans.

„Það er úi ekki mikið. í það veind sagt þu þorvardi,
ég veit það varla; en hvar er merkigardur?“

Vid bendum kommu í ledinu og hann slangiði gangad

Þvo féll falid niður og við komum of þessu saman um, að þetta væri ekkert óeignulegt: Þetta voru einhverjar sveit, Karla kin dur að leita sér að náttstáð. Hugur okkar þvarf því alþjóðlega frá þessu og við urðum ægri slíkri Karl, varir um kvöldið.

- um
11.11

Ög fór heim að Koma (á vegel) og lauk því kl. um 10; síðan setlist ég við hljóðfórad til að spila nokkur tón og áður en ég fór að hætta. Koma mín var inni í svefnherbergi og var að tona sig til að hætta, en ég sat við vaxelið í stofunni fram við dyran og spilaði og söng einis gmis lá kómur til. Hefir ég þá að bænd er alltaf farlega að dyrunum og eftir að ég bænd fseim er úti fyrir var að Koma inn, gogist hófudid í sig. sál. nepluboda um in dyrunum, ná fölt, með flóthilega augnariði. Mís varð hálflyft við. Hann leyður gott kvöld og sejin:

"Ög var sendur hringad til þess, Jón minn, að segja þér, að þú eigir að koma strax uppi barnaskóla!"

"Hver sendi þig? Og hvað á ég að vilja fangad? Er nokka að í skólanum?"

"Þú, ég held að ekkert sé að, en ég veit ekkert hvað þú átt að vilja fangad."

"Þú, - en hver sendi þig?"

"Ja - ég var bodinn að segja eltri frá því."

"Hver þú... en þetta! Ög þer ekkert þef, nema ég"

"Jái að vita hver sendi þig?"

"Jója, - en blessaður láttu ekki vita um það; það var hann séri Ólafur Helgason, sem leað mig að fara yfir þér að komma strax!"

"Hú - hann séri Ólafur? Var hann fullur? Sástu fleiri?"

"Nei, hann var alveg ókenndur. Já, ég sá einhverja fleiri, - nokkru margu, en þetta er augu."

"Hú, jója, það er líklega eitthvað úr af stólamum, sem um er að ræða" hugaði ég. En hvað getur það verið svona seint; komin nótt. Það er annars rétt að ég fari, og sjái, hvað um er að vera, en hvað er þetta, stældu ekki að líða eftir mér, Sigríður? Hvað liggur þér á?"

"Já, ég held að ég hafi þangað ekkert að gera," sagði Sigríður og var sýnilega hræddur niðr, - við eitthvað.

Við vörum samfærda upp í stóla. Þar stóldum við; hann hvarf út í myrkur, en ég gætti um.

Þegar ég opnaði dyrnar, sá ég niðr dauft ljós loka á innsta beudum í stólamum og laði niðr dauft, beint af því út um stólamum. Þvír va þeir menn stóðu við dyrnar og upp á milli stólabekkjanna sá ég glósa í manna höfuð hér og þar, alls eitthvað 12 eða 13.

Ímynda, hjá ljósinu, sat Sigríður systunum Ólafsson og séri Ólafur Helgason við hlið hans og þeir Kristján

Jóhannesson og Guðjón Ólafsson einir í fremsta bekk
 nokk ljósinn. Hinn sá ég ekki svo vel að ég þekkti
 mér þeirra. Eftir það vorð heyrðist falad, en smá
 þúttu milli einhverra í bekknum um að frá og
 þóttist ég þar þekki þúttu þúttu þúttu Guðn-
 lóluís Guðmundssonar frá Rangar dælu og var þúttu
 hvortu til þess að sefa þúttu mínu ná þúttu vel reidi,
 sem í minnum höndum, þúttu mín sá ég, að samkomu þúttu
 var ekki vagna stólu og heldur einhverjum annars:
 Þúttu var hvortu mér ná minna en öll systunefnd
 Ríkissýslu, sem þúttu lag þúttu á sig, að þúttu
 af einu sveitunni mínari. Eyrarbakka í vestru fjöru,
 hvortu og þúttu, til þess að halda nokkuru konur
 systunefnd minn hátt í svartasta stámunum.
 Eitt hvortu var mín minn vera; eitt hvortu lá við og þúttu sig
 lítid. En hvortu var þúttu?

Með sjálfum mér kemdi ég þúttu í þúttu og afgreidsta
 okkar í þúttu sjódammi síðasta sunnudags kvöld og af
 mínur til þúttu til að álykta sem svo: Guðn. Þúttu þúttu
 þúttu minna eftir okkar þúttu min, einu og oft áður
 Eg þúttu „gott kvöld“ þúttu hátt, að ég þúttu viss
 min, að þúttu, sem þúttu voru, þúttu min sem svo: „Sá er
 mín elsti til þúttu! Þúttu er þúttu minna eða
 þúttu min eða þúttu þúttu og voru þúttu vel, ef í þúttu

lætur aði draumtíð áður en lýkur."

Þeir höfu hugað nokkru á þessu átt að aunnad, veit ég ekki, en fáa heyrði ég tala undir kvöldjum á.

Eg getið haldéris um að Eddium g sagði:

"Hvæð í þú að vilja hringa? Hvæð er um að vera? Eðthér eitthvæð þad að, sem gjöra þarf svo bráðlega við, að menn séu kalladur hringa um hánoti?"

Sigurdur systunnar svarði með mikilli stillingu, eins og hann var vandi:

"Við erum komin hringa til þess að athuga Sjáris sjóð Arnessýslu og viljum biðja Sjárisjóðs stjórnina að gefa okkur nokkrar upplýsingar um sjóðinn. Þad er aðallega veðlána bólin, sem við viljum athuga."

"Þad er sjálfsagt og vel komið" sagði ég, en ég fyrir mitt leyfi, hóf þú þess, að engin yðar fari hédan fyr en þér höfud athugað allar bókur sjóðsins, þad sjóðinn og endur skoduð allt svo hollilega að þér, sérstaklega yfir endur skodunarmenn, getið gefið upplýsingar yðar um allt ástand og stjórnau sjóðsins, sem birtu megi ofinberlega með undirskriftum yðar að þessu lokum. Eða er þetta ekki einuig vilji yðar með stjórnunni minni og yðar krafa?"

Þeir kváðu þú, við þú.

Voru síðan allar bókur, stjól og sjóður sottið upp í

Hólmóð og vord úr þógn mikil og spennandi
augnabliki um hvið, meðal fundarmanna.

Þegar bókskráin voru komnar, sagði Sig. systunni við mig:
"Hvar er lán það er hvið í Good Templars húsinn?"
"Við stulum fimm það í þessari bóti og sjá hvernig
það lán var í sínum tíma" sagði ég.

Þetta er svo upp bókskrá og sýndi systunni minni.
Hann leit á það og sagði einn og við sjálfan sig:

... "í sínum tíma?"

Svo las hann og las ^{þetta} ~~þetta~~
leit svo upp við og við og sagði við mig: "En það
þetta lán? Hefir eitthvert annað lán hvið í húsinn?"

Sagði ég já það, sem mörgum hefja ^{stíðum} þótt fraklega
saga:

"Hvad er þetta? Getur einhver systunnaðurinn lesið?"

"O-ju, les helgi ég úr þótt hringad til" sagði hann með
mikilli stúlkun og hélt áfram að athuga bókins.

Þetta litur systunnaður yfir mann söfnunum og segir:

"Þetta lán, til hvernandi Good Templars húsinn, og sem við
högnum veid kvaddir hringad til að athuga, það er
fyrris hveim dögnum borgad að fullu!"

Hvad þá við hris á öllum áttum og í einu hljóði:

"Borgad? - Borgad? - En lánid borgad?"

"Já, það er sem ég segi, það er borgad!" sagði
systunnaður.

Forn þá að heyrast raddir frá & elabjurnum, í þessa leid:
"Hvad í það að freyða, að vera að kalla okkur hingad í
fund, í versta vardi, og oford og myrtri og svo er allt
í lagi? - Það er bara störm að þessu!"

Eg sagði þá við systnurnar: "Þér hafið mi lýst
yfir því, að þetta lán sé borgad og er það rétt, en sjá
endurtekki Krofu okkar stjórndanna, að þér athugið
mi allt viðhjandi sjóðnum sem yður finnst ástots
lit og heljð þeringa og að því bíum látið stjórn
sjóðsins í lé yfirleysingu yðar endurstodanda, sem
sýnir, að hér hefji verið geud ónableg og ávenjuley
ofsohn í hendur sparisjóðsins og stjórns hans, ella
beind þér og aðrir fundarmann abyrjð á því, hvad
af hann að hljótazt, og þessi áráð berst út því
annan minn þá elti að vita, hve ónableg hún var og
ástodulans og síðan sé sú yfirleysing yðar
beint í Hafold eða fjóðólfi nokku daga.

"Vid þessum eptri að athuga neitt annad" Hvad
systnurnar, "enda vorum við elti um annad
bedur, en hitt er sjálfagt, að helja sjóðbirgdirnar
og gefa stjórnum þá yfirleysingu sem henni þessir
nógja og hún nín svo beint."

Síðan var sjóðurinn talinn og yfirleysingun saminn
og beint í Hafold nokkrunu dögum síðar. Eftir af
ausþingun þessari er að finna hér aftur í Gólf þessari. (Aftasta blöð.)

þar sem hún að framan er svo til orða tekið, að í fundinum hafi verið mætt, „Öll systunnefudin“ (Línasöngur), þ.e. það elsti nétt. Systunnefudin var vitandi og fulltíma í öllum hreppum systunna og þeir úr henni, sem voru í hreppum þeim er nedar liggja voru einnig ábyrgðarmenn spari sjálsins og ýmsia helstu bandur einnig í þeim hreppum alls um 20 eia þar yfir.

Þarna voru þeir mættir allir Selfossbondur, þeir að höfuðm. tókum í Rangardalun o. fl., sem ábyrgðarmenn, og elsti systunnefudarmenn, og fjöldi annara af Eyjarbátka og frá Skoltseyri. Þá voru engir vagnir yfir víðflóam, nema spesbrúin, varju log allsandi of þó, sem stállega á haustum og vetrum, þegar rigningar og ble yfir voru. Frá Selfossi og niður í Bakh o. var þá eigi farið á stremmri tíma en þrem klukkustundum, hvern líd og oft lengur, ef myrkur var í, þó þótt sí líd voru veigulega farið ríðandi á hesti, varð maður oftast að ganga fyrir hestinum alla líd yfir brúna og oft að draga hest sinn upp í ferum; brýnar, sem á brúnni voru eða áttu að vera, voru ýmist engar eða oforastar af veltu. Sjálf var brúin löng mjög, en alls oforastar, nema molkan og ledju, sem óðst út og varð að feru sinn og oford, vagnmíllar oford yfirfeðan. Þeir voru þeir elsti nétt

hrifnis of því, Karlarni þarna að ofan, að hafa látið Gudm.
 Þóleifson nanna sig niðureftir í elteki förd og veðri.

En var gamla Tempurabúsið rífið og annað byggt í stadinn,
 það var allstórt og veglegt húsi, en til þess að koma í veg
 fyrir byggingu þess, Kæði Gudm. Þóleifson til hreppsnefndar
 og verkunarskýra Refolius yfir því, að húsid yrði til þess að
 stýggja í sundmerti veidi stöðnumar (!!) og Kæfðist
 þess, að húsid yrði elki byggt í þessum stæda of lengra
 vðri haldid byggingum, þá yrði hús brennid oda húsid
 rífið niður á allra stöðaböts. Einhverja formenn,
 vð flesta þá er réru frá Háeyrarlandi, félli hann til
 þess að stýðja krefu sína, ferðt fyrir það, þó að hús vðri
 aðallega um að røða sundmerti þau er vörn í Refolius
 lóð. Mátið var vandlega athugad af formennum og öðr-
 um og leiddi sí athugun í ljós, að hús var elki um
 neina hætta að røða: Húsid stýggdi hvergi á; það kon
 affur á nióti í ljós, að það gat verið begra sjónmerti í
 einstökum stöðum í fjörum vð í leidum manna um þðt.
 Soo fór um sjóferð þá.

En um vildu Tempularar elki stýlja við Gudm. Þóleifson svo,
 að hann hólði eftir húsgrunnum undan gamla húsium,
 því þeir höldu sig eiga hann, en eigou áman. Ný ákenna
 lá því fyrir hendi að Gudmundi um þetta efri. Vid osun

ad alllega þeir, Kristján Jóhannesson, Hjörleifur Hákonson og ég, sem meira vildu óta fram gegn þessum höfuðgjöfunda Teyplara og einnig allra nýtsamra og fjálslega framteomu la þar í þessum og við vorum alveg ódu, in til að taka ok það á hendur.

Þótt sjálfur segi ég frá vandi það ávalt hlutstæfti mitt, að ríða á vandi í þessu efni og megin þess og mátti nú þá e. f. v. segja, að „þessum stál á forðid efja“. Með þessu vil ég þó eigi segja, að ég hafi verið meira „þess“ en aðrir menn, né hversu ári. Minn vit ég heldur ekki halda fram, að ég hafi verið hyggjandi góðmáni eða gjöfþingulli, en ég hef ávalt verið með því merktinu erandur, að vilja ekki líða öðrum að troða mér um töt, með ofstopa og yfirgangi, hængindum og rudda stopi. Ég hef aldrei viljad gjöra öðrum órett og heldur ekki viljad þóta, að aðrir gerdu mér rangt til; þess vegna var það oft óþjálfu og ómildu þessu mig, stæsta við steinnum sem í götu minni lagn og reyni til að kyðja þeim úr vögi. Að í stöð þess, að beygja mig í andmilt og segja: „Verði þeim vilja!“ Og þóttist einnig hafa vilja, sem rétti ekki á sér, ef ég fór með rétt og sattu mál.

Hú stöð svo á, að teyplara höfðu á sínum tíma, þenjid gjöf þad er í gæminum ver, að gjöf, in lítla hræms laudi en ekki in háttar laudi. Og beyjadi þó hertid minn í því, að þinn Sigurd systurmann Ólafsson og þjúrja hann hvort, við mottum þessja gjöfid in gæminum eða ekki og þá in eridur gjalds

127

Cyprus basketka 4. Desember 1931.

Kari vinur!

Seg. Tadei ved siguet Gudmundsson a

i 27 a

Óysrabataka 4. Desember 1931.

Kæri vinur!

Jeg. talaði við Sigurd. Gudmundsson í
gær og beiðdi hann að láta mig fá það sem
jég átti inni í rútubúinu hjá honum, en hann
sagðist ekki mega láta nema eitt þúsund krónur
en mánadag fyrir vara, og þá af leiðandi sje
jég ekki til meins að fara að beiða þessum
peningum, sem jég á í Landsbankanum
í veðdeildarbrjef, jég er þvi alveg þorfinn
fjá þvi, og atla þvi að láta veka á veidunum
með afleiðingarnar, jég verð þvi að bygja
þig fyrirgefningar á Gabbinnu

Vertu blessaður og sœll

Þin Eirfvin

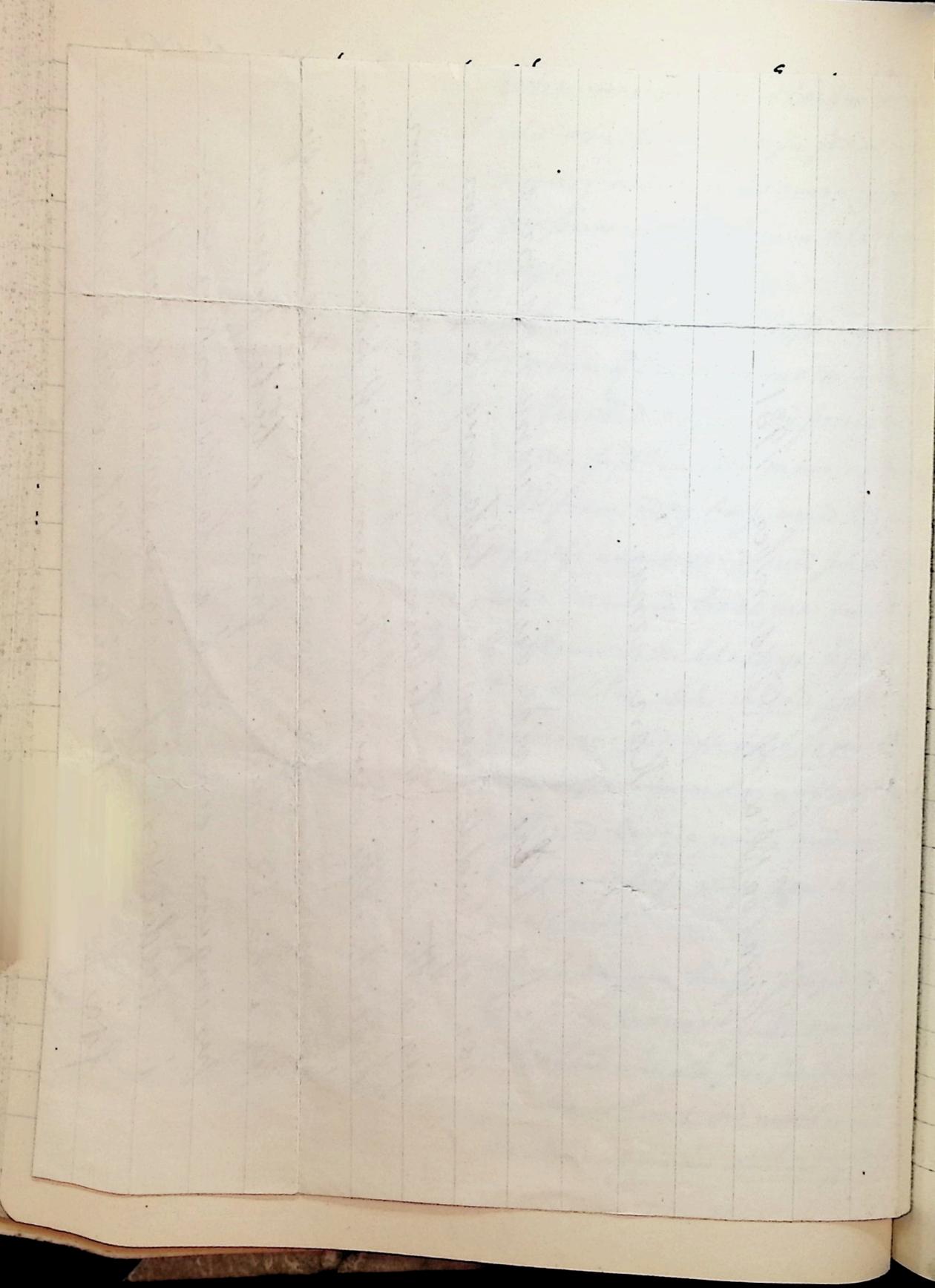
Bréf þetta eita óg að geyma: Þetta er í þvi sýni, að það er

rátt til þess, er óg hefi látið ummelt á bóla þeirri, Sigurður Gíslason

er óg hefi störf að í notkunni vandræði í af minni, mi þvi notkun aldri.

Rv. 7. Des. 1931


Sigurður Gíslason



enda nota þessar greiddur til Gudm. Tóleifssonar. Systurminadur
vildi engan úrskurd á það laggja - , krefji semiloga trúist við
að þetta félli e. f. v. undir úrskurd hans í öðrum vettvangi -
hann sagði því að eins:

"Þú getið búið Gudm. Tóleifsyni greiðid til kaupis."
"En vilji hann ekki kaupa því verði er við setjum upp,
er okkur frá óþótt að flytja greiðid?"
"Það verðid þið að eiga við góður sjálfa." "Hvað systurminadur,
"en ef þið flytjid í forbæði Gudmunnar, getid þið trúist við
niátsóttu af hans hendi, en hvering það má félli, get ég vitan-
lega ekki sagt um ni. Þógt vóri að þið myndid að setkast á
þetta.

"Setkast? Ekki aldrei, nema Gudmunnur kaupsi greiðid því
verði, er við setjum upp." sagði ég.

"Hvada verð er það?" spurdi systurminadur.

"25 Krónur þar sem það er og eins og það er í grunninum."

"Ója, það er mi lífliga ekki ósamgjarni og er líklegt að Gudm.
gangi að því. Þið skulid tryggja að setkast við hann og slá
þá heldur af, en ^{ad} hafna setkasti."

"Slá af?" sagði ég, "engum eyri!"

Þetta atvema var að Gudmuni sjálfum: Ef setti lagi,
og hafði tvo menn með mér, að hitu Gudmunn úti og ná-
logt grunninum, enda var ^{hann} þar oft í gangi - og verður
semiloga lengstumu lifandi og dandur - af þu, við

hitthum hann þarna strak sem við höfum þangað, heils-
villum honum kunnþáulega, fótendum um vöðrid, sjóvæðid
og fíotivæðarum. Hann var him, antilegast. En áður
en við stöldum sagði ég við hann:

"Já, þá er það grjótið í grunninum þarna, Gudmundur, sem
við teljum okkur eiga. Vertu kaupá það á 25 krónum?"

Gudmundur sóttroðaði, augun undan einu og nálar augu og
hann sagði brystur:

"Kaupa grjótið? Grjótið á ég, það er á minni lóð og ég fyrir
leyð gætur að kreyfa einn stein af því."

"Ég þú þessa menn sem með mér eru, þá Gudmund Odd-
glinsson og Gudna Jónsson, að minnast þess, að ég hefði boðið
þér, Gudmundur Tólfsson grjótið ^{undir} Goodtemplarahlíum
hérna sem var, til kaups fyrir 25 krónum og að þú hafist
vættad því tilboði! Vertu sáll!"

Svo fór um við, en Gudmundur óstórði af þess og sagði:

"Þú stuldu aldrei frá einum stein af þessu grjóti né einu eyri
fyrir það og ef þú snerst við því, stálég þetta gætur sem þjót
fyrir það og fandi svo til fjandans, með þetta, bóluð gætur
gætur!" Meira heyrðum við ekki.

Þósta dag sendi ég Gudmundi stíff og tilkæð um að kaups
grjótið fyrir 25 krónum innan 4ra daga, ella liti ég
svo á, að okkur væri fjáldi að flýja. Þú af lóðinni þau
notkunum þessum til hans. Þú þú þú og stefnu oftann

hód og hína hærð-breiddustu, þá Fróðna Jónsson (sterka sá
 Stór-Þúna), en hann var alþekktur fyrir þá sök, að hann
 hafði oft lyft fullri bræmivinstinum á bjóðt sér, sem
 vóri þúð hálfauker; til fylgdar þorum vóðlum úd
 "Stóra Leifá" (Hjörleif) Jón, litla sterka. Þvíd var að vísu
 ekki mannamagt, en styrkt vel og lögðu þeir þeir af
 stóð, með þrjú vagnhesta, grjóthöku, stöðflur, járnkarla
 og sína steggjuma hver, í birtingu um morguninn auðum
 að Háeyri, til að vinna virkið, með þeim "passa" frá
 vóðum, að þeir ötu að rífa Tempelarkúsgrunninn, vinnu
 vel og láto hvortki þann né vóðlunnar orð þúðmunnar neitt
 á sig fá. Þeir kváðust skylda standa fyrir öllum áris
 þaus, soo lengi sem þeir fengu lífi haldid.

Þegar sj kom á fötur um morguninn og gætt hjá brandgjóðar
 húsinn, sá sj, að nokkur vagnar af grjóti voru komnir þar
 í stáðinn og að verkid munuli ganga vell. Þor sj soo til
 vinnu minnar í stúfotofuverglunum á.

Hin dagmálabilid varð mér lítið út um gluggann; sé sj þó
 að herid atkur allt kemur austur götum, þeir möm með
 verkföri sín reidd um aftur og leyndu þeir sínu vagn-
 hrokinn hver.

Mér varð að orði: "Hvöð er þetta? Er þeir binnir? Þú
 getur ekki verið! Er hvi komu þeir?"

Þ þessu bar þá að, og sj sagði úd þá: "Eind þid binnir"

„Eri. ¹⁰ sagðu þeir, „að eins leyfadi, en við fornum þangað
 elsti affur.“

„Hví þá það? Hvað hefir þerind fyrir githver?“

„Þudmundur Þóleifsson kom til okkur og hóf aði því, að of við
 elsti hothum strax, steyldi hann dregra okkur! Hann lét
 svo illa og ódlega, að við fornum þangað elsti affur, nema
 þið gefið okkur það skrifloft, að þið talið á githver alla þó
 ábyrgd, sum af því githver hlöðist, að vinna þetta verk!“

„Hogin það githver,“ sagði ég. „Já, hvaðu þeir.“

„Þið stuldu þá þetta skrifloft“ sagði ég, en gelta frá þeim
 og sagði: „Óvinnuga vosalíngarnir! Svona miklar haggætur
 hélt í elsti að vora til hér á Þattarannu, að hroðast einu
 vitlausan Karl; þið ottud að vora stótti og steykari en þið erud!“

Því ég svo inn á skrifstofuna, sagði Kristjánur Jóhannsson og
 Björleifi Hákonarson frá því hvaða heiföringja við okkur
 og skrifadi svo ábyrgdarstjálid og tóðrum steypt fram, að
 við ábyrgðum lét þeirra og línum! Eðki var ni verid, að síta
 rit í smáradir!“

Mennirnir tóku við stjálum, laðu það og syndu á sér svo
 mikla ánoögn, að hún hefði tóðlega verid meiri, þó í hefði
 heifsad lyfilum af sáimti Pétri og hluypt þeim í fótballi
 hans inn í hinni narði!“

En áður en þeir foru sagði ég:

„Þið farið ni affur og vinnid allt það þið gefið og það sem

á gællum, að einu stundid þú verjast meirinum of þendi
 Þurruudar eða manna þaus ef notkinn verfi þurruudid
 of þú stundid eðli hotta fyrri en systunadurinn kemur til
 yfthar of þefir leiid yfir yfthar in stundid; þú in þefir
 Þurruudur sent þortleif sem einu flugvandi eftir systu
 manni. En minid að hotta, of systunur að ne birtis yfthar in
 þveru in stundid frá sér, enda sthalig þá regna að vera við?
 Sýnid þú in að þú séid manni en auga þreydur!"

Og svo lagdi hendlid of stad, út í þessa ógurlegu orrustu,
 sem í völdum var.

Systunadurinn tæid hjá M. í um daginn

Engar freyri höfðri leizt af barlaganum, óg þafti
 leizid too stóka, Sigurjón Þ. Jónsson og Sigvín Einarsson, til
 þess, að vera í vandi of klappa sem stjórfað til min, of
 þeir séja systunum þessa út í háeyri of fara að fát
 við minni vid gjöf flaktunginn.

M. of þess systunadur út; hljófs þá Sigurjón of stad til
 min, en er þann sé, að systunadur sté á bali hesti ein-
 um of lagdi leid sína austur að stóka veggi, hotta
 þann vid að þess andr að vart.

Load framfór minni í háeyri, veit enginn.

Þessi min luku vid vinnu sína kl. 5 1/2, allt gjöf þid komu
 í sínu stad, en þad sem framfór milli vinnu manna of
 of Þurruudar, meðan systunadur ver sem eðli þorinn of

þeir sögðu okkur hvað veind hefði, er svo ótrúleg yðfær-
urt, að það vil ég ekki birta.

Þeir, sem þekktu Eudm. Lóteifson, gátu séð norrúnu hversu
hug hann væri til atværa og þá ekki sígt til mín, enda
kæm það fram í ársberingum 1901 og getur stæð að ég vilji
að þeir, fjórir ófærts sé, og í trau og vens elski í Frásojum forandi.

- 1889 -

Eg var nýlega fluttur til Eyraurbaltes, þegar ég heyrði það af
minni margna manna þar, að elski mundi ég dvelja þar
til langframa, áður en Eudm. Lóteifson kallaði mig fyrir
sig, til þess að hann fengi að vita afstöðu mína til
hans sjálfs og málefna þeirra, er hann kynni að hafa
áhuga fyrir. Meðal þessara manna voru þeir Haraldur
Möller gestgjafi, Kristján Jóhannsson, K. E. Bach
baldur og margir fleiri.

Eg spurði þá, hvers ég ætli að vortu af stéttum sam-
féludrum við Eudm., og sögðu þeir, að það væri sígt
gott og yrði sérinnlegi allhörd reynslustund, meðan
í því stödi, þó honni það nið og undir því, hversu and-
sveipur ég yrði við hann. Þóðust þeir, hver um sig,
hafa gengið í gegnum slékan hræisunffar-eld og
slöppid óbrenndur að öðru leyti en því, að þeir hefðu
orðid evannir óvinir hans og léti hann þá Keima á
því eftir mátti, hveudt sem hann sei sér fori á. Eg

154
sagði þeir, að mér væri meinlaust til Gudmundar
þessi hann að vísu lítið, en að engu nema góðu og
ótrúlega þotti mér, að honum fundist þá slepur
mér, að hann hefði svo mikið úr mig, að eltri stafi hon-
um í sama, hvorum megin tryggjar ég lagi; ég væri
ungur, þöplega hálfþrjúgur, og hefði um eltri gefið
mig að málnum almennings og mundi hlíða mér hjá þessum
í lengstu lof.

Þeir beutu mér í, að Gudm. mundi líta áðan vísu í þessum
mál: Eg væri t. d. barnakennari, og missti og vengslu-
madur við Refolius verslun og að þetta síðasta mundi
honum þykja mest um velt; annars steyfði ég lítið
á hlíða og já til, hvort hann mundi eltri leita í mig
í manni steinunn. Þetta sagði m. a. Karaldur Mólter
og endu Kristján Jóhannsson líta með hankvíslegu tro-
u vörum.

Eg tóti þetta þvi eltri alvarlega og hlakkaði jafnvelti
að eiga von í viltali við Gudmund.

Því var svo við, að Gudm. Þ. Leifsson varð fyrir þvi hlýsi
að hann féll af baki hesti sínum á leið milli Eyra-
bakkna og Stórhreygar og við einu brotnaði. Þá hann
vinnfastur um manndartíma, eða svo og batnaði síðan
en varlega þurfti hann að fara með sig, sem von var til
að lengur.

Stalopt 6-7 vísnum eftir að Þindm. viðbeinwlotnadi, sendi hann vargslumarfjón sínu, Jón Viggfísson (nú í Seattle) til mín, með orðnum ^{mm} að finna sig Kl. 8 1/2 nokka sunnudags-klódd. Jón Viggfísson var dálitill kignuleitna þegar hann stéitadi þessu til mín og svaraði:

"Hefur Þindm. aldrei búið þér til sín fyrri eða þú átt einhvat saman, síðan þú kemst í Nabolann?"

Eg kváð nei við þvi og sagdist ekki þessja hann svo, að ég ekki vor í slénum heidri.

"Þója", sagði Jón, "þér eftst þá tókifori til að kynnast honum á sunnudaginn, ef þú kemur"

"Ef ég kem! Haldurinn að ég kemri ekki?"

"Kvi, ég er ekki huddurinn að þú kemri ekki, en þú stólt góta þín, að hann ekki kemri í þig vinnu - ja, það er sath, þú ert víst Tempstar, hvennig lot ég?"

"Þú gerir mig hraddan!" sagði ég, "Hv að stendur til? Er nokkur hotta á að hitta Karlinn?"

"Kvi, nei, en það skemmri ekki, að þú sjáir við honum

Svo fór Jón Viggfísson og ég kynnandi skert um þetta fyr en sunnudaginn kom og fór ég þá austur að Háeyri Kl. 8 1/2. Hitti ég þá Jón Viggfísson og sagði við hann:

"Eg veit, að Þindm. requir að kenna í mig vinnu og ef hann sér að ég eign honum mótþróu með þvi að þiggja það ekki, þá verður hann heidur og er þá all ánægja mín af vithali

við hann, farinn út um þrjú. Við hefði þú hugsað mér
þú getur hjálpað mér, ef þú ert norri og staltu þíset,
flöstu á borðid; ^{þú segir, andrúfelli á} þú og dræktis/þi amia en Portvín
og flöstuánni staltu þú þá breint vatu lítað með þú,
lega meðlu kaffi. Viltu kafa mér þessu?"

"Já, ef þú veir tilkvaður." sagði Jón.

Þegar að Háreyri kom, fylgdi Jón Vigfússon mér inn
skrifstofu Guttmular á sundur, enda verplumast húsinn
og var Gudm. þar fyrir. Tala hann á móti mér, sem
vori þú sunur hann eða bróðir og sagði:

"Eg er nú óþvilitid þýs og get elstí talað við almenning
menn, nema þeir geti gladdt með mér. Þú þyggur eigi
staup af vinnu með mér?"

"Áttu þá Portvín handa mér?"

"Já, Já, hvaða vinnu sem þú vilt! Fardu Jón minn (Vigfúss)
og náðu Whisky flöstu, vatni og glasi handa mér og
Portvín flöstu og glasi handa honum Jóni!"

Jón Vigfússon fór, endvaldið ótrúlega lengi, 500, á
Gudm. fór fram og kalladi til hans:

"Hvern þý. ertu að gaula Jón? Komdu með flöstuánni

Jón kalladi á móti og sagði: "Það er var að þú sé lengi,
þú vart að fara inn á borð til að ná á Kjallarslyhlana, en
nú er þú að koma"

"Jaja, flýttu þér þá!"

Jón Vigfússon kom loft með tóð flósterum og hefti lekið
 tafsa úr þeim hvorri fyrir sig. Adra lét hann hjá
 Gudmundi en hina hjá mér og sagði:

"Og þú skulir ekki haldur vilja Whiskey, Jón; það er þinnur
 elsketh á sér af Þorvini".

"Þú og þinn á mér af öðru, jafuvel heinn vatni, því
 þá er svoðan hann hans á mér".

Þoo holti Jón á glásin og sagði Gudm. honum að þá sér
 glás líka og sátum úd úr þarna stundar hvoru og röbbundum
 saman.

Þádal annars sagði Gudm.: "Mér líkar vel við þig, Jón, (D: mig)
 að þú ert ekki lengur bundinn við þá vitlessu, að vilja ekki
 smakka vín. Svona var hann fadur þinn sálugi líka, og
 þótt of þessu komi mér ekki alltaf vel saman - hann var svo
 þver - , þú líkadi mér þetta vel við hann, en hann þjánni
 bróðir þinn, það var maður, sem ég aldrei gat lídíd".

Ég holti á glás mitt og sagði: "Þú hefir samilega ekki þakkað
 þá nógu vel; þeir eru mér báðir dárir og ég vil stakert
 mér; jafuð nú þá heyrá".

"Jaja, jaja! Takka mér þetta allt háðan, Jón Vigfússon
 og þessu þáð inn í stofun mína. Ég þarf að tala einnleiga
 við hann Jón Pálsson! Við skulum flýta of þessu þingad".

Var úr Gudm. orðinn alldrukkinn, farinn að depla augnum
 nið og stítt og flýta upp á nefið, horkja sig og reigja.

þegar inn í stofuna þinn, aflasti þinn. þú, fólt lyktina
 af stóku þinnu í vasa sínu, fólt líkist þú flóttuma og etlaði
 skeinþig í glas mitt, en ég varð fyrir líl og fylldi það með þú
 sem á minni flóttu var. Sjúdi þannu frá á síðis allmikla gætt
 og sagði:

"Hvæð er þetta! þú viltu vera að drökka þetta Portvín, þú
 verður líkt af þú. Enn aðu heldur á þessu; það er hölt"
 "Nei, ég drökka mí í glasinu fyrst; hitt getur verið gott í öftr"
 "Þója, þú minn! Þú þad þig að koma hingað í mýj ávís-
 andi erindu. Það er ávísandi fyrir þig og ég vil þér vel.
 Nú etla ég að leggja fyrir þig eina spurningu, sem allt
 veldur á fyrir þig. Þú ert málmann hingað í Balthamum og
 etlar m. a. að verða hér barna-kennari; þú kemst þú eftir
 hjá þú, að hafa innhver af skifti af þínum málfrum okkur
 Balthamama; þú ert ungu og uppræm andi mætur. Nú er
 þú spurningin þessi:

"Viltu vera með mér eða í móti mér?"

Ég held, að það sé alveg óþarft fyrir þig eða öðra, að hafa nikk
 áhyggjur af afskiftum mínum af málfrum yðrum, en ef
 ég á að svara spurningunni þinni, get ég sagt þér það í ein-
 skifti fyrir allt, að ég vil vera með hverju góðu málfrum og
 stýðju það eftir megin og þá meini, sem að þeim vinnu, en
 í móti áttu þú sem ég tel mætur fara og reyna að aftr
 minn frá þú að vinnu að þeim."

Vand Gudm. þá ríður, en stíllti sig þó vel, þó fullur vori orðum,
og sagði:

Þetta er elti nóg! þú veður annaðhvort að ljúga því og því
að þú sért méd mér í öllu, eða á móti mér. Því, ef þú
klyst þann kvotinn, að vera með mér, þú skaltu mega kenda
því á, að ég er með þér, hvad svo sem þú gerir eða wilt láta
gera, en verdir þú á móti mér, þó ekki sé nema í smá-
vopilegum atvönum, skaltu eiga von á því að ég beinlínis
ofsetti þig allt af og í öllu, hversu gott málefni sem þú
þyrstir vera að vinna fyrir. Annaðhvort með mér eða móti mér!

„Þá skilur okkur“, sagði ég, og átla mér að standa við það
sem ég sagði: Méd þér í öllu góðum, en móti þér í öllum illum!

Tóð þannu mí líti að serra mig og erfa með því að telja upps
allt sath og ósath sem hann þóthist víta um föðum minn og
vrodur og aðra nánuustu atkunnja. En þóger ég lét þetta engin
áhrif á mig fá, stóð Gudm. upp, óð að mér og tóð að berjja mig framman
í andlitid, en ég vandi mig fyrir meiditum of þarsmíd þaus.

Þessi ólæti þaus andur tóð Gudm. nokkru síðar og spar það þó
með föfum og bardi með höndumum. En svo kom eitthvoad það
fyrir, að Gudm. vand að ganga úp. Hann lauk því upps og gleyndi
að aflasa og faka lyphitum úr stéranni. Væst er hann óð að
mér, tóð ég hópi heudi í vanga stögg þaus vinstri megin og
skellti þannu á vinstri kled niður í gólfid, en þeim megin
hafði viðbein þaus brotnað. Þóger Gudm. lá þannig í gólfum,

estki í lagi og leitadi dýra, en heyrði nú líd ogurlog og
címátleg hljóð og veini: og ís fór út

"Þrotium! Þrotium! Þrotium!"

Hljóps og síðan sem fótur fogaðna heims til mín, losaði húðin
og háttadi niður í ríum.

Þósta dag hittu íg Eudrunud í götu og sagði hann þá:
"Góðum daginn þér! Þakka þér fyrir síðast!"

— Sem áttur fór, hafði fall Eudrunudar ekki orðið honum í
meini.

Árið 1897, vann Eudm. Tóleipsson mig í óþellogu að þeir, að íg
yrdi Kosium í hreppsmálefud, ásamt þeim, Jóni Harmissyni, Þor-
kelli Heinsyni, Þorbéli Þorbelsyni frá Öseyrarnesi og Þorsteini
Þorþilssyni. Voru þetta allt matir menn og tínu þessu til allra
samvinnu. Þá lá fyrir að skipta Stokkseyrarhreppi í tvö
hreppsfélag, en hreppsmenndar oddvitar höfðu þeir veid hve
eftir annan, Einar gauti Jónsson ("Gogari") og sein Ólafur
Helgason og þótt þeir, hve nú sig, vöru tínu matir
menn, sem ekki vildu vanna sitt veta, var fjárreida þeir
í megnun Ólafi, meðfram vognu og öflýndis þeirra og góðmennsta
Hreppnum var skipt þannig, að 2/3 hlutar leutu í Stokkseyr-
hreppi, en 1/3 í Eyurbakka. Talsmáttin voru traussá.

Vi var þad í hreppsfundi haustíð 1897 var íg fram til hve
nú þad, að gjaldkeri hreppssins, sem þá var Þorðleinn

Þorvaldsson, fengi boðnum fyrir stöf sín, og þu fwi að vera á-
 lagd í hreppsþjóðnum, fs. í. m. greiddum frá áðsum hrepps-
 um, til kynna fjárveitingar úr hreppsþjóði við þomandi hreppnum
 o.s. fró. Þetta var samþykkt með miklum meiri hluta.

Samt sem áður fann Gudm. Lólaifsson til þess að vskja
 meyna óainsoju meðal hreppsþjóða og safnaði undirskrift-
 um þeirra undir þírústjál á hendur mér til systunefundar.

Á sunnardaginn fyrsta 1898 kom ég, ásamt þeim P. Pielster
 og séri Ólafi Helgasoni úr Reykjavíkum ferð. Höfðum við
 verið um vitunina í því ferðalagi og fengum of þóð mál
 að sumari. Urdum að vada húsdrjúpan sýðinu á undan
 hestunum yfir alla Helliðskíði, enda vorum við 7 Kl. tína
 yfir heidina. Þegar ég kom úr þeirri ferð, sá ég árangrimm og
 idju Gudm. meðan ég var fjáruvandi: Undirskriftarstjál til
 systunefundarinnar, sem fjá sat sýðunfund í býarbálka, og
 voru 77 hreppsþjáar undirskriftaðir þessu komu, allir góðir
 vinnu minni - nema Gudm. sjálfur, er einnig hefði undirritad- og
 flesta einmitt þeir, sem greitt höfðu athóð: með þessu
 um haustid og mi var sýðunefundin að rads málid. Ekki
 lét ég þetta fá svo mikil á mig, að ég faldid við neinum manni
 í sýðunefundinni, heldur lét ég úrskurðar komar, sem
 var á þá leid, að hún hefði kannsakad málid og fengid rogar
 sammanir fyrir því, að þetta atvridi m. a. hefði verið sam-
 þykkt með rogun mér hluta hreppsþjáa í almennum

142
Hreppsfundu minn hantid og senn löjlega hafði verið
lodað og því löjnetur, enda fullleggi lögð - og enda vel
viðeigandi og nauðgjulögð - að taka sléka ákveordum.
Korann var því dómur dandi og óværlu. En þetta varð fró
þess, að ég ásetti mér að losna senn fyrir frá oddvita
minnu, senn síðar minn sagt verða.

Ég ræfðir mig því oft við Sig. systlun. Ólafsson minn þad, með
hvada móti ég gæti losnað úr nefndinni. Hann taldi allt
merkis í því, og sagði að ég gæti ekki losnað nema með því móti
ég flýtti í kortu úr hreppinum. Þar við sat all lengi minn
en ég lét það óþarft í ljósi við nefndarmenn minna og aðra,
ég þóttu mér að losna úr nefndinni þvæð senn þad kostnað
og vissu menn því, að þetta var alvara mín og þóttu þess
mig að því, að ég létu ekki sitja við orðin form og mi þess
þess. Þessu að verða mér virðilegur, m. a. með því, að tala
við mig, þvæð mér orð að tala við sig minn gæms hrepps mál o. s. j.
en ekki gæms mér að þeim vinalátum og vissu ekki hvað myndu.

Enn því ég á stúfuna við systlunum og þvæð hann líðsinis og
ráða til að losna úr nefndinni, en hann stóðstokur til þess
þess svare sinna við því. Eftirvið ég hann þá:

"Getur ekki hreppsnefndin sjálf veitt mér þessarleyfi, sam-
kvæmt 9. gr. laga 4. maí 1872?"

Systlunum að þessu á þessu á þessu laganna og sagt síðan:
"Já, þad getur nefndin, ef þessu hafði mér hlutan með yd."

Þessu svari varð ég leginn og fór nið til að ræða málið við hvern einstokkan með nefndarmannum mínum. Þóft mér svo að telja um fyrir þeim, að tveir þeirri, Jón Hauksson og Þórhell Hreinsson lofðu að samþykka það, en sögðu, að það vori ekki mér hlutinn og því veru lofoð þeirri til einstokis. Ég lét mér þetta veigja og boðaði tilhæppsnefndarfundar, lét greiða athvöðvinnu málið og féll það með 2 athvöðvum gegn 2. Þáttum eftir boðaði ég þá í fundi aftur og sagðist nið fóla málið nið að niðri, því að stöðan hefði breytt sig á 90t, en ég því að þeir munu hafa haldið að nið vori ég tóminn að fól þeirra manningu og þeim fjórum, en þeir vissu ekki hver það var, leyfðu þeir mér athvöðgreiðtu aftur og var þá úrslitnið samþykkt með 3: 2 athvöðvum, því nið greiddi ég sjálfur athvöðvinnu með því!

Þessu vörðum þeir sig ekki á. Þó ég því til systurmanns og sagði honum hvernið komið var og teldi hann það löngt í alla stöð. Síðan varð annar af þeim 2 er í móti voru með þessu, en ekki man ég nið, hver það var.

Ég var laus! Éni fétthist þetta og urðu ýmsir grannir við samnefndarmannum mínum, áðri ofundun mig og um áðri höfðu mér komu til systurnefndar. Ég sagði þeim, að einu vörð greiða 10 man. Þar til systurnefnd komi sanna og að systurmanns sjálfur teldi mig eiga fullan rétt á að losna, úr því að meðnefndarmannum mínum hefðu samþykkt það. Þaríð sagði.

Þú kalladi Gudm. L. Leifsson mig til sín og hafði átt við að
þetta að athuga, heldur þú fram á við mig:

1. Að ég lýsti þér yfir opinberlega, að ég hefði tekið hann
fyri eftir manni míni í nefndinni í stað árs sem eftir var
eða 2 (til vara): Að ég gefi úr auglýsingu eða mælingarbréf til
Allra Eyrolsþinga um það, að ég stövari í þú að þú
hann í nefndina, þegar hóid yrði í míni stöð.

Hvítla heimstu allt að þessum úr eltri; en sagði:

- "Fyrst og fremst er það ólöglegt, að ég afsali þér eða einum
áðrum í hendur starf, sem ég hefji látið af, og í áðurlag
muna ég síð af öllum málum með þér til þessa eða min
annars, þú þig einu á lit ég óþofastan til þessa
starfa eða nokkru þess, er almenningi má vera
til heilla. Mál með þér! Efri, aðri!"

Gudm. var - sjaldan þessu vanu - alveg á míni, en svo
veidur völd hann að hann bæði í bændi, stappadi í gólfu
og sagði:

- "Þú veigst einu eltri við hveru þú átt, þú Þásson, en þú
skalt ég veigja þér, að þessa skalt þig idro þó seina veru
og eiga mig á þóki fyrir bragðið." "

"Vertu mí eltri að þessum mannalátum, Gudm. munda;
ég, mig og rólegur, þú mátt gera hvað þú vilt, og öttast
eltri hótanir þínar og þer allri mína þenda fyrir þér
effirleidis sem hingað til." "

Éfthi þetta og á meðan ef var ein stóla laus úr nefndinni, skrifadi Þindur mér mikið bréf, eiginlega einlötunum vadal og vitlegum, sem ef hót ekkert marta á, og á ef eitthvæð offrið lei í förmu mínum einu.

Árið 1901, hinn 9. janúar létur svo Þindur skrifabréf, frá vinnu og venglamótunum í Reykjavíki "til P. Nielsens, hristóna míns, þar sem þess er, vinnu og venglamótunum" hans (O. P.) varu hann sterktlegu úr þvi að hafa mig og Kristján Jóhannesson legi leygur í þjónustu síni, og þess, að þeir hafi heyrð og samfært um að við hefðum áteyfileg nið (úlootij Samleji) við komu hans!!

Því sama leyti fimur Andreas Refolii bréf til sín, sem lá fyrir þvinnu á Þórossen í Kaupmannahöfu, frá einhverjum "Jóni Jónseni á Heiði", sem segist vera einn meðal stórtu mella-útdokkjananna hans í síni systur og hótan þvinnu, að hotta að vengla við hann fram veng og fá alla systlungr sína til þess, ef hann hafi atkær Kristján Jóhannesson leygur í þjónustu síni við vengum hans í Eygarbálki!

Refolii sendi bréfið til P. Nielsens til munnagrar, en gat þess um leið að það mundi vera eitthvæðsoo, hótalt" við þetta bréf, að hann (Refolii) gæti státt áttad sig í þvi.

Því E. Nielsen kom sjálf með bréfið til mín og var alveg þvinnu á ósvifni þess sem þetta hafi gjört, en gat ekki hugað sér neinum manni þar á Bakkannu, sem þetta

gjótt. Áradur sínu vori þó ein meira hressa og villi
 boenna bréfinu Strax.

"Nei," sagði ég, "lánið mér bréfið ofur litlu stund; ég stál
 sjána ykkur hvaðan það er uppreunnið!"

Ég þekkti að vísu ekki rithöndina, en þóttist þó kunna
 gæmu í, hvern ritad höfði, þó ótrúlega vori það ólíkt rit-
 hönd þess manns, er ég gæmadi.

Ég fór með bréfið upp í sparisjóð. Þótt þar fram tvö vör-
 bréf og sá, að sá, er bréfið hafði ritad, hafði ekki gótt sínu
 nöfn vel, því borti á vörbréfinum og þessu saurbladi
 voru t. d. þótt störfuð þótt (þ. e. með strogli yfir borti
 fé-in; þar sem r var, varþað á báðum stöðum ritad
 þannig og en ekki er (þ. e. "slaufan" náði niður fyrir lín-
 una og undir vörbréfinum stöð nafnið: "Sigurður Þóðars"
 Þ. Kellam villi ekkert láta gæra í þessu og sagði sem sagt
 var: Það er einungis til þess að þessi áhróður minn ykkur.
 Honu minna og heimili ^{minni} kemst í mital og verður þá P. Þó.
 til ádagju, en þið megið all þrúa mér, að ég legg engu
 trinað á þetta. Ég sé mi að Guðni. til þess notað þessu au myg-
 nig saklausan til þess, áhafverks og ég vil ekki gæra
 Guðni. frá ádagju, láta hann sjá á sta herra, að bréfið
 hafi komið fram". Síðan bræmði Kellam bréfið fyrir
 augunum á mér og var aldrei minni st í það framur.

Vid Mr. Jóhannesson vorum andvitað Kyrris; stöðum okkar og

og heimiliskennari hjá P. Kjelsen eftir sam áður.

Þóstu verkid var í sjómánu: Stokkseyri einu og vauk var, mældi þar salt, tók á máti fiski og lét úti vörur fyrir Refolli sverflau. Þegar niðir fiskadist og niðir var á 944, sendi P. Kjelsen Friðm. Oddgeirsson til mín síðari hluta dagsins, til þess að hjálpa mér við afgeridstema og var hann ávallt ríðandi. Sjálfur gekk í oft heim og var einn í ferð, þó stuggsýnt vori.

Einu sinni þegar Friðm. Oddgeirsson var hjá mér, sé í ad rípingur (Dalk) lafir við höfis hlid hans og segi: „Hvóð er þetta, eru þu með Dalk?“

Friðm. Oddgeirsson varð hennusa við og segi eftir nokkru þögn: „Já, og ég er með þetta líta.“ Hleypur hann þá til og notar í lóstinu sínu og d'ogur þar upp stammbeyssu.

„Hví eru þu með þetta, maður? Þóvudu ekki að fara hénna á milli óvopnaðu, eða hvóð? Þú, sem eru þó ríðandi!“

„Nei“ sagði hann, „það geri íg ekki hídau af og íg er að hugsa um að reita að fara hringid.“

„Hvóð er nú á seydi? Ertu hraddur? Við hvóð?“

Róts segi hann:

„Gj helpi mi í þrjú kvöld, þegar íg helpi þarid heim, ordid var við manni hjá Þætu, sem hefir klappid undan góðmunnur þar og beint ad mér, með eitthvóð í hendinni, líkath sol dátoteyssu, en hann hefir krotfid til Calra etc“

hórfað aftur á sama stað, nétt í því að hann verðinn
að mér og í gjörkud þyrti að hann hafi séð að ég var
annar maður en hann otladi að ég væri. Ég gortvöldi
kom hann svo norri mér, að ég held ég minnst þekkja hann,
ef ég sé hann í björtu!"

"Hvada vandvoda grilleru en þetta og vitleysi í þér",
sagði ég, "þú ert barn að reyna að hróta mig. Hvada man
heldvudu að þessi maður hafi viljad hitka?"

"Þú! og engan annan."

"Þú? - Þú stól ég ekki!"

"Já, ég otladi að sojja þér frá þessu áður en í þú
kveld, en þú sást doctinn áður en mig vardi. Ég er
viss um, að þessi maður, sem ég sá, var að svo aft eftir
þér."

"Svo aft eftir mér? Fjá hvers?"

"Já, þú veit ég ekki; semisloga til að hekkja þig eða
hróta, eða þá þú þér eitthvad íllt."

"Og hver heldvudu að maðurinn hafi verið?"

"Þessi maður frá Þudru á Háeyri!"

"Hvada kvöldvitleysi er þetta, síð var hann þú sjálfur
þú standi allir höndum og hver heldvudu að þú ad
fara austur að Fölnu til þess að hekkja mig?"

"Þú, Þudru var það ekki, en ég er viss um að þú ad var hann
Helgi Lújinnundarsen, sem er faugi á Háeyri mína, síðan

ham stól Þóðrórinnur ír vasa Þóðr. Lóðanis í Raugarðshúsi
 Hann var það áreiðanlega og hann hefur viljað hitkafeig
 í þessi þriðji kvöld. Eg var í eðr. Lóðni á hroddur í 908-
 kvöldi, frá þá kemur hann alveg að mér, en ég sló þá vel
 í gamla þarp og rínd allt hvoð af fóð. Þú skalt vera
 þrið ad fara þessa línd og ad vera einu í feid"

Vid þjóðrunn lóðis um stund og brant af svo uppi
 öðru munuðu efni, en gat þó ekki gleypt þessu.

Síðar samfretti ég, ad Helgi Lúðimundarsen hefði séð
 gangu eitthvert kvöldid austur hjá Steinþóðshöpi og
 ad sá, er vand hans var, hófi ofurt Þóðr. L. Þeifsson
 hvoð Helgi vori laus ad hann slappid ír fangelsinu.

Hafi þá Þóðr. L. Þeifsson orðid hverft við mig og sagt:

"Þú hefir séð hann þóðr! Helgi er lóð adur í míni nótt og
 dag og ég hefi alltaf lýðilinn á mér. Eg otta ad leiða þig
 ad fara mír ekki ad helja föllid þú me ad hann Helgi
 gangi laus. Þú gemir svo vel ad þeija me þetta, Katrín
 mín (þad var Katrín Þóðsdóttir í Steinþóð, sem föttist
 sjá Helga og þeikja hann).

Var svo eðrert á þetta munir af þannar og Helga
 ekki vart uppi frá þóðr þar á Baltharunum. Hann fétli sínu
 dóm o. s. fr. og hefi ég ekki heyrð hann nefndan síðan. Hann var
 glosfraligur ólámsmáður, ofhadur austan ír Raugarðshúsi.

130
Avering máður var Guðr. Lileifsson. Hann var háfr og frólegur, vel á sig
komin og laglegur að allri æðri en augumum og um binnu þeirri.
Án vísar var hann óarsitinn og mjögum velviljadar, en ind vinnu
hann svo, að óþarft er að lýsa hann með æðri en einu orði: Soarna
Hann var mjög viderflokkur og athyggull og hafði gott vit á sjó gvinu
en enginn athvadaformáður var hann og alls eðli hugáður, nema þessa
hann var ind vinnu. "Háeyrardrápi" Guðm. Björnssonar í Hlíðalandi
er þar stöð ein og argasta bull. P. P. hóði engum ferðum sjómanna:
Egrynabakki, hvótti 16. marz 1895 né endrarnar, en þessum dag 16. marz
var hann svo fullur, að hann barði menn í höf á leikhöfu með gadd-
fróðinni í þu og urðu menn í vandræðum með hann, ungr þeir gáfu
konuð honum á leidis heim, áður en flest skipin lentu. Öft bar ind,
að Guðm. "Kallari" háseta sína í blindófernum sjó, lét þá hór með
sig fram í öftr sundin, en þar létu þeir tráðir af hinum og réim í
land. Hann hló þá að þótt og fékkst eðli meiri um það. Guðm.
var að vinnu eðli vel gvinuðar máður, en þó öft hnyttim í
vinnu og þá eðli allþend kvæðis t. d. ind kvæmfólki. Allveg
var hann laus ind stáður og slúðursögur, en tóti þó öft vel
eftir því sem aðrir báim í hann og notfórði sér það síðar.
Guðm. var léttlyndur og spangsamur, allmentinn, en fór þó öft
með það án vísar, en af skaplega hégórnlegur ind vinnu og yfer-
gangs samur. Hann þóttist þá svo vitur og djúphyggin, að hann
hélt langar máður, sem enginn stíldi og allir brostu að. Öft
hinum mótstáða sjúnd, hafði hann öft í höfnumum og fleotir

minni landsetar hans hafa verið beinlínis k. o. d. l. v. við hann, enda
 lét hann margu fjérru grátt: Þét þá gangast undir fjungstu kvæði,
 höfðaði sífelth í þeim jarda-afgjöldum, lét þá vinna of og lengi á-
 laga hjá sér, áin kaupis og lóa í stöpsnum sínum, ella byggði hann
 þeim út. Vítanlopa var þetta argasta kvæðastýsla (Hverir). Gith
 var það sérstafel. sem ein komdi Þrotmund: það var lagaþekking
 hans, sem hann vítanlopa hafði eðli meiri en almennt gerist, en
 hann sí, að landsetar hans og aðrir frændur hans í þessum ofnum,
 og það notfardi hann sér út í ystu osar, enda hafði hann lag í
 því að koma sér vel við systurmannum um, sem lengi of var þar,
 þó engum fotti hann þó var með ni hann og motti segja margar
 sögur af því. Kvæðum svarir S. T. var, sótt af því, að oft hafi hann
 komið og lóin út af heimilinu, þó um nótt vori, og var svo einu tímanum
 og lét eins og víthaus mædur; áminns var hann alls eðli vöndur við
 konu sínu eða lóin. Þrosta minn hans voru þau, að hann drótt og að hann
 komið í hinni svo nefnda háeyrar-á, sem hann gjörði að engu,
 eins og þrotleifur gamli; lengdofaðir hans sí og sagt fyrir. Eðli
 er þessi ósmjúk mædur og ribballi orðum 82 árs að aldri, hefir oft
 lofid að lifa í síðari árinu og átt við best að stríða og má gera
 trád fyrir, að hann sjái ni, á gamals-aldri, að hann vardi hvortá
 viti lóin, hefirleiknum eða fé - sem hver um sig var, nozilopt
 til þess að hann geti gefi niht gagn - oðruvísi en vera átti
 eða hefirleif var fyrir hann og eðra. Samföring minn er sí, að hann
 hafi gjört óþarabætt, nihtid fjón, og allt af þáu góðu komið til leidar.

Þin líndis- og Gæssi-málin.

Vindryftin á stöndinni austur þar, eins og víðar, er óþarft að lýsa þá fláði allt út í bremsivini. Þeir, sem drukkta, þóttu, eins og mér, trúu um epiloga drangja, létu þá hafa þela upp á vasann; í hvert sinn er þeir fóru út af bonnum (t.d. Þorlangu sál. í Síðugöddum: Sonur þannur Þjarni sál. Þorvaldsson, födur Jakobs, sánn síðan varð lögm. egl. þjörn í Seattle og dó þar 1928-1929), enda varð Þjarni sínt a sonur þeirra hjóna, svo nítíu dryftjinnuðum, að það flýtti niðr lauda hans; hann og börn hans komu út í vassarvöl, þrátt fyrir það að Síðugöddahæimilið var með réttu talið eitt þá ríðasta heimili í sýslunni.

Fram að fótvegi-aldri var ég í fjöldadögum trúðs uppsviðnum og efnisdryftjinnu. Ált voru þetta að mér, eða minna lægti átt- og vin-veislu sem flestar enduðu með áflognum, rífseldi og ríðstunni; svo var og minn sunnar dagsveigluvar (á sunnandaginn fyrsta). Aldrei varð ég þó drukkinn, en 6. Okt. 1883 var ég einn á ferð af býarbálka, í mikilli rigningu og vatnsflóðum, vötn upp undir höndum og út úr drukkinn. Þvíd minn lá hjá Þor, en þar stóð þá brúðkaupsveigla minn og fronda, Sigrídar Þéinssonar frá Gljótkoti (drekkaði 25. mars 1891) og Margrétar Sigrídar dóttur frá Ketla. Sölinu (Stokkholmsgrasali, sem mér er í eydi. Vegna á siglunnarlags þess er ég þá var í, komi mér til hugar að fara heim að Þor, en af því hoo fullur ég var, komst ég í eygan og yfir Kálgardinum: Féll japann aftur fyrir mig og sloupaði síðan heim. Þaginn eftir frétti ég, að 3 at% "boðflennu" hefðu verið í veiglu þessari, þ. á. m. Þessi gamli, Söli-Þíó.

of Jóhann „Sólsteið“ bróðir hans. Hefdi ég kinnist yfir gæðum þá hefði ég þrýtt (!) þeimari hóps og veind talinu meðal annars boðflömsa þar. Eg hugsadi mér þá, að þetta skyldi elsti henda mig oftast.

Svo var það sunnudaginn 4. Okt. 1885, að Þjarni sál. bróðir minn stofnaði leindindisfélag með öðrum bróðrum og mötternum þórum ungum mönnum og nefndi hann það „Bróðrafélagið“. Það hafði kinnist til orða við Þjarna, að stofna Þood Tenglar skulu ántun þar, en Þjarni vildi sjá og heyra hvernig leindindi yndi telid þar eystra yfir höfuð og valdi hann þessa leið til þess. Félagið var stofnað þremur dag 11. 10-12 árdagis. Síðar um daginn, 11. 4, fóstun við svo allir stuðfestir Bróðrafélagsmenn út á Eyra-ösklu og stofnuðun þar annað félag með sama nafni. Eg var þjórnun fundaritari í báðum stöðum og veid að segja, að til þess kinnist ég elsti neitt; ég hef aldri kinnist í ömrum einu vandradi á öfu minni: Vissi elstir og stíldi elstir. Þatti mér gaman un, að sjá þetta fundargerðin (!)

Af Eyra-ösklu fundinum minnist ég þessa kvæms:

1. Þegar Sig. sál. Gírósson, sem síðar veid Róglubodi hélt tóðu sína, minnst hann á hvo veind vori óhált heilsu manna o.s.fv.

Stof Þjórnun þá eypt of sagt m. a.:

„Þá að þú eltid á yllun dultu, þá þarfur un elsti andiloya að elti á öðrum dr...!“

april 1922

2. Var tóðu sín, en Jónius sál. bróðir minn (d. 12. þ. m.) hélt þar „frammi fyrir öðru ráðinu“. Svo málstun var hann og svo samfundandi tóða hans, að til þess var telid þá og leugi á öftir og

Sagði: „Eldra roðu hefi ég aldrei heyrt, þágu vel elski of minni
 lóðra manna. Sá getur mér svarað fyrir sig vadi.“

Þessari roðu held ég ársíðanlega að megi þakka það, að þarna gengi
 fjöldi margir í félögum og undir margir þeirra tæptu bændindismann
 alla afi upp frá því. En þetta því undarlega, að þar, í Eggarabakki
 mátti svo sjá, að hver mannes dýrðli þrammivinnu, yngri sem eldri
 að þrammivinnu vori þar dafogur dýrðlegru síns og mjálfa eða kaffi.

4. d. sunnan, 13. júní (á hvíta sunnudag) 1886 voru síðan stofnir
 P. T. stúkur í hvoorum stað, Rukkhuvon nr. 20. í St. og Eggarabakki nr. 7
 Eggarabakki. Vadi ég sitari hinna þrenufudna og síðan de. T. um
 stó eidi, eftir að Þjarni sál. bróðis minn d. 24. febr. 1887.

Þessi þá minni of þau sál. (d. 20. marz 1914, 84 ára að aldri) í stúkum og
 forði þau höfðu fyrir því, þil þóki“ sínu, er þinu var svarað, þu erj á þess
 setli, að þinu á fullvörðnis. aldri þori, að gangu í félög“. Ef þrenninn
 minni sjá mig í fundum hjá sér, minni þad þá á stýldu þá, er þu
 kafa undir þrenninn gagnaþar P. T. höfnum og þinu um loka þrenninn
 þinnar hér, Þjarni sál. bróður síns. Eg veit að ég get stýrt gagna
 þess að á þu leggi, er meðan þeir vita mig undir sér og að ég hefi
 sama mál í huga sem þeir, um þu þu elski þu þu frá því og
 þetta gagna þil ég nojilegt frá minni hendi.“ Á þessa þeidi þessi
 þinu og þinu þeidi þetta gagna: þu þu oft voru vid að huga um
 að leggja árar í bát og hotta vid atl þad stóð, sam vid þá þóttu
 eiga í vid sun dýrlyndi, flóða a drátt, lítilsvörðingun utan höfnum
 o. m. fl. - þá gátu vid elski hotta, meðan minni of þar nauð vid

Hinn var oftur svo góð móðir, svo áhugasöm fyrir öllum göðum framfarissum, svo mælt, trúnd og góð kona, að elsti gafi henni til mála að gera henni slútt í mati. Að binduðid elsti léid undir loki að Þjáarna. Látnum, en áreiðanlega henni að halda í Hinn mætti í hvarjum fundi, taladi í öðrum hjark, lagdi mög góð ráð til og sagdi: „Staðlid ávatt fast samau þegar mun goth málefni er að ræða, þó vinnum elskent ílt í yföllum!“

Þíðan vorum við allir bindin dís meum og fjöldi annara er með öðrum voru í fyrstu.

Hid fyrsta sam utanfélagsmeum fethu fingur sínar úti, var það, að við höldum fundi fyrir lotuðum dýrum; með fjöldum fyrir fluggum og leyfðum eigum óvirkandi aðgang. Þeir sögdu: „Já, já, það er svo sam andvitað hvað verið er að hafa að þarna minni líja þeim, strákum og stéljum samau, fyrst byrgt er fyrir fluggana.“ Þeir létu helvítid framferdi! Það er ein og sagt er um Fómírarsfélagid og annan slíkan ódóðisfélags skap að þarna!

Á þessa leid og þaðan af verri tölunum meim, en að þeim stýldu líkja því við Fómírarsfélagid - sam vitanlega þá er ein engir þetta meitt til í þeim hinni hér í landi - mun hafa komið af því, að sagt var um það félag í yngdum mínum, að þeir félagsmeum sam óvirkandi leyndarmál Fómírarsfélagisins, vör. Lofar laust drögum! Þeir vöru látnis milli þélla í hús og fjéljurnar svo látnar ferystra svo að þeim að þeim sýningju!“ Hér hafi verið sagt um Odd-Fellum félagid. Þinnim (Jónas frá Hriflu) hafi sagt um það, að það vör „erlent leyvifélag“; það er að vísu sath, en vitanlega átti það

skili að vera til þess að aukna álit manna á þús, heldur hún gæ-
stod á: þann átti að stílla það svo að það væri „erlent köp, félag
lítil af „Swarta höndin“ eða „Klu-Klu“ félagid og ömmur skk.

Eg hefði átt því líni að fagna að verða en vera ein meðlimur
öllum þessum þessum félagjum (P.F., Frimurars- og Odd-Fellow fé-
lag og sögja það eitt um þau, að þau eru hvert öðru tetta og gófugur,
sem enginn sviðs ein fimm anlog í frá hálfu félaganna eða rögnorm
sjálfra; þitt er annað, að þar er - einu í öllum öðrum félagjum,
i. m. sjálfu mannfélagjum, Kírlíju félagjum o. fl. - „misojafn
sundur í mörgu fé“, en mér vitanlega hafa þessi félag enginn
manni og gægn gætt, heldur þvert á moti þess þeim ómetanlega bless-
göfugad margan, hjálpað mörgum og leitt ófótanlegan fjálda manna
af röngum vopi á réttan og heilduvorulegan vög, þessi þessa hennar
og annars. Þetta er hjartans samföring mín!

Þú mætti spyrja: „Hvada gægn hefurðu haft af þús að vera í þessum fé-
lagjum?“

Þessu má svara í tvöman hátt: Fjárhagslega sád og frá sjónarmídi
fyrirhafnar, óþæginda og yfirlitunar áhyggjur, hefur gægnid verið af-
gjörlega neisvott: þáttit út gjöld, fyrirhöfn óþæginda og áhyggjur, og
jákvæðu gægnid hefur verið margfalt, alveg ómetanlegt: Hafi þú
stíli orðid Good Friday, hefur þú áreiðanlega orðid dýrþjú madur,
en skaplyndi mínú varið. Eg hefði stílt eftir mörgu góða vitleitni man-
til að hjálpa ^{öðrum} og öllum félagjum hafa þess mér ómetanleg undley-
gæði, sem stíli er unnt að meta til þessinga né virða til fjár.

A þýjársdag 1899. gælti ég í G. T. skólinum „Þýjársdagurinn“ í Eyra-arkabelli, sem stofund var þann dag. Frá árinum 1890 til ársins 1902, að ég flectti til Rósjáarvæðis, hélt ég úti 3 skrifundum bláðnum, tveim einloknum, þriðju skrifundum í Fölnarkirkju; sendi ég annað einlok úr þessu Árnass-
 sýslu, en hitt las ég úr þessu í G. T. skólinum og lét þessu ganga manna í milli um Betlunum. Þann erinn minn floost línd, en í þessu skrifundum margir bættu mér sýslum og er frá þessu sagt áður. Þegar ég svo kom hingad til Rósjáarvæðis, gælti ég í skólinum Verðandi nr. 9. og er ég í heimi um þótt ekki hefði ég sátt fundi og tíð gefid mig við beindindismálinu mí á síðari árinu.

Þótt andbanningar synji mí G. T. skólinu lof fyrir það, hversu miklu góðu hinni hefði veid búið að koma til leidar áður en bannlögin voru sett og þótt þeir mí fyrir ávælti hefði veid starfi hennar til ymktu, þá þótti ég að stadhafa, að alla þá tíð, sem Róslan hefði starfad hér á landi, hefði þessir menn — sem mí eru margir líndir — alla tíð veid mögnustu fjandmenn hennar og alls beindindis: Í fyrstu drögn þeir elár að henni, létills vörðu hana og reyndu allt hváð þeir gátu til þess að draga úr starfsenri hennar og áhrifunum. Margir þeirra gegnu beindinis í Róslunni til þess eins að sviðja hana; margir þeirra lugu beindinis úr óþróði í einstaka meðlinni hennar, t. d.: Sigurð sál. Gírkosson, er þeir sögðu mí, að komi-
 not ekki undan honum fyrir áleitni hans á þá meðad fá til þessu vinnu, hann vóri fráfatadlega drukkinn í Róslubodum —

4. Studdu þeir og Þ. T. að því, að Sjávarvinnunni var hl reypt inn í landid og að vinnubuggunin gaus upp í stjólisþeirra þá þegar en þau voru hrossin?

Eg segi nei og aftur nei!

Sannleikurinn er sá, að bindindisvænum og Templarar tóðu gogn öllum þessu eftir mætti og að bindindis- og barn-feridur ótrúdarst lóði leypt og ljótt svo að bannlögnum alla tíð, að þau fengu elski að vera við lýdi- senn elsk - einn einasta dag. Mía þar benda á margt er sýnir að svo var og er:

1. Stíð á fyrirlitna (sorp). Blað þeirra Fuglifer, senn staklega minni höndum Gunnars Egilsens, senn ég er samfordur min, að stál stórritarabréfinn froga og virti þad í heimildarleysi, með viðeigandi lítillindingar-ordum min höfund þess (D: mig) og Regluma og málum hennar. Á líku línd forst Benedikt Sveins sýni meðan hann var ritstjóri Bladsins. Hóad hennu fyrra viðvitur, hafdi þad sýni áhrif á mig: Eg virti þad einstíð; en að Gunnar Egilsen vart svo stáann lífer, var áreid aukegu elski þvi að henna, að hann vort bindindis mædur. Hóad Benedikt Sveins sýni við vitur, vit ég get þess, að elski þotti mér ósæmlegr að hann vort alþingismædur eini í dag, ef hann hafdi veid mér í höfundarmædur á vinnu hann var og er og elski get ég hugsad mér, að hann hafdi þá veid jafn oft og idrilegr út í drubkainu í forseta stóli meðri deildar Alþingis og hann var á eða í fjólmænum félagsstap með allra annars þu

dygðisjunkturum Þessjuvíkurbojar, s. d. Magnús; Storms-ritstjóri
 Sölu-Póendi, Magnús; Erlendu sýni, Ávin og Frá Höfðahólum
 o. fl. o. fl. sléðnum vesalingnum; á góðum úti sást hann sjálf
 að í fylgd með aðrum og frá jafnan hjá varðveisumum í lýff-
 fullingnum og sléðnum viðulegum stöðnum, sem semislega
 hafa frá þótt boð hafa ferðeta. Alþingis í Stærðinga.

Var þetta hornmulef hlutskipti sléðs ágóðismanns, sem Þor-
 Sveinsson var og er, en þannig lét mi Þatrus hann og launati
 honum góða(?) ritstjóri Luzólfs. Þóru máli var að gegna um
 Gunnar Bjólsen: Hann var að vísu hvortli ílmenni ná fantur,
 heldur margt vel gefid, en unggóðisháttus hann, stórbrotuð þess
 og fylgi við sér níðlu verni mann, noðdir við einn af þáverandi
 ritstjóri borgara bojarinn, kom honum til þess að gjöra toemk-
 einu: að svi virða góðustu málefni og að eyðiloggja sjálfan sig og
 hild góða heimili sitt, komu og börn, með látlaussum dygðisjunkturum,
 sem semislega hefði stutt nið og og flýtt fyrir himnum viðvöndu og
 bráða dæða hans í boða aldir. En er það ekki svo, um fjölda
 margar góðro dængja, fyr og áid ar, hær og annar stöðar?

Ög i nyo betri östo sléðnum mönnum til handa, en þessa, sem
 kristur sjálfur bad övissum sínum og afsólaas mönnum til
 handa:

„Fadur! Fyrir þessum, þeir þeir vita ekki hvað þeir gjöra.“

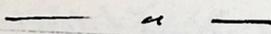
Allar þær ofstöðin er bændindi og þannu hefði orðid fyrir í þessum
 sínu sem sig hefði fylgd með þessum máli, en undan teknings

lífid minnar undan sífjinnu hinnu "haldri" manna og und lífdi haldid af þeim, en
 eldi alþýðumanna. Þóðal hinna fyrstfudu, þ. á. m. í gussa lokna, eru þó nokkrar
 undanfæriningar, og mja þar til nefna Sam. Þjarnhjóðinnur, Olaf Þorsteinur sonur, son
 S. Hjaltalín, Haldur Hárisen, Þóð Sveinsson og másthe flóinn; aftur í móti er eldi
 hógt að undansteilja sumu aðra lokna, jafuvel þó bindrið lismenn öku að
 höfta, svo sem Þóð J. Þoroddsen Þóðm. Hannesson, Magna Magnus o. m. fleiri.

Það er þó þessir menn ásamt vðrum "haldri mömmu", sem einir eru
 ábyrgðina í því - in solidum - hværri; þannlögjin hafa reynt: þeirir eru
 stýlda til að gefa þjóðinni kost á að reyna lögjin, en í stað þess ómáttuð
 þeirir svo að þeim, að þau hafa í raun og veru aldrei verið við líði, eldi
 einn öng. Þannlögjin hafa þar af líðandi reynt eftir þeirri aðbúð, sem þau
 hafa átt við að lúta frá hálfu þessara manna, eins og þeir voruðu í rýfshöfti
 og einn og þeir óhlundist til. Þeir áttu, stóðu sinnar vagna, að gefa þeirri og þjó
 umi að þau voru í höndi haldri, það var stýlda þessara manna og þjóðin var
 það framt til þeirri, en það var sammarlega óframt og í íg og ádrin bindindis-
 og þannlögjin söft í því, að hafa nokkurntíma beind naítt framt til sléttu
 manna í þessum efnum, en þó sérstaklega í því, að hafa eldi þess
 að þannlögjin voru feld úr gildi sama daginn sem Spána: vissumum
 var veitt yfir landid.

Það líkt með þetta telssada barn eins og það, að hláðinn só öflugur
 þannmargardur min stíkt og goth land til þess að verja gráðugum úlfum
 að komast inn fyrir gíndingnum til að drepa þé það er þar í fríð, til loft
 að vera, en svo komur jafuvel eiganði lands, og þeir ádr og lokur
 lúta til stíkt hlid í gíndingnum, svo úlfarnir geti farið óhindraðir

min í fjárhöfslum og dröpsid fíð í hrossum. Síðan er þeim samþjód-
 kafa kladdid eða séð um að hún var gjóð. Kennist um að hún sé ekki ein-
 óngl, heldur til stórskada. Slíkt er samgíngi barnfónda og kóti fjárhú-
 þessu máli. En „soona eru öll þín verk, Ánni!“ sagði hearlum, þá
 stladi Ánni að þota selsius, svo hann ekki slyppi, en Ánni var svo
 klaufskur að nissa selsius.



24. apr. 1932

Jón Malmsson

Þótt mið séu hartuð 50 ár líðin síðan sá atkvæðun værd, er einn mest aðeig
 hefðhaft í lífi mínu, sam sé sá, að 24. Febrúar 1887, dr. eilífur þeir Þáll Þósson, fadir
 minn, Bjarni Pálsson, bróðir minn, Sigurður júlíusson og Guðmundur söðlasníður og
 organisti frá Auður - málhóttum, en við vorum systkyns synir og ostuvinir góðir,
 svo og Halldór Heiðsson frá Hjalmbalts holti og Halldór Ólafsson frá Þór, - þá vil ég
 eigi láta af mína enda svo, að ég elði minniót þeirra að notkun og lýsi því
 hverjig þessi orðloji atkvæðun værd og að dragumsláttum að þóttum.

Ég fór in foreldris húsum í útskrifunardag, 14. maí 1885, vinnuendur til
 Bjarns bróðurs míns. Hann var þá í 20. ári, hraustur vel og ótull til vinnu.

Bjarni var organisti við Stofuþýttur kirkju, Kennari við barna skólann og
 frómuður alls hins bofs, meðal annars Stofuandi, Þráðarfélagis ins, 4.

Oktober 1885, en síðan værd að P. T. stúku (Rúðuvon nr. 20) 13. júní 1886.

Að hvarju kvöldi, í vetrinum, söfnumst allir þetta þar í þessum og í grund
 í barna skólann, til söng og þinga, til að hlýða í fróðandi og uppstjórnar
 lestra Bjarna, frá 11. 4-7 og til að ofa og leiða þinn leiðir, en
 hann hafði samd: „Gitt kvöld: Klúbbum“, sam off var leiddi leiddi
 í St. og Gyfari. við mikla aðsókn 1885 til 1887, „Lundurinn að Dimbi“, (var
 aldrei leiddi opinberlega né heldur, „Eftirunnar dýgurinn“ o. fl. Allir voru
 leiddi þessir bráðskemtilögir, fjórðir og fjórðir. En Bjarni mátti
 sojja, að hann væri hleður alls fagnadar, með afbríðum góðum haldnum
 og svo skemtilögur í allri framséðum, að ég minniót eldi að lafa séð
 að heyrta annan einn. Hann var framséður í öllu góðu og hafði
 um ar tilfæringer, fyrir því sem fagnat var, gott og gólegt, enda var
 hann, þótt ungur væri, fjórðurinn þar eytra og víðar.

Sumundaginn 20. febr. 1887, lést Bjarni í síðasta sinni í orjelid í St. Kirkju og valdi hann jafnan sálmann sjálfur og útgöngu sálmanns hann var þá nr. 97; sálmot. : "Það er svo oft í dauðans stugga dótum" Þetta þetta ein kemisloft val síðar, en hann var fallinn frá og orði sr. Vell. Þriem erfilyóð sín eftir hann; enda þesse sálms og með sama lagi.

Þetta leyti var mikil snjóballid og mest útgöngu snjógunnu og brodi mikill. 23. febr., er í Korni frá gegningum, sátu þeir allir 4, en með Bjarna drubluendum, inni í laudstofu og sungu sálma, en Bjarni söng og spilaði með. Fæðir minn var sá 6. en var þá vitanlega heims í Sali um kvöldid. Hásetar Bjarna komu flúi í veind þetta kvöld og kvöldid áður; þeir svöfnu í ~~þessum~~ í þessum

Þeir þingnu þ. 24. febr. Kom fæðir minn og sagði: "Gj gælt þingid í eltri sé útlit fyrir gjóvæður í dag, þvi hann er ein rotswass í norð og útlitid síður en svo fall oft. Við fæðir þvi eltri laup í gjóvæður í dag enda hafi þu að þessu, en Korni í gott kvöld, orðid veitir í roft

Bjarni sagði við mig: Það vor þess, að þvi fæðir, Jóni minn, vortur að Stokks og þi þormanns þvins og vorir þess vid handina, of þa hefti á stóðu þi að róa, Gj var að vísu þvins að tala um þá vid hann (D: Adolf) að þvi xévi með okkur í dag, en þegar soona stæ :; að gjóvæður-útlitid er eltri gott og að soona margir eru veitir þjá okkur, en miginn þið þi þess fyrir okkur, að róa í dag.

Gj var nfl. stéfnadinn háseti þjá Adolf, sem mi okladi að þvins þi þvins þi þvins, of þa steyldi vanta manni. Þvins, sem Bjarni sá að verða með þessu, var þið var alveg nift og átti fæðir okkur.

- Eftir vestur ad Stokkseyri. Adólf bjóst við ad lojja ummi
 vestr og loftum við því til ad „moka upp skipid“, sem var
 felt af snjó; þessu höfðum við lokið um kl. 8½ og var þá verð
 svo, ad vel fjóttí fjórtí, tóti vegna vindar og brins, ad róa. En er við
 höfðum sett niður skipid, tótið farangur út í þad y vorum ad smia
 við í Blöndu, voru öll þau skip rúin, er við gátum brútt við
 ad koma þessum dag, en þá sjá um við, ad bátur er settur niður
 afan fyrir sjógarð - því öll skip og bátar höfðu til þessa verið
 fyrir ofangardum - og stildum við ekkert í því, hoda bátur
 þetta góti verid. Lofti kom of þur saman um, ad Þjarni hefti
 felið 6-manna far lodur minn (Pálhauv) og hefti nið munnad
^{gáttu}
 út nið þessu hásetum, sem kommið voru og ekkert voru
 veitir. Sí vand g rannir á, enda hafði einn af hásetum Þjarna
 komið um náttúra, Arni Þunálfsen, en svo seint, ad hann náfladi
 sig í Fragarði um kvöldid, svo fadur minn vissi ekkert um hann, þó
 er hann kom til hús á sjóbúðina um morguninn. Arni kom því
 ekkert ad sj var fannur ad heiman, verid batnað og er þó nið þessu.
 Sjóverid var slent: stordan of ekkert inngur og úr lofti öðrum ad brinna.
 Öll skip sem koma, komuð um úr sundnum nema 3. Þad voru
 þeir Einar Jónsson frá Alfarminni, Magnús Þorleifsson frá Kolo-
 holtshelli og Þjarni. Þeir lögduð allir við sundid (láu til laga),
 en svo of brinnadi, ad enginn þeirra freyti sér til ad lojja á
 sundid, né heldur neinn, er ad var kominn, ad fara út til
 þeirra og manni af vel ad Jón sál. Þunsson og Jónni sál. Þradir

vorri hvarð eftir annað kommið í fremsta hlunn með að regna
 að fara út fyrir g. bjarga þeir, en þá sást úr landi, að minsta
 skipið (bátur Þjanna) lagði frá til norðurlindinga í Þorlákshöf
 og þótti mönnum þá líklegt að þar mætti lenda. Þjanni hafði
 eltri segt á bátunum (þau voru eltri í vor- og hausti bátunum) og
 undir þeir fóru að róa flakstakellum og miðjum hlíðarvind alls
 leidd til Þorlákshafnar. Hin skipin tvö lagdu nokkurn eina
 af stað og sigldu til Þorlákshafnar. Foru þau borti fram hjá
 bati Þjanna, en hann var framundan Eyra-bakkan og lesta
 við sömulega landtöku í Höfninni um daginn, en þá var
 bátur Þjanna enn lengst frá undan Flvosárósi.

Eftir þessu vildi til, að Jon í Hlíðaranda, föður bróðis minns, sem var
 einn hinn áráðnasti og dýrlyasti formaðurinn í Höfninni, var þennan
 heim til sín, áður en 2 skipin að austan lenda og hafði þeir engar
 spurnir haft af því að nokkurn vori von þar að austan af því
 heldur eltri, að Þjanni væri að berjast á seglalausnum bati
 í illindri því en nú var komið og stöðvinnu. Annars hefði hann
 eltri fund þeim og á eina auga rognuð að iþa út skipi sínu í
 móti þeim.

Þú komst bati Þjanni í bati sínum og var sýni lof þeim er
 sá, að allir í bátunum voru orðnir dauðsþiggjafir, þótti smátt
 þeirra höfðn aldrei fyrir á sjó komið, svo sátt þaðal-halkabridu
 og enginn þeirra fullhæðaradur sjórnadur, nema Ladi minn
 (54 ára) Þjanni (29 ára) og Arni Þunálffson réinl. Loftþing.

Þjarni kom að vorduvörðum, lagdiót mun stund til laga og er
 honum var bent á það in landi, að in vör freislandi að landi,
 lagdi hann í vörðum; en er batarinn var kominn inn fyrir Skaf
 of Flatastæ og myndavogu milli þeirra og Hellummar í landi, sem
 in var þaki in mornum, til að taka í móti þeim, - hvolfli
 batarinn! Eru vörri Hellummi var þetta, að ánni Þurialf vor
 ráði mun þótt Páll sál Guinssonar frá þesi, að ánni Þjarnadist.
 Hinni söt þóttust svo, að eldri þessi of þeim ségð sidan, nema
 eða Haldors batarinnar tali upp sidan og var; ieddá að Stokkseyri.

Þennan dag, 24. febr., frétlist vitauk. eldri er mun slysid, enda vand
 það að á lidinnu daga, mun tel. 2 og ómjulegt að komast yfir
 Þvesi þannu dag, vegna iðkenda og háarolds af vordri.
 Þaginn eftir voruðu allir á St. að þeim hefði öllum lengt
 vel. Fragnin mun þetta stórkostlega slys var því áfala augu
 þungu öllum þeim, er heydu og sáust þá margir fullbörðis
 man og góðvini þeirra er þóttust, jgmist halla séi upp að ein -
 hverjum húsvegunum ida gægu mun gæfurnar með höndum
 þyri augnum séi og allir grálandi.

Þetta þykir mástæ ótrúlegt, þar sem svo náðoninn máður sojir frá, en
 auginn þeirra, er til þetta og sem þetta þessa manna alla, munu vilja bera
 í móti því, enda mun þessa atvundar úda hafa veind gefid, sem inu hius
 soglegasta er úd hafði bænd þar tysta, má m. a. gæta þess, að St. Matth.
 Joheunsson, sem þá var prestur að Odda, mun hafa iðkifad ein hverjum
 vinnu sinna mun þetta slys og helid það fram, hvo niðil söfnum er var

„ad Bjarna frá Þóti.“ Og í fyrri mitt leyti, hefi, þótt málið sé steylt mér, ávallt haldið því fram, að ég get nummast hugað mér, að neitt tíðind er sjáta, já, þófuvel laundið alth, hafi eigi á einum lagi orðið fyrir þess ábataundugu áfelli sem því, að verða að jöf á þótt stölu mannavali sem því, er þarna vart of elski hvar sýtt að missa Bjarna. Nú fódur minn er ég aðeins sojja þad, að hann var vithumunur mædur fyrir hóglátteji framkomu, stöduplyndi og stillingun, ráðdeild og réttisyni í öllum þeim mörgu málum og stöfnum, er hann lét til sín taka, sem trímædur mædur þjóðfélagsins. í hreppstjórn, sveitar málafnum og mörgu öðru.



Nú há dagi til 25. febr. stóð ég í Hölluholi (sem þá var vestan um bæinn í St. og fjöldi manna annars til þess að gæta að, hvort eigi sé til sjóhrottu mannauma Kona heinn, en er við aðeins sáinn þótt manna Kona ríðandi vestan sandinn, þá s. Jón síl. Þjórnsson og Gudmúnd hreppstj. Tóleifs son, grunadi öðrum, að eitthvad vör eigi meðfaldur, en flattu þeir surjer freppina, sem hafi ósejjanleg áhrif á mig og aðra þá, að allis þessir 6 manni hefðu drukkileið í þóttlátrhöfn daginn áður: „Menn marg-spundri; „Eru þeir Páll á Seli og hann Bjarnis Þótt drukkilemadi?“ menn gótu nummast þóttad því.

Sér Jón Þjórnsson fór ávistar að Þóttu til að tilkynna lát Bjarna Margrætu eldri Hans og 4 sonum þeirra og 2 dótturum Bjarna, og Gudm. á Hárgni Kvædi mig til fylgdar sér að Syðraseli, til að tilkynna við þess minni lát manna hennar og fódur öðrum fróðra, sem þá voru um 6 á lífi af 12 börnum (9: 10 sonum og 2 dóturum. Er mér enn

í minni stöðfestu móður minnar og þau ódd er hún lét falla, er hún
 heyrði þeimau sorglega botstega: „Vendi guds vilji, ég vil tryggja mig
 niður hann, og fela honum mig og sonu mína“. Hinn gleppi ég heldur
 aldrei, hve Gudmundi föleifssonni föðr þad beinlínis ella, að flytja henni
 þessi tviindi, en hann sagdi: „Já, Margrét, þad föðr þad klaufalaga
 til þetta, nið hann þá þeim og hann Þjarna í Þotu í gðt, að þeir
 dræktu niðu í Höfninni og 4 manni aðrir“. Og get manniast líst þad,
 hve í hve þetta hafði á mig þá strax og síðar í móður minna, og elski
 get ég hve þad mér óheppilegri manni til þess að flytja henni þessi
 tviindi, en Gudm. föleifsson, sem í hann og verra hafði óvalt óeind
 óvinnu þeirra Þjarna og föður míns, end viltist mér hann þá
 - þott elski gæti hann - gráta þessum föðrum“ og síðar en ódd að
 honum vðri ógjefelt stæf þad er hann föðr að sér. Amars ótladi
 séri þad að fara nið honum að seli, eftir að hann vðri beininn að fara
 auðvæð að Þotu, en Gudm. vildi ótinnu fara einn og sagði að þeir
 mættu elski helja svo lengi, heldur vðri heppilegga að þeir stæftu
 sér“. Gudm. vði og föðr svo höndlega stæft þad, sem offer, sem hann
 vadi á. - Mörjnu sínum síðar, þad er vð Gudm. á þessum í bótum
 samau, regndi Gudm. að brýna mig nið þvó hvevni óþeidarlogis meum
 þeir fæðgar hefðu vðri; svo var þadur hans gróntelid í þeim. Ó-
 sökin síni ein, að þeir létu Gudm. aldrei kafa ell á hve á sig, né
 fá sig til fylgis í meim og sigt í þvó að afsalja sabbau meim, konur
 og bör. Þeir vörn á rindanlega heidvæðis og ráðvæðis meim, sem
 niðu trausts og virdingar allra gæðra manna. Þeir hvedalhattbræður

Sjúndur 20 ára og Sindm. 19 ára, voru framúrskarandi efni og gífurlegar. Hinn 2, Halldór Kræmsson og Halldór Álfsson, voru rímulaga höfugir, fíndiologir á sjúndrum og í allri framkvæmni.
(Mig minni er að hann hét Halldór, en ekki annað, þetta er síðast nefndi.)

— " —

Eg vandi svo organisti í Sk. að Þjarna látnu og manni í hversu best og ekki með það að gegna því starfi í fyrsta sinni 27. febr. og hefði mér senn þess hofs dalmi: „Þorunn kottur, Þorunn neyð“. Það séu þó var þá og að vanda, mig og hjartu og innihalds. Þetta vafur vafur Kennari úd þar á stólanum í Sk. og næstu 2 vafur, enda vinnu með Margrétar, stölu Þjarna, mig og flutti til býr að vanda og vafur organist þar einnig frá 1890, mig þólfur kott að séu organistastofun í Sk.

Forældrar mínir. Fæðir mínir var fæddur 3. Sept. 1832, en móðir mín
 16. Mars 1830. Þau voru þrjú börnin. Hann var framúrskarandi steltur
 maður, að gófum í orði og verki, framur fálátur við fyrstu kynningu, en þó
 harkleis og gláður í viðmóti og ræðum, en maður þórn að tala við hann;
 ég sé hann aldrei ríðast, en þringt varð honum indri fyrir, en á hann
 var ráðið að ós elyn, sem sjaldan var, nema þ. af drubblinum mín-
 um. Var þá varja hans að hlíða sér hjá þeim og þeim. Þótt hann,
 eins og aðrir á þeim tímum, reytti vinnu, var það aldrei meira en svo,
 að hann varð góðgláður og lífandi þá svo yfir komum, að hann varð
 brosthyr á brá. Eina breytingin á honum við vinnu og þá einlunum
 í brúðkaupsveisluum, þá hann var oftast svarvænndur og frammi-
 stöðumáður, var sú, að hann fór að fara til söngs og gleði, sem hann
 lét afskiptslausa á milli og á þess að stífla sig yfir við þá, og
 allar gamlar eigu þotnar út í vind. Annars var hann að stífla-
 fari fremur þringlyndur og hugaði milli; ég held helst um
 lífðar málin, en hann var svo dulur í stífla, að ég er viss
 um, að hann taladi aldrei um þau við aðra. Hann var hvarfi
 þejjorn né niðkur, en að gófum og niðj nátturum í við stíflum
 og svo tryggur vinna þeirra, en hann bath vinnu eid, brótt þeim
 vinnu hans aldrei. Þótt hann vðri lagður í lofti og háltafró
 þá hann var barn í 3. ári, var hann vðringur til vinnu og vilði
 láta aðra vinna verki sín trúlega; svo ávabur var hann gæd-
 setum við vinnu alla og aflabrojd, að hann vabnadi ávalt 14.5
 að morgni og fór sjálfur til einhverra stæfja, en þess að ónæð.

Þú hefur verið fenginn að njóta heimar, en þú ert aðalst. 20. marz 1914,
 84 ára að aldri. Heimilistífið í Syðraseli var fyrirmynd: Saklaus gleði,
 sífellt störf því og áðrum til haitto, roplubundid, en þó óþvingad,
 trúskelid soo, að ávalt fóru allir til Kirkju, sem að heiman máttu
 fara yf húslestur ar idkadir í öllum sumudögum árið umkring,
 því einhver vand ávalt að syngja og "lessa" og í hverjum einasta
 lagi frá hvarstúttum til holtasunnun, vörn húslestur ar mu hön d
 hafdi. Á sumudögum sungu foreldrar mínir "göndulögin" og af
 Drallarömmum og einn í míd vikudögum alla löstuna. Það er minn
 las, en þau ein sungu, enda vildum við eldi - því mídur - lora
 da syngja "göndulögin". Aðra daga, allan þennan tína, var ég
 offast þöroingvarinn, en Jon bróðir minn las; mátti ég þá fella
 in alla þá sálma, sem ég þóttist "elasturum lögin við", en ég
 vadd að stelfo minn erin við þau, soo að kaflannum loka minn (Hug-
 veljnu, fæðingur - Passin - sálmurum og Sigurjádunum loka minn)
 vori Endur. sál - Þorjélsson, ^{meður} fæðingur bróðir minn, fenginn til að vers
 minn heyrir hjó okkur, vitan da hálfan mánuð, til þess eins, að hinda
 hökin "hjó mér í þessum efnum, þ. er, að syngja göndulögin" við
 alla þá sálma í flokkunum, sem ég hafði stelfad yfir yf eldi þótt
 kunnna lögin við, en þeir vörur stundum mærgis yf var lēti minni
 da undanförfu stundum minn þetta heit. En eygan sátu mátti
 minna og eygan lóstur lótu mídur falla, neinn alvar sérstakar og óum -
 flýjandi var löstodur vori til þess. - Ég vil þetta þess, að þessi stanglæki
 heldi þú að hafi valdid þér, að ég þáfi. & því mérni þroju til að halda

Þessum góða síði áfram, sem lengur leidd og ój elktist mér, en
médan ég var á Sydraselli, til hvílu aldurs, vórd ég að halda þessum úd. ¹
mín sé ég, að þessi síður var bódi góður og gagnlegur fyrir allt mitt líf.
Þú sé ég eftir, að ég værdi elsti á "sálmalagjum góðum": "Óg værdi elsti
nema eitt: "Skapari stjarna, herra kveini", við sálmum, "Eiðt erku þess
Kóngur Mári", og fyrir þá sök kókst mér að bjarga þess frá glötu, með
þess að fá Pál Þóðfósson til að raddsetja þad, ofa og sýngja í Fríhúsi
mín í þessum sími í Forðud. lang. 1927 og ótal öftr síðan. Hefdi
ég ekki orðid til þess, en ég samfordur nú að loyð hefði glatast
alla tíð og svo þess mín um mög þinna. Þetta loyð þessum eigum,
sem ég lét þessa þad og gærdi ég mér þó mikil þess far nú að komast
eftir þess (foam að 1927) hvort notu þess þessum þess.

Já, þad var roplusemin, stóðfótan og á síðan loyð þessum, á samper-
min og einlogi þess og þessum í góðum almati og eilífri þessum,
sem einkeudi þetta ætíð þessum til mitt og þá sem þess þessum.

Til þess að geta nú eitt dæmi, sem sýni iðjusemi og dugnad móður
mínar vil ég geta þess, að hún fór með 3-4 hestum í hessa stóðstráum
þess frá undirbrinþad (Arósa) og lét allur síðaldrá þess og nu
í milli og geta hestanna, meðan hún ód út í ósuna öftr stráum mikla,
til að fá klyffar af sólvum í hestana. Hún vissi, að fyrir hessa
vott sóla, mátti fá spiliþessum "húðarþess" (af státtar hest) frá
Skaffellingum og fódra þessum margar klyffir og kindur á annari
vottinni eða þá 12 kr. í þessum fyrir þá þessum. Þessi þessum
þessum gat hún hvort þessum vilði láta ónotud. Annad dæmi má nefna:

Hinn undi sés best úd úti vinnu. Sei hinn sér lömsfund til,
var hinn ádara kominn úf að fjórhaupi, til að aka honum í skjól-
sléva úf á tímid!

En hvernig fór þá með hárðingyn kemur í bærnum? Hinn
var í góðu lagi: Þú vorum aldrei rífin eða ella til fara, þó
"húsvæðin," að elda matinn, búa um reisirin, ja gætt að þvo
þvottana, vandi hinn oblu í að innu af heudi og vordlaunadi.
Þá oft með heilli eða hálfri koku, ef vel var gert og þó mæiri
voru vordlaunin (sþurnmali, 2 eða 3 rúsinur í ofan í lof) sem
betur var gert.

Já, en vildu þú gera þetta? Þótti þú þetta eða áttum barn-
verk? Ójá, en hvort sem úd vildum eða vildum ekki, þá
vildum úd að hlýða! Hlýðnisstýldan í osturheimili mínu, er
of hlífir verid mér einu a lýpmatasti arfarinnu, sem of eign adist
þadani: Hlýðni úd guds og manna lof.